

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

TYJÁTR HORAŽĎOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Barbora Hanzíková

Specializace v pedagogice: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Jiří Staněk, CSc.

Plzeň, 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 29. června 2022

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala především všem těm, kteří mi věnovali svůj volný čas a předali mi své ochotnické vzpomínky a zkušenosti. Mé poděkování dále patří vedoucímu bakalářské práce, PaedDr. Jiřímu Staňkovi, CSc., za odborné vedení, vstřícnost a cenné rady.

OBSAH

ÚVOD	1
1. HORAŽDOVICE A DIVADLO	3
2. DIVADLO ČINOHERNÍ	6
2.1 HISTORIE	6
2.2 REPERTOÁR	16
2.3 OSOBNOSTI	22
3. DIVADLO LOUTKOVÉ.....	26
3.1 HISTORIE	26
3.2 REPERTOÁR	35
3.3 OSOBNOSTI	38
3.3.1 Živí členové	38
3.3.2 Dřevění členové.....	41
4. SOUČASNOST	47
ZÁVĚR.....	51
RESUMÉ	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	54
SEZNAM PŘÍLOH	I
SEZNAM OBRÁZKŮ	II
PŘÍLOHY	V

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je činnost ochotnického divadelního souboru v Horažďovicích na Klatovsku, který v současnosti nese název Tyjátr Horažďovice. Ráda bych na počátku zmínila, proč jsem si vybrala právě toto téma.

V Horažďovicích jsem vyrostla, dodnes zde bydlí moje rodina, blízcí přátelé a známí, a tak mám k tomuto malebnému městu silný citový vztah. Již od svého dětství jsem se podílela na kulturním životě tohoto pěkného města, kdy jsem nejdříve zpívala v dětském pěveckém sboru při ZŠ Komenského Horažďovice a později hrála pod hlavičkou ZUŠ Horažďovice. Pokud započítáme do kulturního dění i vzdělávání, podílím se doposud na kulturním životě Horažďovic skrze Environmentální centrum Proud.

Jako správná horažďovická rodačka jsem byla již odmala velká fanyнка tamního divadelního souboru, nejdříve loutkového, později toho činoherního. Jako předškolačka jsem nechyběla na žádném loutkovém představení, kam se mnou během sezóny jednou za čtrnáct dní vždy ochotně chodila moje maminka. V dnešní době chodím ráda na představení činohry, pravidelně navštěvuji i Západočeskou oblastní přehlídku amatérského divadla. Vždy ale pouze jako divák. Právě proto jsem se rozhodla, že se budu ve své bakalářské práci věnovat amatérskému divadlu v Horažďovicích. Vidina možnosti dostat se za oponu a odkrýt tajemství a kouzlo ochotnictví, jež mi byly po celá léta skryty, mě naprosto pohltila.

Cílem mé bakalářské práce je ucelení vývoje ochotnického dění ve městě Horažďovice od úplného počátku v roce 1845 až do současnosti, tedy do roku 2022. Práce se zaměřuje na dějiny souboru s ohledem na historické události, na repertoár a jeho volbu v souvislosti s dobovými proměnami, i na osobnosti divadla činoherního a loutkového. V neposlední řadě se věnuji i nedivadelním aktivitám souboru.

Doufám, že tato práce poslouží případným zájemcům z řad horažďovických občanů, avšak nejenom jim, k rozšíření povědomí o historii města v souvislosti s divadelním děním a o zápalu našich spoluobčanů, kteří se této činnosti věnovali či věnují.

Svou práci jsem rozdělila na několik kapitol a podkapitol.

V úvodní části zmiňuji, proč jsem si dané téma vybrala a jakým způsobem svoji práci člením.

V následující kapitole „Horažďovice a divadlo“ velice stručně představuji město Horažďovice a jeho spojitost s divadlem. Zmiňuji také historii města, jeho památky, kulturní spolky a významné osobnosti, které odtud pochází.

V další části s názvem „Divadlo činoherní“ se zabývám historií, repertoárem a osobnostmi hrané sekce souboru.

V třetí kapitole pod názvem „Divadlo loutkové“ podávám informace týkající se historie, repertoáru a osobností loutkového divadla. Věnuji se zde nejen loutkohercům, ale i samotným loutkám.

V předposlední části „Současnost“ se zaměřuji na současné dění v souboru.

V závěrečné segmentu práce pak shrnuji nasbírané znalosti a zkušenosti, zmiňuji, k čemu jsem došla a co jsem objevila. Svou práci také hodnotím.

Informace k této práci jsou čerpány především z kronik souboru, dobového tisku, regionálních periodik a několika archivů, sbírek plakátů, zápisů z členských schůzí atd. Velmi cenné informace jsem získala z osobních rozhovorů či z E-mailové korespondence s jednotlivými členy souboru.

Citace v práci uvádím v původní podobě s případnými gramatickými či jinými nedostatky.

1. HORAŽĎOVICE A DIVADLO

Město Horažďovice se nachází v jihozápadních Čechách na levém břehu řeky Otavy, která byla kdysi zlatonosná a kde perlorodky žijí dodnes. Díky této skutečnosti nesou Horažďovice přezdívku „Perla Otavy“. Ve zdejších muzeu tedy vedle historických expozic nechybí ani stálá výstava chovu perlorodek. Návštěvníci zde mohou nejen najít detailní informace o historii této tradice a technik, jež byly využívány, ale mohou i na vlastní oči vidět lastury perlorodek a samotné perly. V expozici nechybí ani nástroje nezbytné k otevírání lastur.

Gorazdějovice, jak bylo město původně nazváno, dostaly své jméno podle sv. Gorazda, kněze, který byl údajně žákem a přímým nástupcem sv. Metoděje. I kostel sv. Klimenta nacházející se na nedaleké Práchni měl být vysvěcen právě jím. Horažďovice se nachází od již zaniklé osady přibližně dva kilometry. Na místě dnes můžeme najít už pouze zříceninu hradu Prácheň, zchovalý hřbitov a zmíněný kostelík. Hrad s přilehlou osadou byl kdysi centrem Prácheňska, tedy historického správního území shodujícího se zhruba s povodím řeky Otavy. Nejlepší léta této malé, dnes již ne tak významné, zříceniny jsou již dávno pryč. Dokonce ani spousta současných obyvatel města Horažďovice neví, jak významný byl kdysi tento hrad. Jeho důležité postavení v zemi můžeme doložit například i tím, že kámen prácheňské ruly posloužil jako jeden ze základových kamenů pro stavbu Národního divadla v Praze.¹

Horažďovice se svou nadmořskou výškou 430 m. n. m. se pyšní nejen bohatou historií, ale i vysokým počtem významných památek a zchovalých historických budov. První písemné zmínky pocházejí z první poloviny 13. století a už v roce 1292 byly Horažďovice povýšeny Václavem II. na město. Hradby, kterými bylo město obeháno, jsou na některých místech zachovány dodnes. Stejně tak jsou zachovány i celkem tři městské brány – Červená nebo též Pražská brána, jež je druhou nejstarší bránou v Čechách, Prachatická brána a branka zvaná Fortna čili Kocour. Že byly pevné hradby opravdu potřebné, dokládá fakt, že Horažďovice byly nesčetněkrát dobývány. Roku 1307 zde při obléhání zemřel král Rudolf Habsburský. U kaple sv. Anny, kde k této události došlo, byl postaven v nedávné době pomníček a již několik let se v Horažďovicích vždy na konci června konají oslavy „Slavnosti

¹ CHALUPNÁ, Jitka a kol. *Horažďovice, Perla Otavy: malý průvodce*. Horažďovice: Infocentrum města Horažďovice, 2010.

kaše“, které připomínají právě onu spojitost s českým panovníkem. Za zmínku stojí také další událost, jež se sice nestala přímo v Horažďovicích, ale v nedaleké obci Rabí. Při obléhání rábského hradu v roce 1421 zde totiž přišel Jan Žižka z Trocnova o své druhé oko.

Do Horažďovic sahají kořeny mnoha významných a více či méně známých osobností. Rodák Otakar Ševčík, jehož jméno zná snad každý současný obyvatel Horažďovic, se zapsal do historie české i světové. Jeho otec, učitel Josef Ševčík, byl jeden ze zakládajících členů horažďovické divadelní společnosti a svým zájmem o hudbu jistě ovlivnil právě svého syna Otakara. Ten byl vynikající hudebník, houslový pedagog a později i profesor Pražské konzervatoře pod vedením ředitele Antonína Dvořáka. Působil nejen v Čechách a v Evropě, ale vyučoval například i v USA. Do dějin světa houslistů se zapsal svými inovativními a originálními technikami, které byly uplatnitelné pro výuku všech smyčcových nástrojů. Mezi jeho převratná díla patří publikace *Škola houslové techniky* či *Škola smyčcové techniky*. V Horažďovicích je Ševčíkova osobnost připomínána nejen ulicí, jež nese hrdě jeho jméno, ale i koncerty pod názvem „Ševčíkovy hudební večery“ a letními hudebními kurzy v rámci „Ševčíkovy akademie“.²

S Horažďovicemi je i nepřímě spjat další významný hudební skladatel Bedřich Smetana. Jeho přítelkyně ze studií, klavíristka Kateřina Corvinová, se totiž v Horažďovicích narodila. Smetana pro ni složil známou *Kateřinskou polku*.³ Mezi další významné rodáky patří vědec v oboru přírodních léčiv František Starý, fotograf a profesor fotografie Karel Novák, historik Karel Němec, malíř a vědec Jaroslav Němec, spisovatel Josef Pavel nebo Matěj Majer, významná osobnost v oblasti hasičství.

V dnešní době jsou Horažďovice sice malým, ale prosperujícím městem. Nachází se zde veškerá potřebná zázemí k běžnému životu, jako jsou mateřské školky, základní školy, hudební a střední škola, nemocnice, kulturní dům, environmentální centrum, sportovní areál, fitness a aquapark, restaurace, obchody atd. Přes veškeré vymoženosti města Horažďovice stále zůstávají velmi blízko přírodě. Těmito parametry se tak stávají ideálním domovem pro starší generaci a mladé rodiny. V posledních letech se město však stává zajímavé i pro mladší generaci. Je to především díky nově vznikajícím pracovním místům,

² Ševčíkova akademie [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.sevcikacademy.cz/>

³ PETRUS, Martin. *Historie a současnost kulturního života Horažďovicka*. Plzeň, 2005. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební kultury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Frolík.

ale i díky vzrůstajícímu kulturnímu vyžití. Jedná se o různé koncerty, divadelní představení, výstavy či různorodé akce pro děti i dospělé. Horažďovičtí se také mohou zapojit do činnosti některých spolků, jako jsou např. Sbor dobrovolných hasičů, Pěvecký spolek Prácheň či amatérský divadelní spolek Tyjátr Horažďovice.

Horažďovické amatérské divadlo je nejen nejdéle aktivním spolkem v Horažďovicích, ale patří i mezi nejstarší stále činná ochotnická divadla v České republice vůbec. Podle slov současného principála Karla Šťastného Tyjátr pravděpodobně zaujímá sedmé či osmé místo v pomyslném žebříčku, avšak jistě to dnes nedokáže určit nikdo.⁴ Na toto umístění může být tak malé městečko právem pyšné.

O horažďovických ochotnících máme sice písemné doklady až od roku 1845, avšak je jisté, že divadlu se místní věnovali mnohem dříve. Zajdeme-li totiž do obory nedaleko Chrástu u Horažďovic, najdeme tam opuštěné a stromy zarostlé přírodní jeviště, pod nímž se nachází tunel, kterým tehdy herci přicházeli na scénu. Je to tedy doklad o tom, že se divadlo v přírodě hrálo v těchto místech již zhruba na počátku 19. století.⁵

Cesta to však nebyla mnohdy vůbec jednoduchá, jak se dozvídám z postupného čtení kronik, pamětních knih, sešitů, dobového tisku i různých novinových výstřížků, zápisů, ale i z výpovědí pamětníků a jednotlivých členů.

„Za celou éru naší historie nastalo mnoho okamžiků, kdy nebylo divadelní činnosti přáno, kdy se nevedlo, ustával divácký zájem nebo členové zestárlí a nebylo dalších pokračovatelů, mnohdy úřady tvrdě zasahovaly do dramaturgie a výběru divadelních her, pustošící války omezovaly možnosti i odhodlání se divadlu více věnovat. Ale všechny tyto útrapy náš soubor přečkal a posléze vždycky dospěl k novému rozkvětu a rozmachu své působnosti.“⁶

Je to skoro až neuvěřitelné, ale horažďovické divadlo tento rok (2022) slaví již 177 let své existence.

⁴ Osobní rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

⁵ KOUBA, Jan. *Dějiny divadelního souboru v Horažďovicích – přehled od roku 1845 do roku 1980*. 13. prosince 1980, Městské muzeum Horažďovice.

⁶ TRČKA, Václav, ŠŤASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

2. DIVADLO ČINOHERNÍ

2.1 HISTORIE

První kapitoly amatérského divadla v Horažďovicích se začaly psát pravděpodobně v první polovině 19. století, jak už jsem zmínila výše, avšak žádné písemné doklady, které by tuto skutečnost potvrdily, bohužel neexistují. Za oficiální počátek horažďovických ochotníků se tedy pokládá rok 1945.

V tomto roce se několik místních vlastenců rozhodlo, že v Horažďovicích založí stálou divadelní společnost, tzv. Dilletanten Gesselschaft. Zasloužili se o to zejména dr. Franzl, lékárník F. Dusík, notář Bedřich Adam a učitel Josef Ševčík, otec známého houslového pedagoga Otakara Ševčíka. První schůzky a hry se uskutečnily v presbytáři a refektáři chátrajícího a tehdy zrušeného klášterního kostela, za což ročně platili správci J. Klírovi 16 zlatých.⁷

První představení, které odstartovalo tradici horažďovického ochotnictví, se odehrálo 12. 8. 1845 pod názvem *Noční můra*. Představení bylo sehrané německy jako další hra *Die Mädchenfreundschaft oder der türkische Gesandte*. Do konce roku ochotníci sehráli ještě dvě české hry – *Berounské koláče aneb Kýž bych se byl neoženil* a *Divotvorný klobouk*.

Začátky však nebyly vůbec jednoduché, jedním z hlavních problémů byla nouze o prostory, kde by bylo možné hrát. Jednou se zkoušelo v zámeckém sále, jindy již ve zmíněném refektáři zrušeného kláštera. Kulisy byly pro nedostatek místa uloženy na různých místech a půdách po celé obci. Jelikož v té době nebyl k dispozici dostatek českých her, hrála se především německá představení. Další problém představovaly překlady do češtiny, které zabraly mnohem více času. Plakáty v té době mohly být jen německé, ať se jednalo o hru českou či německou. O povolení k uvedení her se samozřejmě muselo vždy žádat. Rakouské úřady totiž chtěly zabránit jakémukoliv šíření vlasteneckých projevů.⁸ To se změnilo až po revolučním roce 1848.

Od počátku šedesátých let se souboru dařilo. Oblíbené byly Tylovy hry, např. *Paličova dcera*, *Bankrotář*, *Láska v nárožním domě* či *Paní Marjánka, matka pluku*. Ročně bylo

⁷ KOUBA, Jan. *Dějiny divadelního souboru v Horažďovicích – přehled od roku 1845 do roku 1980*. 13. prosince 1980, Městské muzeum Horažďovice.

⁸ KOUBA, Jan. *Dějiny divadelního souboru v Horažďovicích – přehled od roku 1845 do roku 1980*. 13. prosince 1980, Městské muzeum Horažďovice.

odehráno až dvanáct premiér! V roce 1868 přichází událost, která je důležitá nejen pro horažďovické ochotníky, ale i pro celý český národ. Došlo totiž k zahájení stavby Národního divadla. Základní kameny měly být původně dva, ale nakonec bylo kamenů použito více, včetně toho horažďovického. Událost to byla vskutku neopakovatelná. Kámen byl poskytnut z vrchu Prácheň u Horažďovic a do Prahy byl dopraven na voru po řekách Otavě, protékající Horažďovicemi, a následně Vltavě, po níž v pořádku doplul až do hlavního města. Horažďovičtí ochotníci měli tu čest a doprovodili slavný kámen na voru až do jeho nového domova. Jako by chtěli Horažďovičtí dostat ducha svého umění až na profesionální pražská prkna. Při této příležitosti byl ochotníky za pomoci horažďovického pěveckého sboru uspořádán také slavnostní večer právě na podporu Národního divadla.

Po této události začalo pro ochotníky, dalo by se říci, kolo stěhování se z jednoho místa na druhé. Z kláštera se přestěhovali nejdříve do hostince Modrá hvězda, jak se dříve říkalo hostinci U Lucků. Hrál se ale i venku v zámecké oboře na Chrástu či na Ostrově. Později se divadlo přemístilo do hotelu Zlatý Jelen na náměstí, který byl po požáru nově zrekonstruován. Od roku 1878 hráli ochotníci pod hlavičkou Tělocvično-hasičské jednoty, k provedení oper či operet si zvali pěvecký sbor, později Pěvecký spolek Prácheň. V roce 1892 se divadelníci opět stěhují do hotelu na „Modré“, kde byl v té době postaven nový sál, kam se právě ochotníci mohli přemístit. Na oslavu nového domova byla s velkým úspěchem uvedena opera V. Blodka *V studni*. Za další úspěch je považováno hostování s komickou operou *Pylades bez Oresta* v blízké Sušici roku 1893.

O pět let později se soubor vymaňuje z pod hlavičky Tělocvično-hasičské jednoty a zůstává zodpovědný sám za sebe. Vzniká tak samostatná Jednota divadelních ochotníků. Jakýmsi předvojem této události byl vznik dramatického odboru Hasičské jednoty pro stálé ochotnické divadlo na začátku devadesátých let.

Dalším důležitým milníkem je rok 1904, kdy byla do města, a tím pádem i na samotné jeviště, zavedena elektřina. To přidalo spolku i jeho představením na kvalitě. Na druhou stranu ale nebylo vše růžové tak, jak by si členové souboru představovali. Kočovní společnosti, které Horažďovičtí ochotně nechávali hrát na vlastních prknech, častokrát vůbec nezaplatily za pronájem, a někdy dokonce ochotníci po jejich odjezdu s hrůzou zjistili, že si kočovní společnosti odvezly některé z kulis jako suvenýr s sebou. Ani tak ale nálada

uvnitř spolku neklesla, což dokládá nejen nadšení z nově nakoupeného nábytku, ale i volba repertoáru tvořeného především veselohrami.

Následující léta je sehráno vždy kolem pěti her ročně, nastala ale i pauza během let 1909 a 1911, kdy se za téměř dva roky zahrála jen jedna jediná hra. V roce 1911 přibýly mezi stávající nové tváře, byla také odhlasována přestavba jeviště na „Modré“. Následující rok zaznamenalo divadlo plodné období, sehráno bylo šest her. Stávající rekvizity byly doplněny novými a došlo i ke zvýšení vstupného. U diváků jsou stále upřednostňovány veselohry nad dramaty, což dokládá například rok 1913, kdy výtěžky ze tří odehraných veseloher vyvažují schodek z dramát.

„Věru že těžko bylo vychovávat obecnstvo pro hry s vážným obsahem!“⁹

Jako by se obecnstvo už předem chtělo vyhnout dramatické situaci, která ho v příštích letech čekala.

Událost, která zasáhla celý svět a spolu s ním samozřejmě i činnost spolku, byla první světová válka. Divadlo se sice hrálo pořád, ale spousta členů musela odejít do války. Sál na „Modré“, kde ochotníci do té doby hráli, byl v tu dobu využíván jako válečný lazaret.

Zato po válce divadlo zažilo nevídané úspěchy. Nadšení panovalo jak mezi účinkujícími, tak u diváků. V roce 1920 si s ochotníky při jedné z premiér zahrál dokonce herec Národního divadla Václav Vydra. Jednalo se o hru A. Strindberga *Tanec smrti* s premiérou 31. října 1920 v Horažďovicích. O rok později bylo odehráno neuvěřitelných čtrnáct her a tři silvestrovské jednoaktovky, na což mohli být všichni právem pyšní, neboť tento počet premiér uvedených v jednom roce byl zatím nejvyšší! V té době snad nikdo z řad účinkujících či diváků ani netušil, že tento rekord nebude dodnes (2022) překonán. Voleny byly hry českých autorů, jako by režiséři společně s herci chtěli publikum povzbudit, navést k myšlence češství a připomenout, kdo vlastně český národ byl a je. Chtěli tak tímto veřejnost pravděpodobně posílit po náročných válečných letech... V tomto roce proběhl také sjezd bývalých ochotníků a na představení *Král Václav IV.* v režii E. Kumpéry se dokonce přijel podívat sám autor A. Dvořák. Tyto události jistě přispěly k obnovení dobré nálady po

⁹ *Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960-1982.*

válce. Ochotníci také postupně začali organizovat různé akce, např. letní slavnosti, silvestrovské zábavy či masopusty.

Co ale soubor oslabilo nejenom z organizačního hlediska, ale i finančně, byl odchod klíčové osoby Emanuela Kumpery. Ten nejenomže působil dlouhá léta jako vedoucí souboru, režisér, scénárista a herec, ale také pro soubor zprostředkoval finanční podporu od místního hraběte Kinského, na jehož velkostatku právě pracoval.

„Zejména Kumpera měl velké zásluhy a vliv na vzestup a morální úspěchy horažďovického ochotnického divadelnictví. Byl nejen dobrým hercem (i jeho paní), ale i platným režisérem, šéfem výpravy – zkrátka všestranný divadelník a člověk, žijící jen a jen pro divadlo a dramatické umění.“¹⁰

Vedení divadla se tak nově ujal fotograf a zapálený ochotník Karel Jiříček, který roky prováděl fotodokumentaci každé události či představení. Režisérem se stal Stanislav Král, k němuž se o několik let později přidala Marie Naxerová-Rajtmajerová.

Na nastupující krizi 30. let, fašismus a nevyhnutelný příchod války reagovali ochotníci například uvedením velmi aktuální Čapkovy hry *Bílá nemoc*. Ta samozřejmě vzbudila ohlasy a zájem obecnstva, a je kupodivu, že nebyla, jako jedna z mála v těchto letech, kvůli svému obsahu zakázána. Během války bylo totiž mnoho her, které by jen sebeméně naznačily odpor německým okupantům, zakázáno. Šlo o dobu plnou strachu, kdy bylo velmi těžké vybírat takové tituly, kvůli nimž by se soubor nedostal do problémů. Asi jako při každé národní krizi se lidé obrací k slavným milníkům národa, i horažďovičtí ochotníci volili v té době hry, které by národ, nebo tedy alespoň horažďovické diváky, povzbudily a dodaly sílu či přinesly alespoň trochu radosti v tak nelehkých časech. Hrál se tedy například Jirásek, Stroupežnický, Preissová či Scheinpflugová. Za odvalu by se byl býval dal označit úmysl sehrát hru *Červený mlýn* V. Wernera. Těsně před uvedením premiéry, přesně několik málo hodin před zahájením představení, však přišel zákaz tuto hru sehrát, a tak se premiéra nakonec nekonala.¹¹

Válka však neznamenala jen bídu, strach a smutek, nebo alespoň ne pro každého, a ne ve všech oblastech života. Lidé nemohli jen smutnit ze situace, kterou stejně nemohou

¹⁰ *Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960-1982.*

¹¹ Osobní rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

sami změnit, a tak se pořád chtěli bavit. Spolek proto během války hrál dál. Za zmínku stojí uvedení her *Valdštýnská šachta* a *Klobouk dolů*, při nichž si s ochotníky dokonce zahrál slavný pražský herec Rudolf Deyl starší.

Rok po válce se soubor historicky poprvé účastní natáčení filmu, konkrétně válečné komedie *Velký případ*, která byla točena právě v Horažďovicích. Kvůli rostoucímu zájmu o biograf se divadlo o rok později stěhuje do sokolovny, kde ochotníci po padesáti letech sehráli Smetanovu *Prodanou nevěstu*.

„Operu nastudoval a orchestr pražské zpěvohry řídil Emanuel Kumpera ml., s pěveckým spolkem Prácheň se na provedení podíleli ochotníci a Sokol. Přítomen byl šéf opery Národního divadla Otakar Jeremiáš, manžel Marie Budíkové, která hrála Mařenku, zpívalo i několik členů pražské zpěvohry, přijel také staříček E. Kumpera s chotí.“¹²

Konečně také mohla být odehrána hra V. Wernera *Červený mlýn*, která byla za války kvůli nevhodnosti obsahu vystupujícímu proti tehdejší politické situaci zakázána.

Horažďovičtí cestovali s reprízami svých her do blízkého okolí jak před válkou, tak po ní. Že hraní mimo domov vyžadovalo značnou dávku trpělivosti, dokládají mnohé vzpomínky ochotníků. Některé z nich jsem našla v soukromém archivu současného principála Tyjátru Karla Šťastného, další jsou uloženy v horažďovickém muzeu.

„Z vesnice, kde se hostovalo, přijel povoz, aby odvezl ochotníky i s kulisami. Jezdilo se na valnicích, na odkrytých nákladních autech, za I. Republiky i na koňských povozech. Na nákladní auto se naložily kulisy, k nim si přisedli ochotníci pěkně zabalení do kabátů, čepic a šál a vyjíždělo se.“¹³

Nutno říci, že ne vždy bylo pěkné počasí, mnohdy sněžilo, přšelo či se přihnala bouře nebo silný vítr. Vůle překonat takovéto nelehké podmínky jen dokazuje, jak ochotníci divadlo milovali.

¹² TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

¹³ Soukromý archiv pana Karla Šťastného.

„Po otevření nevytopeného, často neuklizeného sálu po zábavě se scénárista a herci rozhlíželi, kde se převléci a nalíčit, kam umístit kulisy, jaký je stav opony, stav elektrického osvětlení.“¹⁴

Často se však stalo, že ochotníci po příjezdu do vesnice museli nejdříve hledat osobu, která vlastnila klíče od daného sálu. Kontrola stavu sálu tedy musela mnohdy počkat, až se najde daná osoba s klíčem.

„V některých vesnicích byly podmínky velmi špatné. Mnohdy chyběla opona nebo byla roztrhaná, pak se musela narychlo umístit náhradní, zhotovená ze závěsů a připevněná na lano. V jiných obcích byl zase problém s elektřinou, často „vypadávaly“ pojistky. Nebyl dostatek světla pro nápovědu i pro samotnou scénu.“¹⁵

Ještě větší katastrofa byla, když se kulisy přepravovaly valníkem dříve a ochotníci přijeli až později, např. v autobuse.

„Často se povrch kulis potřhal, pošpinil, pak se muselo na místě opravovat, lepit, čistit.“¹⁶

Lámaly se nohy u starých křesel či židlí a nejednou se stalo, že nepřipevněná kulisa se vlivem větru z valníku uvolnila a po cestě ztratila. Hostování mimo domov tedy bylo sice dobrodružné, ale očividně velmi náročné. Trpělivost ochotníků si rozhodně zasloužila obdivu i uznání.

Následující období divadlo lehce stagnovalo v počtu, ale rozhodně ne v kvalitě představovaných inscenací. Byly uvedeny hry jako *Psohlavci* A. Jiráska, *Matka* K. Čapka, hra Osvobozeného divadla *Nebe na zemi*, *Maryša* bratří Mrštíků či *Babička* B. Němcové. V roce 1950 byl soubor začleněn do místní Osvětové besedy a díky příchodu nových členů se zvýšila jeho aktivita. Někteří z těchto nových herců hrají v souboru dodnes. Jedná se např. o Václava Rückera, Ivanu Petrusovou a další.¹⁷

To, že horažďovičtí ochotníci reagovali volbou svého repertoáru na dobu či připomínali výběrem her významné osobnosti českého státu, potvrzuje např. uvedení hry

¹⁴ Archiv Městského muzea Horažďovice.

¹⁵ Archiv Městského muzea Horažďovice.

¹⁶ Soukromý archiv pana Karla Šťastného.

¹⁷ TRČKA, Václav, ŠŤASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

O. Scheinpflugové *Guayana*, jež byla sehrána za účelem připomenutí narození bývalého a již zesnulého československého prezidenta T. G. Masaryka. Od tohoto roku je zaznamenán problém s výběrem her, a to kvůli politické situaci, v níž se Československo v té době nacházelo. Kvůli nástupu komunistického režimu byly upřednostňovány hry, které se nějakým způsobem týkaly socialismu, opěvovaly ho a propagovaly. Krásným příkladem je titul P. Karvaše *Lidé z naší ulice*, který byl představen v roce 1953. Příběh o lidech z jednoho činžovního domu ukazuje, jak jim sousedství a stavba továrny poskytují štěstí a očistu. Budovatelská práce jim přináší radost a elán do života. Přesně takové hry byly v té době „in“. Naopak hry, jež by se jakýmkoliv náznakem dotýkaly kapitalismu, tedy soukromého podnikání či vlastnictví jakéhokoliv majetku, byly považovány za nevhodné až provokativní.

Koncem roku 1964 byl konečně otevřen Kulturní dům Horažďovice, a tak mohli ochotníci po tolika letech pendlování konečně zakotvit na stálém místě, které nabízelo úctyhodné prostorové kapacity.

„Hlediště je široké 9,5 m, dlouhé 18 m. Počet sedadel: 500. Jeviště široké 12 m, hluboké 12 m, vysoké 9 m, vybavené 2 horizonty. Galerie, balkon.“¹⁸

Od tohoto roku se tedy vystupovalo pod hlavičkou Městského kulturního střediska Horažďovice. Hraní na tamních prknech bylo zahájeno známou divadelní báchorkou J. K. Tyla *Strakonický dudák*, jež byla sehrána celkem čtyřikrát.

V šedesátých letech se soubor stal více aktivní díky práci s dětmi, o kterou se zasloužila především Božena Vlková.

V roce 1967 se soubor účastnil natáčení českého historického filmu *Markéta Lazarová* v režii Františka Vlášila. Natáčení, které probíhalo na nedalekém hradě Rabí, se zúčastnilo celkem dvanáct členů souboru.

O rok později došlo k úpravě vnitřního uspořádání souboru, kdy se do čela ochotníků poprvé za celou historii dostala žena, Helena Vorudová. Za zmínku stojí odehrání hry *Podskalák* v režii F. Koce, se kterou ochotníci navštívili mnoho míst na Klatovsku. Hru odehráli celkem jedenáctkrát v obcích, jako je Nýrsko, Sušice, Klatovy, Kašperské Hory či Velhartice, které jsou v literárním světě známé díky chatě Jana Wericha či baladě Jana

¹⁸ *Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960-1982.*

Nerudy *Romance o Karlu IV.*, kdy sám král s Buškem z Velhartic spolu na onom hradě popíjeli víno.

Konec šedesátých let a počátek sedmdesátých se svými pochmurnými událostmi podepsal i na náladě v samotném souboru. Ochotníci se sice snažili svými hrami, např. inscenací *Podskalák*, stmelit jak diváky, tak sami sebe, ale i přesto se nejistota dostala mezi vedení souboru a vedení Kulturního domu, který nesouhlasil, aby na prknech sálu probíhaly zkoušky. Rozpory se projevovaly také uvnitř souboru, kde byl hlavním problémem věkový rozdíl jednotlivých členů.¹⁹

Ke konci sedmdesátých let se však nálada začala opět vyjasňovat. V roce vzniku Charty 77 ochotníci opět dostali možnost zahrát si ve filmu. Jednalo se o německý životopisný film *Jörg Ratgeb* režiséra Berharda Stephana, jehož několik scén se natáčelo na gotickém hradě Švihov. Natáčení se účastnilo dvacet jedna členů souboru, což překonalo dosavadní nejhojnější účast při účinkování ve filmu. O rok později si ochotníci zahráli tentokrát v českém historickém filmu *Božská Ema* v režii Jiřího Krejčíka. Účastnilo se sice jen deset členů souboru, ale zato se natáčelo opět na zajímavém místě, tentokrát na hradě Rabí, kde už ochotníci natáčeli před jedenácti lety *Markétu Lazarovou*.

Snad nejdůležitější událost desetiletí však přišla až v roce 1979. Po letitých účastech souboru na divadelních amatérských přehlídkách na různých místech, jako např. Přeštice, Makov či Radnice, se v Horažďovicích konal první ročník Západočeské divadelní přehlídky amatérských souborů. Přehlídky se zúčastnilo celkem pět vybraných divadelních souborů Západočeského kraje, jejichž představení shlédlo celkem 1800 diváků.²⁰

Samotní horažďovičtí ochotníci tři roky přehlídku jenom hostili a pořádali, se svým vlastním vystoupením, známou dramatickou báchorkou J. K. Tyla *Strakonický dudák*, se předvedli až v roce 1982. Hra jim sice „nevydudala“ vítězství, odnesli si jen cenu diváka, ale soubor tak získal obrovskou zkušenost a motivaci do budoucna.

Divadlo se v osmdesátých letech zasloužilo o čestné uznání při účasti nejen na domácí Západočeské divadelní přehlídce amatérských souborů v Horažďovicích, ale také např. na

¹⁹ PETRUS, Martin. *Historie a současnost kulturního života Horažďovicka*. Plzeň, 2005. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební kultury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Frolík.

²⁰ *Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků*. 1960-1982.

Soutěžní přehlídce vesnických a zemědělských divadelních souborů ve Žluticích či Meziokresní přehlídce divadelních souborů okresu Klatovy a Plzně Jih v Hlavňovicích. Mimo to si soubor vysloužil nespočet dalších cen, ocenění a diplomů.

Zástupci ochotníků se také pravidelně vzdělávali na různých odborných seminářích či kurzech, jako byl např. Maskérský kurz v roce 1982 s maskérkou divadla J. K. Tyla v Plzni Alenou Rybkovou, jež pořádalo Okresní kulturní středisko v Klatovech.²¹ Účast na podobných kurzech dokládá, že se ochotníci chtěli stále v tom, co dělají, zdokonalovat.

Odměnou jim budiž samostatná organizace souboru, která přišla šest let po sametové revoluci. Osamostatnění spolku s novým názvem „Divadelní soubor Horažďovice“ přišlo symbolicky po 150 letech od založení amatérského ochotnického divadla.

Téhož roku se také do souboru dostává mladý Karel Šťastný, nejdříve jako režisér, později i jako předseda spolku a principál, který soubor během následujících let vyzdvihne na skvělou úroveň. Na rozdíl od svých předchůdců se totiž vedle režie veseloher odvážně pustí i do vážných her, které zajistí úspěch a obdiv.

Na přelomu 20. a 21. století si už samostatný soubor opět zahraje ve filmu. Jedná se o ruské historické sci-fi Alexeje Germana *Je těžké býti bohem* natáčené jak jinak než na hradě, tentokrát dokonce na dvou, kde si ochotníci již zahráli – Rabí a Švihov. Následující rok si divadelníci zahrají pro změnu v české komedii Jaroslava Soukupa *Jak ukrást Dagmaru*. Natáčení probíhá tentokrát v Klatovech a na Srní za účasti deseti členů souboru. V novém tisíciletí se soubor účastní natáčení ještě dvakrát – v roce 2007 a 2014. Nejdříve se jedná opět o zahraniční spolupráci – německý historický film *Räuber Kneissl* o bavorském Robinu Hoodovi, jenž se natáčel od září do listopadu na území Bavorska a českého příhraničí. A poté šlo o natáčení českého kriminálního seriálu z Klatovska *Policie Modrava*.

V roce 2006 divadlo dostává nový název „Tyjátr Horažďovice“ a započne svoje asi nejúspěšnější období. Úspěchům však předcházela nelehký boj uvnitř souboru, kdy řada členů s novým jménem naprosto nesouhlasila.

„Asi největším a nejviditelnějším krokem je změna názvu. Z původního Divadelního souboru Horažďovice se stal po delší diskusi na další členské schůzi, konané 28. 2. 2006, Tyjátr Horažďovice. Pro někoho zbytečnost, pro dalšího rozjívěnost, zesměšnění odkazu

²¹ Soukromý archiv pana Karla Šťastného.

*našich předků či porušení tradice, ale více jak nadpoloviční většině členské základny se tak nezdá, a proto zvedla hlas pro nový stávající název.*²²

Navrženo bylo i logo, skládající se z korunky či vycházejícího slunce v trávě a nápisu TYJÁTR Horažďovice, které ke značce Tyjátru neodmyslitelně patří. Zajímavostí je to, že původní návrh nového názvu souboru se psal s velkými písmeny v první části stejně jako u zmíněného loga, tedy „TYJÁTR Horažďovice“. Kvůli chybě při zápisu však soubor nese oficiální název „Tyjáter Horažďovice z. s.“ Jelikož se soubor rád prezentuje původní (správnou) variantou, můžeme tak v různých médiích narazit na tu či onu verzi.²³

V roce 2015 ochotníci slaví již 170 let od svého založení. Vydán je *Almanach divadelního souboru Tyjáter ke 170. výročí jeho založení* a jsou uspořádány oslavy. K pomyslným narozeninám souboru je ochotníkům připraven i dárek v podobě rekonstrukce kulturního domu. Kulturní dům byl přestavěn a zmodernizován, což zajistilo nejen lepší podmínky ke zkouškám, ale i k samotným představením. Rekonstrukce byla samozřejmě uvítána i Západočeskou oblastní přehlídkou amatérských divadel.

V roce 2019 proběhl zatím poslední ročník Západočeské oblastní přehlídky. Z dvanácti přihlášených souborů se jich do programu dostalo přesně deset. Nesoutěžní sekce byla tentokrát zrušena.

*„První soutěžní představení odehrál místní soubor Tyjáter Horažďovice, který se soutěže zúčastnil po několikaleté pauze. Typicky francouzská situační komedie současného autora Luca Chaumara „Velké Ihaní“ v režii Mileny Šantové trpěla několika neduhy spojenými s velkou inscenační náročností a specifiky tohoto žánru. Byť to tak nevypadá, inscenovat text založený na situační komice patří k režijně i herecky nejtěžším výzvám.*²⁴

Soubor sice sklídil kritiku od poroty, ale i obrovský aplaus a podporu od Horažďovických, kteří na svoje ochotníky nedají dopustit.

²² Tyjáter Horažďovice se představuje. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2006, č. 4. ISSN 1802-7741.

²³ Rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

²⁴ ČEPKOVÁ, Kristýna. *Horažďovice 2019 – 36. ročník*. Amatérská scéna [online]. [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.amaterskascena.cz/clanek/horazdovice-2019-36-rocnik-3u410.html>

2.2 REPERTOÁR

Po uvedení své úplně první premiéry *Noční můra* v roce 1945 odehrál ochotnický spolek za svoji dlouhou historii již přes 500 premiér. Některé z her byly uvedeny jednou, některé se během dlouhých 177 let sehrály několikrát, jako například *Babička* B. Němcové. Někdy bylo uvedeno až čtrnáct premiér ročně, jindy nebylo ochotníkům přáno a nemohli uvést hru žádnou, ať už to bylo zapříčiněno nedostatkem herců či politickou situací. Přehled všech her včetně datace, autorství a režie uvádím v Příloze 1, v této podkapitole si dovoluji uvést podrobnosti o hrách odehraných přibližně během posledních čtyřiceti let. Bližší informace jsem čerpala hlavně z kronik, pamětních knih a archivu Městského muzea Horažďovice. Další informace jsem získala ze vzpomínek samotných ochotníků či jejich soukromých archivů.

Rok 1980 začal vcelku nevýrazně hrou *Vodníkova Bělička* od V. Broskové, kterou režírovala Z. Soukupová. Premiéra měla být uvedena již předchozího roku, ale kvůli četným onemocněním herců byli ochotníci nuceni hru přesunout až na rok následující. Jako by tato nenápadná inscenace chtěla přenechat veškerou slávu a obdiv hře následující, Jiráskově *Lucerně* v režii F. Koce. Hra byla nacvičena nejen k oslavám 135. výročí založení horažďovického ochotnického spolku, ale i k 50. výročí úmrtí samotného autora A. Jiráska. Horažďovičtí ochotníci na tuto hru však moc rádi vzpomínají z úplně jiného důvodu. Toho roku totiž zavítal do Horažďovic národní umělec Ladislav Pešek.

„Byl tady na štaci a náhodou zahlédl náš plakát na připravovanou Lucernu. Říkal, že to byl vždy jeho sen si zahrát vodníka, ale nikdy se mu té role nedostalo. Někdo od nás tehdy navrhnul: „No tak si pojdte toho vodníka zahrát s námi!“²⁵

K překvapení všech pan Pešek nabídku s radostí skutečně přijal a za několik týdnů se do Horažďovic vrátil, aby si s místními ochotníky zahrál vytouženého vodníka Ivana. Po představení všichni společně poseděli dlouho do noci, pan Pešek se podělil o své zkušenosti a vzpomínky a všechny si získal svou skromností i vypravěčským talentem.

²⁵ Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

„Drazí přátelé! Vážím si Vaší práce – je potřebná. Obdivuji, co všechno musíte podstoupit než je to „vytoužené“ představení! Do budoucna přeji hodně divadelní práce a hodně úspěchů!! Váš Ladislav Pešek“²⁶

Horažďovičtí ochotníci měli už v předchozích letech tu čest si zahrát po boku svých slavnějších kolegů. Byla to například Terezie Brzková, nezapomenutelná babička z pohádky Princezna se zlatou hvězdou či Byl jednou jeden král..., nebo národní umělec Eduard Kohout, který ztvárnil mnoho Shakespearových rolí v Národním divadle. Zahrát si se slavným Ladislavem Peškem byla událost opět neopakovatelná, která zůstala v srdci a vzpomínkách ochotníků až dodnes.

V následujících dvou letech byla uvedena vždy jen jedna hra, a to *Sůva* ruského autora E. Braginskijho v režii M. Rajtmajerové a *Strakonický dudák* J. K. Tyla v režii B. Vlkové. V roce 1982 se také uskutečnily nové volby do výboru souboru. Zvoleni byli předseda Jan Kouba, místopředseda Jan Petrus, jednatelka Božena Saláková, zapisovatelka Marie Haasová, správkyně inventáře Anna Šamanová a členové Marie Vaněčková a Jan Pajer.²⁷ Tento rok se však zapsal do historie z jiného důvodu. Soubor se totiž úplně poprvé zúčastnil Západočeské divadelní přehlídky amatérských souborů, kterou již čtvrtým rokem město Horažďovice pořádalo. Soubor předvedl již zmíněnou hru *Strakonický dudák*, se kterou se sice neumístil, ale i tak se opět byť jen samotnou účastí posunul o kus dál.

V roce 1983 byly nastudovány hry dvě, *Český Honza* od Z. Horáka v režii A. Benediktové a *Dalskabáty, hříšná ves*, jejíž režie se ujal nově zvolený předseda spolku J. Kouba. Tato komedie o osmi obrazech sklídila obrovský úspěch, ochotníci ji v tomto zpracování odehráli celkem osmnáctkrát. Premiéra proběhla v Horažďovicích 17. února.

Následujícího roku byly uvedeny opět dvě hry, jednalo se o hru E. Braginského *Hra fantazie*, která měla se svými sedmnácti reprízami opět obrovský úspěch u diváků, a pohádku *O ševci Ondrovi a komtesce Julince* od Z. Kozáka.

Rok 1985, kdy uplynulo přesně 140 let od založení souboru, byl značně bohatší svým repertoárem právě díky zmíněnému jubileu. Rok započal hrou *Otcové se rodí ve skříni*,

²⁶ *Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960-1982.*

²⁷ PETRUS, Martin. *Historie a současnost kulturního života Horažďovička*. Plzeň, 2005. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební kultury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Frolík.

pokračoval hrou *Grandhotel Nevada*, slavnou českou hrou B. Němcové *Babička* a byl zakončen italskou komedií *Otec ve skříni* v hlavní roli s Janem Petrusem. S touto komedií divadlo sklidilo úspěch nejen v Horažďovicích, ale i v Kolinci, Vrhavči či Hlavňovicích. O hostování se zmiňuje ústřížek z dobového tisku ze soukromého archivu pana Karla Šťastného.

„Potlesk plného sálu pohostinství ve Vrhavči byl milou odměnou dvaceti členům divadelního souboru Městského kulturního střediska v Horažďovicích za provedení veselohry Otec ve skříni. Vzájemná spolupráce souboru s příznivci divadla ve Vrhavči má již dobrou tradici. V závěrečné besedě poděkoval předseda ZO KS4 Václav Toman členům kolektivu a všem předal kytičku s přáním, aby zase do Vrhavče přinesli dobrou náladu.“²⁸

V roce 1986 byly uvedeny dvě hry. Jednalo se o drama *Bílá nemoc* K. Čapka a o milou pohádku se zpěvy *Královnin prsten* od M. Holkové.

Následující léta divadlo zaznamenalo krizi. Porevoluční doba s sebou přinesla vedle euforie i zcela nové hodnoty a podmínky nejen pro divadlo. Nutno říci, že do krize se dostala ochotnická divadla po celé zemi, lze zaznamenat nezájem jak publika, tak samotných členů. Uvádí se, že v té době zaniklo až sedmdesát procent ochotnických spolků.²⁹

„Ty tam jsou doby, kdy se hrálo v každé obci, kdy celá řada ochotnických souborů pracovala při podnikcích, závodech, školách. Proto je třeba vysoce ocenit ty, kteří tradici ochotnického divadla stále udržují“³⁰

Tak shrnuje nelehké časy článek *Patří ke kulturní tradici* v rubrice Kultura z dobového tisku z archivu Karla Šťastného, jehož název se mi bohužel nepovedlo dohledat.

V letech 1987, 1991 a 1992 nebyly uvedeny hry žádné, zbývající roky byla uvedena vždy jen jedna inscenace. Roku 1988 to byly *Námluvy* O. Zelenky, v revolučním roce byla uvedena inscenace *Tři bílé šípy* J. Makaria. Následovaly hry *Cesta k domovu* K. Třebické a pohádka Z. Skořepy *Čert a Káča*. V této inscenaci, kterou režírovala B. Saláková, se objevila spousta nových tváří, např. Miroslav Kučera, Václav Engler, Josef Chalupný a další. Bohužel

²⁸ Soukromý archiv pana Karla Šťastného.

²⁹ Rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

³⁰ Soukromý archiv pana Karla Šťastného – dobový tisk.

většina z nich u ochotníků dlouho nevydržela. Rok poté se objevily opět nové tváře tentokráte ve veselohře *Právo na hřích* od V. Wenera.

O tom, proč se divadlu v těchto letech moc nedařilo, se zmiňuje Jan Kouba v dobovém tisku.

„Z praxe mohu říci, že vůbec není jednoduché v dnešní uspěchané době najít čas i podmínky k pěstování tohoto náročného koníčka. Vezmeme-li v úvahu, že k nastudování hry je třeba se scházet čtvrt roku dvakrát až třikrát v týdnu, před premiérou i vícekrát, že k dosažení kvalitního představení je nutná absolutní kázeň v docházce do zkoušek, ale i při nich, že naše město nabízí mladým lidem málo atraktivních příležitostí k uplatnění, takže nám po studiích odcházejí, pak je skutečně na místě pravidelnou dlouholetou činnost souboru vysoce hodnotit. Bez zapálených lidí, kteří propadli kouzlu ochotnického divadla, by soubor již dávno neexistoval.“³¹

V první polovině roku 1995 byla uvedena opereta s písničkami Járy Beneše *Na tý louce zelený*. Režie se ujal J. Kouba, jehož zpracování sklidilo obrovský úspěch a zajistilo nejednou zcela vyprodané jeviště. Ochotníci zažili toho roku ještě jeden zdar, a to opět s hrou *Dalskabáty, hříšná ves* tentokrát v režii začínajícího K. Šťastného, který báhorku nacvičil s dalšími mladými lidmi. Někteří z nich se pro divadlo nadchli natolik, že se stali členy souboru.

Roku 1996 byly nacvičeny inscenace dvě, hra J. K. Tyla z českého venkovského prostředí *Paní Marjánka, matka pluku* a veselohra *Blázinec v I. poschodí* od F. F. Šamberka. Obě hry byly odehrány před publikem pouze dvakrát.

Následující rok si dali ochotníci pauzu, aby o rok později uvedli oblíbenou komedii G. S. Kaufmana a M. Harta *Přišel na večeri* v režii K. Šťastného. Hra byla sice úspěšná, ale po jejím uvedení následovala u ochotníků opět roční pauza.

Na přelomu tisíciletí byla společně s Pěveckým sborem Prácheň uvedena zpěvohra *Podskalák*. Režie se opět ujal už značně zkušený K. Šťastný. O rok později divadlo uvádí *Brouka v hlavě* (G. Feydeau) v režii M. Šťastné. Následující léta byla odehrána vždy pouze jedna inscenace – *Zvonokosy* G. Chevalliera v roce 2002, *Charleyova teta* J. Brandona v roce 2003, *Neočekávaný host* A. Christie v roce 2004 a *Pan Pickwick* I. Fischera v roce 2005.

³¹ Soukromý archiv pana Karla Šťastného – dobový tisk.

Všechny tyto hry spojoval nejen stejný režisér – Karel Šťastný, ale také počet repríz. Tři poslední ze zmíněných her byly uvedeny pětkrát, pouze *Zvonokosy* měly o dvě reprízy méně. S hrou A. Christie učinili ochotníci velmi odvážný krok, po dlouhé době se totiž pustili do nacvičení vážné hry, detektivky.³² Představení se sice povedlo uvést, dalo by se říci, bezchybně, jen zájem a spokojenost diváků, kteří byli zvyklí převážně na veselohry, se nedostavily. Proto se v následujícím roce ochotníci vrací k zaručeně osvědčené komedii *Pan Pickwick*. Tato hra už byla chápána jako oslava jubilea 160 let od založení spolku a byla v tomto roce odehrána celkem pětkrát. Na podzim byl při příležitosti výročí založení ochotnického spolku uspořádán „Slavnostní galavečer k 160. výročí – DIVADLO ŽIJE“

Roku 2006 byly sehrány hry dvě – Tylova *Tvrdohlavá žena* a komedie plná zmatků *Rodina je základ státu* od R. Cooneyho. Pro velký úspěch druhé z her byla následujícího roku uvedena opět v režii K. Šťastného fraška stejného autora *Prachy? Prachy!*. Toho roku byly uvedeny ještě další dvě hry: *Čáry báby Cotkyně* od Z. Kozáka v režii A. Kazdové a *Hrobka s vyhlídkou* N. Robbinse v režii L. Listopadové. V roce 2008 přibyla na seznamu další hra Z. Kozáka *Zapeklitá komedie*, následovala ji hra R. Hawdona *Úžasná svatba*.

Ochotníky čeká dále roční pauza, aby mohli rok poté udělat odvážný krok a představit známé drama A. Millera *Čarodějky ze Salemu*. Drama mělo úspěch, celkem osm repríz se odehrálo nejen v Horažďovicích a blízkém okolí, ale například i na vodním hradě Švihov, v Divadle Fráni Šrámka v Písku či v Měšťanské besedě v Plzni. Doma pak byla uvedena derniéra představení 25. června v rámci tradiční akce „Slavnosti kaše“. Hra proběhla v přírodě pod širým nebem v Panské zahradě na Zářechi.

V roce 2011 byla uvedena fraška jednoho z nejlepších broadwayských činoherních scénaristů N. Simona *Řeči*. Tato hra měla premiéru v Kulturním domě Horažďovice 26. ledna a posléze ji ochotníci představili i na XXVIII. ročníku Západočeské oblastní přehlídky amatérských souborů, která toho roku proběhla 10. – 13. března. Výběr hry se opravdu vydařil.

„Opravdu jedinečný, historicky největší úspěch zaznamenal horažďovický Tyjáter na letošní přehlídce. Odborná porota rozhodla doporučit situační komedii Neila Simona „Řeči“, v nastudování našich ochotníků, na národní přehlídku Divadelní Děčín 2011. Mimo to byl za

³² Ochotníci se letos představují detektivkou. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2004, č. 5. ISSN 1802-7741.

režii oceněn Karel Šťastný, čestná uznání obdrželi Martin Petrus a Vladimír Šlechta a cenu za herecký výkon Lenka Štěpáníková.³³

Tato hra byla tedy pro soubor klíčová, neboť poprvé v historii zajistila ochotníkům postup na národní přehlídce v Děčíně.

Následující rok byly uvedeny opět dvě hry, jednalo se o komedii V. Štěcha *Třetí zvonění* a inscenaci známého ruského autora L. N. Tolstého *Anna Karenina*. Obě představení režíroval K. Šťastný, jehož zásluhou se soubor už v té době nacházel na velmi vysoké úrovni. Druhá ze zmíněných her byla představena i na každoroční Západočeské přehlídce amatérských divadel, kde sice nevyhrála první cenu jako loňský rok, ale sklídila i tak velký úspěch, uznání a ocenění odborné poroty.

V roce 2013 byly uvedeny hry dokonce tři. A jako by právě magické číslo tři přineslo ochotníkům slávu a úspěch. První dvě hry – *Jak čert vyletěl z kůže* J. Koloděje a *Víkend* I. Krause režírovala A. Hlaváčová, s režii třetí hry D. Foleyho *Z(a)tracená*, která zaručila onen úspěch, se může pochlubit K. Šťastný. V březnu totiž přinesla opět výhru na místní Západočeské přehlídce amatérských divadel společně s hrou *Andělé všedního dne* v podání Divadelního studia D3 Karlovy Vary. Obě hry tak právem postoupily na národní přehlídce, která se toho roku konala v nedaleké Volyni.

Rok 2014 byl zahájen hrou francouzské autorky D. Laurentové *Bouřka na obzoru*, již následovala klasická italská komedie C. Goldoniho *Poprask na laguně*. Díky vydařenému počasí mohla představení probíhat na Panské zahradě na Zářechí v Horažďovicích.

Rok poté se nesl ve znamení oslav už 170. výročí od založení spolku. K této příležitosti byla uvedena divadelní adaptace úspěšného knižního bestselleru K. Tučkové *Žitkovské bohyně* s premiérou 7. února. Tato hra se stala součástí již XXXII. ročníku Západočeské oblastní přehlídky amatérských divadel v Horažďovicích, kde však mnoho úspěchu nesklídila. Diváci neporozuměli sdělení hry a ztráceli se jak v ději, tak v časových rovinách.³⁴

Co se ale toho roku souboru náramně vyvedlo, bylo vydání publikace *Tyjátr Horažďovice 1845-2015 – Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*.

³³ Historický úspěch Tyjátru. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2011, č. 3. ISSN 1802-7741.

³⁴ VOKOUN, Martin. *Horažďovice. Méně je někdy více*. Amatérská scéna [online]. [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.amaterskascena.cz/clanek/horazdovice-mene-je-nekdy-vice-ph6y6.html>

Jubileum bylo zakončeno v prosinci uvedením vánoční povídky L. Aškenazyho *Jak jsem se ztratil* v režii M. Strakové.

Noc na Karlštejně v režii K. Šťastného měla obrovský úspěch nejen díky tomu, že se jedná o klasický český muzikál, který zná snad úplně každý, ale i díky skutečnosti, že představení probíhala na okolních hradech či zámcích pod širým nebem, což rozhodně přidá na kvalitě samotné hry. Premiéra se konala 22. července 2016 na zámku v Horažďovicích, následovaly výstupy v Chanovicích, Rabí, Nepomuku, Velharticích či na Kašperku. V roce 2018 byla poprvé uvedena situační komedie *Velké Ihaní* L. Chaumara, s níž se soubor o rok později účastnil i Západočeské oblastní divadelní přehlídky.

Detektivní hra o třech dějstvích *Plynové lampy* P. Hamiltona s premiérou 16. listopadu 2019 se stala poslední uvedenou hranou hrou až dodnes (2022). Nejmladším nehraným kouskem Tyjátru uvedeným v minulém roce se stala hra pod titulem *NaHraně*. Jedná se o scénické čtení, do kterého se Horažďovičtí pustili úplně poprvé. Hra ze soudního prostředí přinesla publiku smíšené pocity, přece jenom se jednalo o novinku.³⁵ Ke scénickému čtení si bude muset místní obecnost asi přece jen ještě najít cestu.

2.3 OSOBNOSTI

Emanuel Kumpera

Tou zásadní osobností horažďovického amatérského činoherního souboru byl bezesporu pan Emanuel Kumpera. Informace o něm a dalších ochotnících jsem čerpala především ze spisu *Galerie horažďovických ochotníků*, která byla sepsána a sestavena v roce 1998 u příležitosti 100. výročí od založení Jednoty divadelních ochotníků v Horažďovicích.

Pan Kumpera začal působit na horažďovické divadelní scéně někdy před rokem 1890, na jevišti se však poprvé ukázal právě v tomto roce ve hře *Doktor Kalous*. Bylo to tedy ještě předtím, než společně s K. Jiříčkem, J. Majerem, D. Majerem a M. Mayerem založil samostatnou Jednotu divadelních ochotníků v Horažďovicích. Stalo se tak v roce 1898.

Živil se jako důchodní velkostatku v Horažďovicích, jenž patřil hraběti Kinskému, a divadlu obětoval mnoho svého času a úsilí. Stal se nejenom hercem a režisérem, ale i

³⁵ Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

pečlivým scénáristou, velmi dobrým zpěvákem a organizátorem horažďovického kulturního dění. Pořádal různé hudební večery, slavnosti a silvestry.³⁶ Svou úlohu scénáristy bral velmi zodpovědně a kreativně. Navrhoval scény pro ochotnické divadlo, které byly předem perfektně propracované na malých papírových modelech. Nutno podotknout, že scénické obrazy doma velmi pečlivě promýšlel, zkoušel je dopředu i se světelnými efekty, aby podle nich mohl navrhnout scény, zejména tu hlavní, co nejlépe a nejvýhodněji. Výjimečným se stal také pro odvahu režirovat opery a operety, při nichž i on díky svému pěveckému talentu vystupoval a do nichž zapojil i horažďovický Pěvecký spolek Prácheň. Pan Kumpera byl sám členem tohoto sboru, zastával funkci pokladníka a věnoval se jak zpěvu sborovému, tak sólovému. Od roku 1893 patřil dokonce k osobám, které v té době odehrály nejvíce představení nejenom v operách a operetách, ale ve hrách celkově.

Nadaný ochotník se podílel na redigování místního časopisu *Divadelní věštník*. Ten seznamoval obyvatele Horažďovic s činností Jednoty divadelních ochotníků v Horažďovicích, poskytoval jim informace o připravovaných hrách a o plánech celkově. Pan Kumpera se rád věnoval i dětem, nacvičil s nimi například hry *Princezna Pampeliška* či *Jiříkovo vidění*. Dalo by se říci, že tak vychovával novou generaci herců nejen pro Horažďovice.

Divadlem a hudbou to u Kumperových v podstatě žilo. Žena Eliška byla členkou jak divadelního souboru, tak orchestru Pěveckého spolku Prácheň, kde hrála velmi dobře na klavír. Manželé často hráli ve stejných hrách, například v *Prodané nevěstě* od B. Smetany či *R.U.R.* od K. Čapka. Oba byli oblíbeni zejména pro manželské role.

Kumperova horažďovická kapitola končí, když se v roce 1925 stěhuje do Líštán. Ochotnické divadlo zažilo za jeho působení snad největší úspěch a slávu díky uvádění oper, operet a celkově pokrokových her. Úroveň horažďovických ochotníků pozvedl jistě i díky písemné korespondenci s významnými českými autory a režiséry. Z jeho pozůstalosti se dochovaly dopisy od Aloise Jiráska, Karla Kovařovice, Jaroslava Kvapila a řady dalších.³⁷

³⁶ TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

³⁷ Soukromý archiv pana Karla Šťastného – dobový tisk.

Karel Šťastný

Jedna z dalších velmi důležitých postav Tyjátru je současný principál Karel Šťastný. Členem ochotnického spolku se stal v roce 1996, ale působit v něm začal už mnohem dříve, přesně 10 let před vstupem do členství. K divadlu se dostal díky rodině. Poprvé vystoupil jako sedmiletý hoch v pohádce *Královnin prsten*. Přesně o devět let později, tedy v šestnácti letech, se nadchnul pro divadlo natolik, že se rozhodl i režírovat. Jeho první režisérská práce byla hra *Dalskabáty, hříšná ves*, kterou nejen režíroval, ale navrhoval i realizoval scénu. Dle vlastních slov to byla celé vlastně náhoda.

„Když skončily taneční, přemýšleli jsme, jak bychom se mohli dále scházet. Napadlo nás právě divadlo. S partou z tanečních jsme si půjčili scénář a pod hlavičkou ochotníků jsme uvedli představení Dalskabáty, hříšná ves, které spolek už v minulosti hrál.“³⁸

Někteří z nich u divadla už zůstali. Svou první hlavní roli, postavu Vojtěcha, si zahrál ve hře *Paní Marjánka, matka pluku* v roce 1996. Za svou dobu v souboru režíroval již 20 her.

Jako mnoho členů Tyjátru, i on je zároveň činný jak v činoherní části souboru, tak v loutkové, kde loutky skvěle vodí i mluví. Pro loutkové divadlo napsal také již několik autorských pohádek. Ochotnictví věnuje veškerý svůj volný čas, svojí pečlivostí a svými nápady žene soubor zdatně kupředu. Dle svých vlastních slov se ho dotýkají hlavně vážnější hry, do kterých se odvážně pouští. Největší úspěch přinesly pravděpodobně hry *Čarodějky ze Salemu* z roku 2010 a *Z(a)TRACENÁ* z roku 2013.

Libuše Mužíková

Ochotnice, která jako vedoucí Kulturního střediska a Kulturního domu v Horažďovicích léta obětavě pomáhala zajišťovat přípravu a realizaci divadelních představení. Dnes vlastní kavárnu, ve které pořádá různé kulturní akce.

K divadlu přičichla již ve svém dětství, do ochotnického souboru se však přidala až v roce 1980, k čemuž došlo v podstatě náhodou.

³⁸ Rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

„Psal se rok 1980 a já pracovala u ČSD (České státní dráhy) s panem Františkem Kocem, zapáleným ochotníkem, který právě režíroval Lucernu od Aloise Jiráska. Jednoho dne mě oslovil, zda bych si nechtěla v uvedené inscenaci zahrát. Měla jsem zastoupit Ivanku Petrusovou, které právě zemřel tatínek, dlouholetý a obětavý ochotník, pan učitel František Říha. Byla jsem ohromena. Hrozně mě to lákalo, ale zároveň jsem se bála, jak zvládnu roli místo Ivanky, která už byla zkušenou herečkou. Ale touha a chuť hrát divadlo zvítězila a já se dostala na „prkna, co znamenají svět“.“³⁹

Do hraní zapojila jak své děti, tak svého manžela Luboše Mužíka. Se svým zvučným hlasem se stala velmi dobrou herečkou nejen ve veselohrách, ale i v operním typu her.

„Ráda vzpomínám na chvíle zkoušek, na večery, kdy jsem se učila a přemýšlela o roli, a moji první premiéru. Bylo to vše jako ve snu. A co když mezi nás zavítal populární herec pan Ladislav Pešek a hrál s námi a fandil nám. Držel mě za ruku a říkal: „Jen tak dál.“ Na to se vsutku nedá zapomenout.“⁴⁰

Největší zásluhy má ale na organizaci Krajské divadelní přehlídky amatérských souborů v Horažďovicích. Nejprve se každý rok účastnila jako nadšený divák a obětavý pomocník, v roce 1996 se stala jedním z pořadatelů této oblíbené kulturní akce.

Souborem prošly desítky nadšených ochotníků. Někteří už se po své první návštěvě nikdy neukázali, další ale strávili v souboru několik let a spousta z nich se divadlu věnovala a věnuje celý svůj život. Vzpomínky a informace o jednotlivých členech by vydaly na knihu, která by byla jistě velmi objemná. Obdiv patří všem. Někteří jsou vidět více, někteří méně, ale všichni ti herci, režiséři, osvětlovači, maskéři, nápovědy a zapisovatelé tvoří něco, na co mohou být právem pyšní. Bez nich by divadlo nefungovalo, netvořilo by celek a nebylo by zkrátka stoprocentní. Všichni si zaslouží obrovské díky, že kus svého života obětavě něčemu tak krásnému a smysluplnému, jako je ochotnické divadlo v Horažďovicích.

³⁹ Archiv Městského muzea Horažďovice.

⁴⁰ TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

3. DIVADLO LOUTKOVÉ

3.1 HISTORIE

Počátek loutkového dění v Horažďovicích se datuje do roku 1923, kdy zde Jan Duchoň, syn jednoho z místních obchodníků, založil loutkoherecký soubor pod místním Sokolem. Stalo se tak poté, co se vrátil z vojny. Už jako dítě toužil jezdit s loutkovým divadlem, k čemuž ho inspirovali různí kočovníci s loutkami, kteří často putovali městem. Byli to například Antonín Lagron, rodina Kopeckých, Kočků, Flachsů, Třísků aj.⁴¹ Pro činnost spolku byl velmi nadšený, jeho entusiasmus s ním však bohužel nikdo další nesdílel. Zapojil tak do činnosti hlavně svoje sestry, aby nebyl na všechno dočista sám. Někdy se ale i tak stalo, že byl nucený odehrát představení úplně sám nebo za pomoci jedné ze sester. Jeho pravá ruka byl pan Josef Zahnbauer.⁴²

Prvním zázemím pro loutkovou scénu se stal sál hostince Modrá hvězda, tzv. formanka, později se scéna přestěhovala do zahradního sálu tamtéž. Tento zahradní sál přinesl velkou výhodu. Scéna tam mohla zůstat postavená natrvalo a nemusela být rozebírána po každém představení, jako tomu bylo v sále vnitřním. K přestěhování došlo v roce 1926 a loutky tam vydržely přesně deset let, tedy až do roku 1936. Představení v té době měla velký úspěch u diváků všech věkových kategorií, ale především u dětí, poněvadž pro ně bylo loutkové divadlo v té době snad jediná dostupná možnost kulturního využití.

Jelikož se začínalo takřka od nuly, bylo před odehráním prvního představení nutné nejenom sehnat loutky či scénáře, ale také vyrobit kulisy, ušít šaty pro loutky, sehnat oponu atd. Loutkoherecké začátky by se daly shrnout větou: „Co si neuděláš, to nemáš.“ Začínající soubor si musel všechno do nejmenšího detailu sehnat sám. Nutno podotknout, že v té době se nedalo koupit vše, jako je tomu dneska. Ochotníci tak využili zručnosti všech svých kamarádů, manželek i vzdálených příbuzných, jen aby se zhotovilo vše potřebné. Pustili se na vlastní pěst i do výroby jevištní konstrukce a vyřezali si sami své první loutky.

Mnoho cenných rad získali loutkáři v začátcích od slavného kolegy Josefa Skupy, rodáka z blízkých Strakonice a tvůrce slavných loutek Spejbla a Hurvínka. Potkali se s ním v roce 1925 na sjezdu československých loutkářů v Plzni. Toto setkání později přerostlo

⁴¹ KOUBA, Jan. *Dějiny divadelního souboru v Horažďovicích – přehled od roku 1845 do roku 1980*. 13. prosince 1980, Městské muzeum Horažďovice.

⁴² *Galerie horažďovických ochotníků*. 1880-1998.

v mnohaleté přátelství. Pan Duchoň si s panem Skupou dlouhá léta dopisoval a později mu slavnější kolega dokonce udělil povolení hrát s loutkami Spejbla a Hurvínka i v Horažďovicích! Tyto loutky vyřezal Josef Zahnbauer. Josef Skupa však nebyl zdaleka jediný, s kým Jan Duchoň udržoval pravidelnou korespondenci. Mezi loutkáře, se kterými byl pan Duchoň v kontaktu, patřili např. prof. akad. malíř Otto Bubeníček, akad. malíř Vít Skála či organizátor českého loutkového divadla prof. Jindřich Veselý.⁴³

V roce 1936 se loutky se všemi svými kulisami, rekvizitami a dalšími doplňky stěhují do nově vybudované sokolovny. Tam je pro ně v prvním patře zřízena stálá scéna. Dostane se jim velmi pěkného, a hlavně velkého prostoru v podobě sálku o cca 100 m² a odděleného jeviště. Tato radostná událost s sebou ale přinesla i mnoho práce navíc. Veškeré předměty z Modré se musely přestěhovat, bylo zapotřebí ušít novou oponu, vyrobit novou konstrukci, kulisy a všechny možné dekorace. Veškerá dřina však později přinesla sladké ovoce.

Postupné nadšení však překazily světové události. S rokem 1939 přišel strach a chuť hrát divadlo se postupně úplně vytratila. Kdo by měl náladu na radovánky s Kašpárkem, když ve světě zuří světová válka. Už druhá. Sdružení Sokol bylo zrušeno a ze sokolovny se stal sklad německé armády. Loutky tak ztratily svůj domov. Stejný osud, který potkal nespočet starožitností a cenných věcí za druhé světové války, jež byly rozkradeny a odvezeny do Německa, čekal i na horažďovické loutkové divadlo. I to mělo být se všemi svými cennostmi odvezeno do „Reichu“. Pan Duchoň ale nechtěl loutky samozřejmě dát, a tak s místním četníkem pohotově sepsali zprávu, že do sokolovny zatéká, kvůli čemuž jsou kulisy a loutky tak poškozeny, že nemají už vůbec žádnou hodnotu. Tato lež zafungovala a loutky být odvezeny nemusely. Už v tu dobu byly ty nejcennější předměty, kulisy a loutky schované na půdě pana Josefa Zahnbauera. Rozhodnutí to bylo správné, neboť vše, co zůstalo v sokolovně, bylo během války zničeno či odcizeno. Ohotníci tak svou lži horažďovický loutkařský poklad úspěšně zachránili.⁴⁴

Člověk by čekal, že bude loutkové divadlo hned po konci války obnoveno. To se ale bohužel nestalo. Loutky musely čekat mnohem déle, než si na ně lidé vzpomněli. V roce

⁴³ Jan Duchoň. Tyjatr Horažďovice [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/historie-loutkova.html>

⁴⁴ PETRUS, Martin. *Historie a současnost kulturního života Horažďovicka*. Plzeň, 2005. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební kultury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Frolík.

1953 byl Jan Duchoň požádán, zda by svá představení neobnovil. Loutky tedy musely čekat dlouhých čtrnáct let, než začaly opět dělat dětem radost. Pan Duchoň společně s Františkem Heřmanem, vedoucím Pionýrského domu, Františkem Sekyrou a Františkem Rybáčkem divadlo po letech oprášili. Začalo se zkoušet opět u pana Duchoně doma a hrálo se v sokolovně, která byla v té době po válce ve zrušeném stavu. Jako kdyby byli opět na začátku, muselo se obstarat všechno znovu – rekvizity, opona, kulisy atd. Zbytek byl dovezen z půdy pana Zahnbauera. Došlo i k odkupu nových loutek od neznámého pražského loutkáře, který rušil své kočovné divadlo.⁴⁵ Loutky tedy mohly opět znovu kreslit úsměvy na dětských tvářích.

Od roku 1960 do roku 1965 divadlo opět utichlo, neboť byl pan Duchoň, na jehož bedrech leželo celé divadlo a jenž byl do té doby zaměstnán v Jednotě Horažďovice, přidělen do Jednoty v Sušici. Vzdálenost, kterou musel denně dojíždět, mu tak ubírala drahocenný čas, který by byl býval využil věnování se loutkám. Nikdo jiný zájem o zastoupení pana Duchoně bohužel neprojevil, a tak zůstaly loutky na pět let opět bez svého loutkáře. V roce 1965 byla činnost obnovena, avšak jen na pouhou jednu sezónu. Po odehrání tzv. estrád, jež sklidily mnoho úspěchů, činnost utichla úplně. Jelikož nebyla loutková scéna pro tělovýchovnou jednotku výnosná, musela uvolnit prostory, ve kterých sídlila, oddílu stolního tenisu. Více jak padesát marionet bylo tedy uloženo do prostor Městského domu pionýrů a mládeže. V roce 1977 pan Duchoň zemřel a spolu s ním odešly už i všechny naděje, že se soubor ještě někdy obnoví.

Velmi důležitý se pro Horažďovické stal rok 1987, kdy loutkové divadlo znovu ožilo. Stalo se tak na popud pana Jaroslava Červeného, toho času místopředsedy Městského národního výboru v Horažďovicích. Ten oslovil paní Boženu Salákovou, která byla již v té době velmi zkušená ochotnice tradičního divadla, zda by se ujala role principála loutkového divadla. Paní Saláková po dlouhých úvahách tuto nelehkou úlohu přijala. Divadlo začalo sídlit v Městském domu pionýrů a mládeže, kde paní Saláková působila jako ředitelka.⁴⁶ Po 22leté pauze muselo být však vše opět obnoveno.

⁴⁵ Expozice loutek. Marionety Horažďovice [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <http://marionety.muzeumhd.cz/?lang=cz>

⁴⁶ Osobní rozhovor s paní Boženu Salákovou ze dne 21. února 2022.

První schůzka znovuzrozeného loutkového klubu se uskutečnila 16. ledna 1987. V prostorách, které byly loutkovému divadlu přiděleny, musel být vyklizen starý archiv, bylo potřeba vymalovat a zavést elektrický obvod. Teprve potom mohla být stálá scéna nastěhována. Staré loutky byly opraveny a doplněny novými, které vyřezal pan Jaroslav Sekyra, syn Františka Sekyry. Loutky musely být nově ošaceny, jelikož jejich staré oblečky se rozpadaly. Vyrobeny byly také nové kulisy a sehnaly se postupně všechny potřebné rekvizity a další potřebné vybavení. Finanční prostředky byly získány za sběr papíru (zlikvidování části archivu), světla, kabely a zvukovou aparaturu věnovalo či zakoupilo Městské kulturní středisko.⁴⁷

Zakládajících členů loutkoherecké skupiny divadelního souboru Městského kulturního střediska v Horažďovicích bylo celkem patnáct včetně vedoucí Boženy Salákové, pokladnice Květy Svobodové, kronikáře Miroslava Vondrysky, technika zvuku Jiřího Hlavatého a technika světla Jiřího Zímy. Seznam všech zakládajících členů uvádím v Příloze 2.

Většina se mezi sebou už dobře znala z tradičního divadla, kde ochotníci za léta působení nasbírali spoustu divadelních znalostí. Faktem ale zůstává, že nikdo z nich neměl vůbec žádné zkušenosti s divadlem loutkovým. V tom se ale horažďovickým loutkářům dostalo pomoci od loutkářů z nedalekých Strakonice. Někteří z ochotníků se tedy zajeli podívat na představení i do zákulisí již zaběhlého souboru, načerpali základní znalosti a inspiraci. Do začátku jim Strakoničtí zapůjčili i několik jednoduchých scénářů. O několik týdnů později se dokonce přijeli sami do Horažďovic podívat, aby pomohli s technickým řešením horažďovické loutkové scény. V září se tak už soubor může plně věnovat přípravě prvního představení *Začarovaný les*.⁴⁸

Soubor hrál ze začátku hlavně na domácí scéně, ale později začal jezdit i do přilehlých vesnic hrát místním nejmenším občanům. Na jaře roku 1988 to bylo například hostování v divadélku v Žihobcích. V témže roce byl souboru vybrán nový název – „Rolnička“. K výběru nového pojmenování se ochotníci uchýlili čistě z praktického hlediska, chtěli název krátký a chytlavý.

⁴⁷ Osobní rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

⁴⁸ Osobní rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

Již další rok se soubor zúčastnil okresní soutěže loutkářských souborů a získal čestné uznání za hru *Začarovaný les*. V létě téhož roku se loutky přijely podívat na účastníky pionýrského tábora „Pláček“, aby jim tak zpestřily jejich pobyt v přírodě. Už čtyři roky po obnovení byla v kulturním domě při příležitosti pořádání každoročního podzimního jarmarku uspořádána výstava loutek, která sklídila obrovský úspěch.⁴⁹ Není se čemu divit, všechny loutky, kulisy a další vystavované rekvizity jsou ruční práce, která si zaslouží náležitý obdiv a úctu. Historická hodnota všech kousků má už v té době velmi vysokou hodnotu.

Několik stránek kroniky vypovídá o úsměvných událostech, které se čas od času při představení stanou. Příhody, kdy se princezně v polovině hry ulomila ruka a musela bez ní odehrát celý zbytek představení, nebo kdy se celý sál málem udusil kvůli kouřovým efektům, jsou velmi humorné a k divadlu zkrátka patří. Loutky však následující sezóny, nehledě na občasné nedokonalosti při představeních, nebo možná právě díky nim, zažívají samý úspěch nejen na domácí scéně, ale i v okolí.

Na počátku sezóny 1995/1996 proběhne změna ve vedení souboru. Dlouholetá principálka Božena Saláková předává tak pomyslnou štafetu dál. O Vánocích pak proběhne tradiční silvestrovské posezení, při jehož příležitosti je vydán humorný *Sezóník 1995-96*, tedy nepravidelný občasník informující o dění v souboru a proběhlých událostech.

Rok 1997 přináší již desáté výročí od znovuzaložení souboru. Klasickou pohádkou *Žabka carevna* vykročil loutkářský spolek Rolnička z Horažďovic do jubilejní desáté sezóny.

„Dvacet nadšenců se snaží přiblížit dětem pohádky klasické i autorské. Na repertoáru máme 25 her. V této sezóně přibudou čtyři zbrusu nové. Najít vhodné pohádky pro malé děti není snadné. Proto si jednotlivé hry upravujeme i s přihlédnutím k našim technickým možnostem. Některé pohádky si píšeme sami.“⁵⁰

Tak informuje o současné situaci v souboru principálka Michaela Petrusová v článku „Rolnička už zase cinká. Tento pátek pro Mlsnou princeznu“, který je uložen v kronice, avšak bližší bibliografický údaj bohužel chybí.

Téhož roku byla navázána spolupráce s jedním z plzeňských loutkových souborů, Doubravce-Zábělská ulice, k vzájemné inspiraci a výměně scénářů.

⁴⁹ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.*

⁵⁰ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.*

Rok 1998 s sebou kromě dalších autorských pohádek, nových členů a kulis, na jejichž vzniku se podíleli někteří členové, přinesl i změnu ve vedení souboru. Současná principálka se vdává, načež odchází do Prahy, a staronovou principálkou se tak opět stává Božena Saláková. Ta zůstává ve funkci jeden rok a následně předává vedení do rukou Stanislava Sekyry, jednoho ze zakládajících členů souboru v roce 1987. Soubor se stává stále známější a s radostí přijímá nabídky k hostování v celém Plzeňském kraji. To se však změní na přelomu tisíciletí, kdy loutkové divadlo zažije vážnou krizi. Zaneprázdnění většiny jinými starostmi zapříčiní spory mezi jednotlivci a dochází tak k celkovému odcizení kolektivu. Vše končí odchodem několika členů, což vede k téměř úplnému rozpadu souboru. Je odsouhlasena pauza a přestává se hrát. Již za pár měsíců se ale začíná blýskat na lepší časy. Několik členů se začne znovu scházet, vyklidí klubovnu, vyrobí nové police a stojany. V létě už se soubor dává opět dohromady, není sice kompletní, ale i tak je nálada uvnitř po krátké pauze svěží a ihned se plánuje podzimní sezóna.

V roce 2002 se horažďovičtí loutkáři poprvé v historii souboru účastní tradičního, již 37. ročníku festivalu loutek ve Strakonících „Skupovy Strakonice 2002“. Do soutěže byla vybrána klasická pohádka *Budulínka*. Nejen to, že byla pohádka v Horažďovicích sehrána již nesčetněkrát, ale i fakt, že má svou roli v představení živý herec, by mohly přinést úspěch. Předpoklady se naplnily. Všichni herci byli před vystoupením značně nervózní, jelikož se jednalo o jejich „poprvé“ na tak známém festivalu, ale jejich originální pojetí klasické pohádky vykreslilo nadšení nejen do tváří veselých dětí, ale i jejich maminek či tatínků. Rolnička tak odjíždí ze Strakonice sice bez ocenění, ale zato ve skvělé náladě s myšlenkou – „Tak za rok opět tady“.

Sezóna 2002-2003 je jubilejní, už patnáctá! Za ta léta prošlo řadami souboru celkem padesát šest členů, z patnácti zakládajících je větší polovina, tedy přesně osm, stále činná. Rolnička zahrála stovky představení pro tisíce dětí, zažila úspěchy i nezdary, jako například naprostý neúspěch u poroty na festivalu „Skupovy Strakonice 2003“, avšak chuť do práce s loutkami nepřestává, ba naopak stále roste.

V dubnu 2004 se Rolnička opět účastní festivalu „Skupovy Strakonice 2004“, tentokrát s pohádkou *Jak princ s vodníkem vytopili peklo*. Na rozdíl od minulého roku je porota nadšena a doporučuje tak soubor naprosto nečekaně na celorepublikovou přehlídku a soutěž loutkových divadel v Chrudimi! Tam zahrají pohádku mimo soutěž, což je škoda,

jak se vzápětí od poroty dozvídají. Díky originálním písničkám by byl totiž soubor býval dosáhl pěkného umístění.⁵¹ I tak si ale odváží další obrovskou zkušenost, která je samozřejmě k nezaplacení.

O rok později Rolnička hraje hojně mimo rodné Horažďovice. Funkce nového principála se po dobrovolném odchodu Stanislava Sekyry ujímá Josef Chalupný.

Sezóna 2005-2006 se stává pro soubor zlomová. Téměř po dvou desetiletích se totiž loutkoherecká skupina Rolnička stává součástí ochotnického divadelního souboru Tyjátr. Stále gradující spory s vedením Domu dětí a mládeže Horažďovice, pod který Rolnička až doposud patřila, se totiž vyostřily natolik, že už bylo nutné jednat. Loutkoherecký a činoherní soubor se tak stávají jedním, loutky se převádí z majetku Krajského úřadu do majetku města Horažďovice a celá klubovna se přesouvá z prostor Domu dětí do prostor kina Otavy.

„Další dobrou zprávou je převedení nádherných horažďovických loutek do majetku města. Tato změna se týká i nás, jelikož loutkoherecká skupina Rolnička se spojila s naším souborem a do budoucna budeme vystupovat společně pod jedním názvem – Tyjátr Horažďovice.“⁵²

Na počátku roku 2007 slaví horažďovická loutkoherecká skupina již neuvěřitelných dvacet let od svého znovuzaložení. Kvůli nedávnému přestěhování začal tento rok poněkud provizorně. Bylo potřeba ušít oponu, pořídit techniku, osvětlovací rampu atd. „Zlaté české ručičky!“ Vše si totiž herci ušili či vyrobili již tradičně sami.

Dvacetileté výročí skupina oslavila 13. dubna 2007. Byla uvedena loutková hra *Čertimlín*, uspořádána výstava o historii loutkového divadla v Horažďovicích plná zachovalých exponátů a zorganizován sraz bývalých i současných členů.

„Uspořádáním výstavy o historii loutkového divadla v Horažďovicích jsme chtěli upozornit na význam horažďovického rodáka pana Jana Duchoně – českého loutkáře, který

⁵¹ TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

⁵² Tyjátr Horažďovice se představuje. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2006, č. 4. ISSN 1802-7741.

*tímto obohatil kulturní dění v Horažďovicích ve dvacátých až šedesátých letech minulého století a založil tak tradici loutkového divadla v Horažďovicích.*⁵³

V roce 2009 zaznamenala loutkoherecká skupina rekordní návštěvnost a opět se všichni přesvědčili, že klasické pohádky typu *Budulínka* či *Perníková chaloupka* u dětí jasně vítězí nad těmi novými a autorskými. V Městském muzeu byla také uspořádána výstava „Loutky a loutkáři“ k osmdesáti pěti letům historie loutkářství na Horažďovicku. Celkově byl tento rok velice plodný, loutkáři se dostali až do německého Regenu, kde zahráli na místních slavnostech „Regener Insel- und Altstadtfest“ hned dvě pohádky, a jak jinak než v němčině. Původní obavy se velmi rychle po příjezdu na místo rozplynuly a celé publikum bylo nadšené jak ze srozumitelné výslovnosti, tak z loutkohereckého umu a krásných loutek.⁵⁴

Následující rok město Horažďovice vydává za podpory Plzeňského kraje krásné omalovánky „Horažďovické loutky“, které jsou doplněny nejen fotografiemi, ale i texty.

„Omalovánky kromě vybarvování loutkových postaviček obsahují i části pohádek, které rodiče domyslí a dovyprávějí dětem.“⁵⁵

Že není vždy veselo, připomněla ochotníkům následující léta. V roce 2011 přišli loutkáři o jednoho ze svých zakládajících členů Jana Petruse, který se zasloužil o rozvoj kulturního života nejen divadelní činností loutkovou, ale i činoherní. Léta působil jako učitel a ředitel na Základní umělecké škole Horažďovice, stál dokonce i při znovuoobnovení Pěveckého sboru Prácheň, kde působil jako sbormistr až do své smrti. První květnový den následujícího roku opustila navždy řady ochotníků i paní Božena Vlková. Byla nezapomenutelnou herečkou, režisérkou i loutkoherečkou s vynikajícím vypravěčským talentem. Stála u znovuoobnovení loutkového souboru i zrodu divadelní práce s dětmi. Na konci téhož roku pak odchází nenahraditelná loutkoherečka Zdena Holá.

„Když píšete tyto řádky, cítím, že nám všem bude strašně chybět a že po ní v našem souboru zbyde neskonalá prázdnota.“⁵⁶

⁵³ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.*

⁵⁴ Loutkáři v Regenu. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města. 2009, č. 7. ISSN 1802-7741.*

⁵⁵ Nové publikace. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města. 2010, č. 1. ISSN 1802-7741.*

⁵⁶ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2011.*

Na její počest se každý rok od její ztráty koná souborová akce „Holý pochod aneb Odpoledne pro Zdenku“.

Ke slavnostnímu otevření nově zrekonstruovaných prostor grantového projektu „Prácheňské marionety – oživlá lidová kultura“ došlo 1. srpna 2015 v Městském muzeu Horažďovice. Přesně po 92 letech od založení loutkového spolku se tak horažďovickým marionetám dostalo náležitého prostoru, který patří už jenom jim.

„Křest loutkové scény proběhl prvním loutkovým představením divadelního spolku Tjýátr Horažďovice na cimrmanovské téma. Muzeum bylo k otevření nových expozic loutek obohaceno darem pěti čerstvě vyřezaných loutek „mušketýrů a Madlenky“ s do detailu propracovanou loutkou „Raráška“ z rukou Jaroslava Sekyry z Plzně.“⁵⁷

Sál slouží jako stálá scéna loutkovému divadlu, avšak prostory jsou vhodné i pro promítání, besedy či přednášky. V prostorách patřícím prácheňským marionetám se nachází i původní Duchoňovy kulisy a kompletní sbírka loutek obohacená o zvukové nahrávky.

V říjnu roku 2016 do Horažďovic zavítal tým České televize, aby během představení *Červená karkulka* natočil a vyzpovídal místní loutkáře do pořadu „Týden v regionech“. O dva roky později se celá horažďovická loutkoherecká parta vydává na své úplně první soustředění, které proběhlo v Křesánově.

„Naučili jsme se nové věci, zdokonalili se ve věcech již naučených a hlavně jsme strávili celý víkend spolu. Z tohoto víkendu si odvážíme mnoho zážitků.“⁵⁸

Do sbírky toho roku také přibudou dvě nové loutky, jež jsou zatím nejmladšími přírůstky až do těchto dnů.

⁵⁷ Slavnostní otevření nově zrekonstruovaných prostor grantového projektu „Prácheňské marionety – oživlá lidová kultura“ 1. srpna 2015 v Městském muzeu Horažďovice. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2015, č. 8. ISSN 1802-7741.

⁵⁸ *Kronika loutkového divadla Horažďovice*. 2011.

3.2 REPERTOÁR

K historicky prvnímu představení loutkového divadla v Horažďovicích došlo 22. března 1924. Jednalo se o provedení oblíbené hry Matěje Kopeckého *Posvícení v Hudlicích*. V té době loutky patřily pod tělovýchovnou jednotku Sokol.

První hra obnoveného loutkového souboru byla uvedena 13. prosince 1987. Šlo o pohádku *Začarováný les*. Jelikož nikdo z členů neměl v té době s loutkami žádné zkušenosti, nacvičování hry bylo velmi zdlouhavé a namáhavé. Odměna za tvrdou práci se ale všem dostala v podobě hladkého průběhu premiéry a spokojenosti všech přítomných diváků. Pohádka se hrála během sezóny ještě dvakrát. Druhá hra, pohádka *Čertimlín*, byla uvedena v lednu následujícího roku, tentokrát v režii Marie Šťastné.

Jak praví české přísloví: „Do třetice všeho dobrého“, i ochotníci se během této sezóny rozhodli uvést ještě jednu, třetí hru. Jednalo se o pohádku *Vodníkova Hanička* v režii manželů Petrusových. Všechny hry sklidily obrovský úspěch a všem loutkohercům se tak dostalo chutě do další práce v následujících letech. Seznam všech nacvičených loutkových her od roku 1987 uvádím v Příloze 3.

Následujícího roku přibyla do repertoáru souboru, již hrdě nesoucího název *Rolníčka, Perníková chaloupka*. Premiéra se odehrála 6. listopadu. I tuto sezónu Horažďovičtí stále zůstávali v kontaktu se strakonickou loutkohereckou skupinou, od které opět dostali několik scénářů k použití. Některé texty ochotně zapůjčilo i sušické divadlo.

V sezóně 1989-1990 bylo sehráno celkem jedenáct představení, zahrnující tři nové pohádky – *Kašpárkův hlídací ústav*, *Dobrá víla Jarmilka* a *Budulínek*, kterého soubor vybral k účasti na soutěži o putovní cenu „Klatovského dragouna“.

Následující sezónu přibyly nové pohádky dokonce čtyři. První z nich byla *Princezna včelka*, s jejíž premiérou se pojí zklamání členů kvůli zanechání činnosti jedním z nově přijatých loutkoherců. Ten dostal i funkci pomocného režiséra právě k této pohádce, premiéra však proběhla již bez něj. Po odehrání tradiční *Perníkové chaloupky*, kterou doprovázelo jako vždy plno vtipných momentů, kdy se například koza nemohla strefit do Ježibaby, již se později nedařilo vylézt na komín, byla uvedena hra *Hanička a baba Jaga*.

Poslední dvě nové hry *Jak Honza dostal princeznu* a *Tajemství hradu Helšaftu* mohli diváci poprvé zhlédnout k samému závěru sezóny, konkrétně v březnu. Druhá zmíněná

společně s pohádkou *Princezna a Abuk*, jež měla premiéru na začátku roku 1992, jsou prvními autorskými pohádkami souboru.

Následující sezóny se pyšní vysokou návštěvností, konkrétně 40-110 diváků na představení. Na začátku roku 1994 byla poprvé uvedena autorská pohádka Miroslava Bláhy *Růžánek*, kterou, jak je již zvykem, ocenili nejvíce ti nejmenší a nejvíce neposední. S *Růžánkem* zajeli horažďovičtí loutkáři téhož roku i do nedalekých Kašperských Hor, aby tam rozveselili děti žijící v místním dětském domově. 1. června 1996 bylo ke Dni dětí zahráno představení *Míček Flíček*, představení se pak od října opět konají jedenkrát za čtrnáct dní v pátek od 17.00 hodin.

K desetiletému výročí své činnosti v roce 1997 se všichni členové souboru podíleli na vzniku veselé inscenace *Z pohádky do pohádky*, jež sklidila obrovský úspěch. I ostatní tituly se mohou chlubit velmi vysokou návštěvností, a tak mají ochotníci chuť do další práce v příštím, již jedenácté, sezóně, která byla zahájena poslední říjnový den roku 1997 *Perníkovou chaloupkou* a ukončena 20. března 1998 pohádkou *Drak*.

„Hrajeme jedenkrát za 14 dní, takže odehrajeme 10 představení. Z toho je přesně polovina úplně nových a 4 členové si poprvé vyzkouší režijní práci.“⁵⁹

V následující sezóně byly představeny další dvě nové autorské pohádky, *Vzduchoplavci* Aleny Podlešákové a Jiřího Jindry s premiérou 27. listopadu 1998 a pohádka *O velmi líném Hozovi* Karla Šťastného, která sezónu ukončila.

Na přelomu tisíciletí přichází novinka.

„Parta okolo Míry Vondrysky poprvé v dějinách našeho divadla uvádí na scénu loutkovou hru divadla Jára Cimrmana „Vizionář“. První představení se odehrává na naší domovské scéně v Domě dětí a druhé jako nesoutěžní na Oblastní divadelní přehlídce v Kulturním domě v Horažďovicích. Obě představení mají velký divácký ohlas. Režisér Miroslav Vondryška může být po právu spokojen.“⁶⁰

Začátek sezóny 2000-2001 je lehce narušen zkoušením hry *Podskalák* v horažďovickém ochotnickém souboru. Jelikož se hned osm loutkářů účastní zkoušek, nezbývá moc času na samotné marionety. Proto je podzim o několik pohádek ochuzen.

⁵⁹ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.*

⁶⁰ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.*

Po úspěšném uvedení hry pro dospělé *Vizionář* v minulých letech se soubor v sezóně 2002-2003 pouští do další „dospělácké“ hry *Vražda v salónním kupé*. Po několika letních zkouškách, které neprobíhaly úplně podle plánu, byla premiéra odehrána v Poli, kam už se jezdí hrát pravidelně několik let. Navzdory několika technickým problémům, které nastaly během samotné premiéry, sklidila hra velký úspěch. A nejenom to! Jedna z divaček se několik dnů po odehrání premiéry připojuje k soboru a později se stává novou členkou. Tomu se říká odměna!

Hra je tedy označena za velmi úspěšnou, a dokonce je přihlášena na další ročník festivalu „Skupovy Strakonice 2003“. Tam se ale ochotníci nakonec ukáží s jinou pohádkou, a to *O obrovi a ptáčkovi s modrým ocáskem*. Diváci jsou ze zhruba padesátiminutového představení nadšení, to se ale nadá říci o odborné porotě. Ta kritizuje snad úplně vše od špatně zvoleného titulu pohádky, přes dramatické chyby, nevyhovující kulisy až k celkově špatně pojatému přístupu. Všichni účinkující byli hodnocením dočista zaskočení a velmi zarmouceni, ale nakonec odlehčili své zklamání pozitivně. Vždyť přece „Co tě nezabije, to tě posílí!“...

První představení na nové scéně v kině Otava, kam se loutky přestěhovaly, s názvem *Jak princ s vodníkem vytopili peklo* se odehrálo 6. října 2006 pro přesně sedmdesát dva diváků. Vstupenka stála 20 Kč za osobu. Celou sezónu byla návštěvnost velmi pěkná díky mírné zimě. Jen na představení ke konci ledna se dostavil velmi malý počet diváků. Jelikož napadl první sníh, trávili rodiče s dětmi čas raději venku při zimních radovánkách.

Rok po jubilejních dvacátých narozeninách souboru bylo zaslouženě uděleno čestné občanství in memoriam panu Duchoňovi. Stalo se tak 21. listopadu 2008, tedy přesně 110 let a tři dny ode dne, kdy se narodil. K této příležitosti byla nacvičena hra podle Duchoňova scénáře s názvem *Kašpárkovo dobrodružství u loupežníků*.

Následující rok zažilo divadlo opět něco nového a vzrušujícího, tentokrát v podobě sehrání dokonce dvou pohádek v cizím jazyce, a to v němčině. Soubor byl pozván na hostování při městských slavnostech do německého Regenu, a tak byly zvoleny klasická *Perníková chaloupka*, kterou zná místní obecnost z pera bratří Grimmů, a autorská pohádka *Jak princ s vodníkem vytopili peklo*. Veškeré obavy se ukázaly jako zbytečné, německé obecnost bylo nadšeno a horaždovičtí loutkoherci se tak vracejí zpátky do své

domoviny nejen plni dojmů, ale i s novým elektrickým přírůstkem do výbavy v podobě zásuvkové redukce směřené za plato české dvanáctky.⁶¹ Kdo umí, umí.

V dalších sezónách soubor vystupuje na již tradičních akcích, jako je Den řemesel v Chanovicích, Peklo HD či Týden knihoven v Horažďovicích. Ročně je uvedeno průměrně čtrnáct představení. Někteří členové se také účastní natáčení českého detektivního seriálu Policie Modrava. Od roku 2015, kdy se loutkovému divadlu dostane stálé scény v prostorách horažďovického zámku, probíhají představení právě tam. Do sbírky loutek toho roku přibýly dvě nové – děti Jája a Pája. Loutky vyřezal Jaroslav Sekyra, namaloval Josef Chalupný a oblečky ušila tradičně Marie Šťastná.

V roce 2018 vyráží horažďovická parta opět do Regenu, tentokrát pouze s jednou pohádkou *Jak princ s vodníkem vytopili peklo*. Přináší s sebou ale novinku v podobě ukázky výroby loutek a kostýmů. Pavel Svoboda zavedl všechny přítomné do tajů výroby loutek, Marie Šťastná pak do výroby kostýmů. Ještě téhož roku navštíví Horažďovice zájezd z Regenu, pro který ochotníci zahrají tradiční *Perníkovou chaloupku*.

3.3 OSOBNOSTI

3.3.1 ŽIVÍ ČLENOVÉ

Jan Duchoň

Osobností, která se nejvíce zasloužila o rozvoj horažďovického loutkového divadla, byl beze sporu pan Jan Duchoň. Narodil se 18. listopadu 1898 v Horažďovicích a zemřel v sedmdesáti osmi letech 1. února 1977 v sušické nemocnici.⁶² Zasloužil se nejenom o věhlas a slávu loutek, ale i o samotné založení loutkového souboru v Horažďovicích v roce 1923 pod místním tělovýchovným uskupením Sokol. Stalo se tak po jeho návratu z vojny.

Loutkám a činnosti loutkového souboru zasvětil veškerý svůj volný čas a v podstatě i celý svůj život. Členství v klasickém divadelním ochotnickém spolku ho sice také naplňovalo, ale loutky u něj jasně vítězily. Jelikož pan Duchoň ani nikdo jiný ze zakládajících členů nebyli profesionálové a nebylo téměř nic, na čem by se dalo stavět, museli ve svých

⁶¹ *Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2009-2011.*

⁶² Jan Duchoň – Čestný občan města Horažďovic. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města.* 2008, č. 12, str. 3. ISSN 1802-7741.

začátcích sehnat všechno potřebné sami. Pan Duchoň tak sháněl prostory ke hraní, scénáře, dokonce sám vyrobil některé loutky a napsal několik pohádek. On sám maloval i kulisy, jelikož malování bylo jeho dalším velkým koníčkem. Maloval především obrázky s náměty z Horažďovic, které někteří obyvatelé města vlastní dodnes. Kulisy jsou dosud ve velmi dobrém stavu – můžeme je najít na stálé výstavě loutek v horažďovickém muzeu.

Duchoňovy autorské hry byly většinou veselohry či hry s historickým námětem. Hlavní postavu představoval často Kašpárek. Her pan Duchoň napsal a upravil přibližně padesát, z nichž devět vyšlo tiskem v časopise *Naše loutky*, vydávaném Antonínem Münzbergem v Praze, kam i sám pan Duchoň přispíval. O hry měly zájem i jiné spolky po celé republice a pan Duchoň jim své hry ochotně půjčoval. O tom, jakého úspěchu Duchoňovy hry dosahovaly, vypovídá fakt, že se dostaly až za hranice kraje, rovnou do Československého rozhlasu. Jednalo se o hru *Žižka u hradu Rábí*, která byla vysílána v Praze i Bratislavě. Další doklad slávy her představuje hra *Obležení Horažďovic*, kterou hrálo pražské divadlo Na Slupi v roce 1930, tedy jen sedm let po založení spolku! Tato hra vypovídá o obléhání Horažďovic, při kterém v roce 1307 zemřel český král Rudolf Habsburský. Tuto událost si Horažďovičtí připomínají každý rok událostí s názvem „Slavnosti kaše“.

Přes veškeré zásluhy o rozvoj místní kultury zůstal pan Duchoň velice skromný a obětavý po celý svůj život. Byly doby, kdy zůstal ve spolku úplně sám a pořádal představení jen se svojí sestrou. Tak loutky miloval. Roky jeho obětavé práce pro rozvoj místní kultury byly v roce 2008 náležitě oceněny.

„Pátek 21. listopadu 2008 se stal pro Tyjáter Horažďovice jedním z nejvýznamnějších. Na návrh našeho souboru udělilo Město Horažďovice Čestné občanství in memoriam zakladateli loutkového divadla v Horažďovicích, panu Janu Duchoňovi, jenž by letos v listopadu oslavil své 110. narozeniny. V tento den se konalo slavnostní předání tohoto titulu jeho nejbližším příbuzným, jmenovitě paní Zdeňce Gutwirthové z Blatné, manželce Duchoňova synovce, a celé její rodině.“⁶³

⁶³ TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjáter Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjáter Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

V den předání se sešlo mnoho současných, ale i již vysloužilých členů. Společně tak zavzpomínali nejen na pana Duchoně, ale i na další osobnosti a události, které mají v paměti stále živé dodnes.

Božena Saláková

Významná a velmi důležitá osobnost nové, takřka porevoluční éry loutkového divadla je paní Božena Saláková, která se v Horažďovicích sice nenarodila, ale prožila zde většinu svého života. Divadlu se věnuje od svého dětství, je stále činnou ochotnicí loutkového i činoherního divadla, a dokonce si až dosud pamatuje úryvky ze své úplně první role. Díky svému věku je dnes nejstarší ochotnicí Tyjátru.

Ve svých vzpomínkách se vrací na začátek roku 1987, kdy ji oslovil pan Jaroslav Černý, aby se ujala úlohy principála, a obnovila tak po 22 letech loutkové divadlo, na které už místní po tak dlouhé době skoro zapoměli. Jak sama říká, byla touto nabídkou velmi zaskočena a na nic takového neměla v té době žádnou chuť. Nakonec ale přání vyhověla a do práce se spolu s dalšími, kteří neměli žádné zkušenosti stejně jako ona, pustili.

Práce to byla náročná, protože se muselo začít od skoro úplného začátku. Jedinou výhodou byla skutečnost, že loutky už se znovu vyrábět nemusely, jelikož se dochovaly. Všechno ostatní se však shánělo. Paní Saláková tak s ostatními čistila loutky, oblékla některé z nich do čerstvě ušitých oblečků, zařizovala nové jeviště, sháněla scénáře a učila se samotné loutky vůbec ovládat.

Svou funkci principálky brala velice zodpovědně a vždy vyžadovala plné nasazení a soustředěnost. V souboru se postupem času vytvořila skvělá parta lidí, kteří spolu i v dnešní době tráví nejenom zkoušky a představení, ale i svůj volný čas.⁶⁴

Ivana Petrusová

Již jako desetileté dítě se v roce 1957 objevila po boku svého tatínka Františka Říhy ve hře *Babička*. Od té doby vystupuje nepřetržitě až dodnes. Nejdříve v pohádkách, později v divadelních hrách i operetách. Herecký talent zdědila po otci, který se dlouhá léta divadlu

⁶⁴ Rozhovor s paní Boženou Salákovou ze dne 21. února 2022.

věnoval. Svůj čas nevěnuje pouze dospělým při hraní v klasickém divadelním souboru, ale i dětem jako členka loutkoherecké skupiny. Tak jako mnoho dalších ochotníků zpívá i ona v Pěveckém spolku Prácheň.

Paní Petrusová a její rodina je názorným příkladem, že divadlu v Horažďovicích se často věnují celé rodiny. Její tatínek, pan učitel Říha, totiž divadlem žil. Jeho manželka upravovala kostýmy, pomáhala s nácvičkou rolí a snažila se zmírnit nervozitu svého chotě před každým vystoupením. Pan Říha do divadla zapojil své děti, paní Petrusovou a jejího bratra Jiřího Říhu, které bral pravidelně na zkoušky. V divadelní atmosféře tedy žila paní Petrusová od dětství a náramně tatínkovy role prožívala. Dokonce si pamatovala všechny jeho role nazpaměť, ráda ho zkoušela a napovídala mu.

„Když jsme šli třeba na procházku, tatínek řekl: „Pojď, vyzkoušíme si to.“ A tak jsme si místo rozjímání nad pěkným počasím přeríkávali role. Za jednu procházku jsme si stihli roli třeba dvakrát, třikrát zopakovat.“⁶⁵

Později pro divadlo nadchla i svého manžela, Jana Petrusa, který si do své vlastní kroniky pečlivě zapisoval informace o každém odehraném představení.

„Kolikrát jsme si zahráli na jevišti všichni tři – já, můj tatínek i můj muž.“⁶⁶

Ke svému koníčku přivedla i své děti, a tak si na prknech několikrát zahrála celá rodina, např. v oblíbené *Babičce* si zahrála po boku syna i vnoučat. Syn Martin Petrus je členem souboru dodnes a snad i jeho děti budou později pokračovat v rodinné tradici.

3.3.2 DŘEVĚNÍ ČLENOVÉ

Loutkové divadlo bez loutek by bylo jako mlýn bez vody, jak praví jedno české přísloví, a tak je nezbytné, abych věnovala ve své práci pozornost i právě horažďovickým marionetám.

Zápisky s detailními informacemi o jednotlivých loutkách jsou zaznamenány díky paní Ivě Košatkové. Ta pečlivě zapsala každou drobnost, kterou jí pan Stanislav Sekyra, syn pana Jaroslava Sekyry, tvůrce několika horažďovických loutek, trpělivě nadiktoval. Dokument je

⁶⁵ Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 10. ledna 2022.

⁶⁶ Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 10. ledna 2022.

dostupný online na webových stránkách Prácheňských marionet. Informace o jednotlivých loutkách jsem čerpala i z Městského muzea v Horažďovicích, loutkových kronik či rozhovorů se samotnými ochotníky.

Horažďovické marionety byly pořízeny, dalo by se říci, ve třech vlnách. Původní loutky vyrobil sám Jan Duchoň za občasně pomoci taxikáře Josefa Zahnbauera, známého pod přezdívkou Campour. Horažďovický loutkový spolek byl založen v roce 1923, všech přibližně patnáct loutek bylo vyrobeno mezi lety 1924 až 1938.

Druhá sada loutek byla do Horažďovic dovezena v předválečných letech, tedy někdy před rokem 1939. Jan Duchoň ji zakoupil od starého pražského loutkáře, který rušil svoje kočovné divadélko. Jeho jméno už se bohužel nedochovalo, a tak bude asi navždy zahaleno tajemstvím, odkud tyto loutky vlastně pochází. Loutky „druhé generace“ jsou vyšší o celých patnáct centimetrů než ty z generace předchozí, která měla jen třicet pět centimetrů výšky. Loutek bylo zakoupeno přibližně patnáct. Údajně jediná dochovaná loutka dosud je Kostlivec s kosou vyrobený z lipového dřeva.

K poslední obměně dřevěného ansámblu došlo kolem roku 1953. Loutky byly zhotoveny šikovnými rukama Františka Sekyry a oproti předchozím opět pěkně povyroستly, měří už celých sedmdesát pět centimetrů, a tak jsou více než dvakrát větší než loutky první.

Dnes kolekce čítá přes šedesát marionet. Téměř všechny byly původně oblečeny Marií Duchoňovou, sestrou Jana Duchoně. Dnes mají oblečky již jiné, ušité paní Marií Šťastnou. Většina loutek má také hlavičku vyrobenou firmou „Naše Loutky“ Minsberger, Praha, protože řezbáři si většinou na náročnější výrobu hlaviček netroufali. Původní oblečky se nedochovaly. V dnešní době vyřezávají nové loutky především Jaroslav Sekyra, syn Františka Sekyry, a Pavel Svoboda.

Kašpárek

Asi každé dítě i dospělý mi dají za pravdu, když se odvážím tvrdit, že nejznámější a pravděpodobně i nejoblíbenější loutka všech dob je Kašpárek. Proto bych na následujících řádcích ráda zmínila osud toho horažďovického.

Původní Kašpárek byl vyroben v Horažďovicích za doby Jana Duchoně, tedy někdy kolem roku 1924. Vyřezal ho pan Václav Kulda, povoláním holič, který loutky nejenom vyřezával, ale i mluvil.

„Jeho prací je například vodník, čarodějnice, která se ztratila, původní Kašpárek, který byl věnován po smrti pana Duchoně jeho sestře Heleně Gutwirthové.“⁶⁷

Další zdroje ale uvádějí, že věrný Kašpárek doprovázel svého pána i při poslední cestě. Byl posazen na rakev a spálen spolu s Janem Duchoněm. Co se tedy s původní loutkou opravdu stalo, zůstane asi už navždy záhadou.

V dnešní době jsou součástí horažďovické loutkové party Kašpárči dva, jeden hrací, druhý uváděcí. Kašpárky lze od sebe snadno rozeznat.

Kašpárek hrací byl vyroben v roce 1987 Jaroslavem Sekyrou, nejmladším synem již zmíněného Františka Sekyry. Loutka je vyřezána z lipového nebo topolového dřeva a je zavěšena na dlouhých nitích bez vodícího drátu, proto se vodí z lávky.

„Je zvykem, že pravá ruka Kašpárka je zatnutá, protože v ní něco drží. Levá je prázdná, otevřená“⁶⁸

Kašpárek měl na sobě původně židovskou jarmulku, dnes už nosí třícípou čepici s rolničkou, jak je u této postavy zvykem.

Kašpárek uváděcí, který je o rok mladší, má sice čepičku s rolničkou, avšak jenom dva cípy. Oba Kašpárky tak můžeme od sebe lehce na první pohled rozeznat. Loutka je zavěšena na krátkých nitích, proto je skvěle využitelná při uvádění. Ke hraní za oponou by byly nitě moc krátké.

⁶⁷ TRČKA, Václav, ŠŤASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení*. Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

⁶⁸ Expozice loutek. Marionety Horažďovice [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <http://marionety.muzeumhd.cz/?lang=cz>

Další dřevěné marionety

K mnoha loutkám se váže nespočet zajímavostí, ať už se jedná o okolnosti výroby, užitý materiál, způsob přeměny či jiné detaily. Ráda bych na následujících stránkách zmínila některé z nich.

U několika loutek si nelze nevšimnout, že se tak trochu hrbí. Není to však vůbec záměr, mírné nahrbení je způsobeno totiž tím, že vodící drát neprochází hlavičkou, jak je tomu u většiny loutek, ale je připevněn na zádech. Tohoto zakřivení si můžeme všimnout například u loutky Ševce Drátvičky, Čaroděje, Čarodějnice či Krále, kde je této konstrukce naopak záměrně využito, aby se tak věkově odlišil od Krále mladého.

Málokdo ví, že levá noha loutky Zlatovlásky, jež se zhotovením datuje do roku 1953, není původní. Končetina se záhadně ztratila, a tak musel náhradní vyřezat Miroslav Vondryška, který působil v Horažďovicích jako písmomalář.

Na rozdíl od většiny loutek, které mají vlasy jen namalované, postava Vodníka má vlasy lidské! Není jasné, kde se tyto lidské vlasy vzaly, známé je pouze to, že loutku vyřezal a namaloval pan Václav Kulda. Vlasy jsou samozřejmě namalované nazeleno.

„Lidské vlasy měla i hlava čarodějnice, která se záhadně ztratila. Byla zapůjčena na výstavu 1965 a naposledy s ní hrál Duchoň“⁶⁹

Ztráta čarodějnice ale i dalších loutek a rekvizit byla pravděpodobně zapříčiněna dvaceti dvou letou pauzou, kdy loutkové divadlo až do roku 1987 úplně umlklo.

Netradiční je přeměna těla čerta Lucifera, vyrobeného z lipového dřeva, jenž byl původně celý nepohyblivý. Do Horažďovic se dostal spolu s dalšími loutkami pár let před druhou světovou válkou z Prahy, kdy byly odkoupeny od již zmíněného pražského loutkáře. Ochotníkům se stará nepohyblivá konstrukce nelíbila, a tak požádali Jaroslava Sekyru, aby loutku rozpohyboval. Díky němu je tedy Lucifer pohyblivý od roku 2012.

Důkazem toho, že dřevění herci byli velmi vážení, může být skutečnost, že marionety čertů Barnabáše a Bonifáce mají na zádech ondatří kožich paní Sekyrové, manželky

⁶⁹ Expozice loutek. Marionety Horažďovice [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <http://marionety.muzeumhd.cz/?lang=cz>

Stanislava Sekyry. Obě loutky byly původně nahé, neoblečené, a tak jim pan Sekyra připevnil na bedra ondatří kůži z kožichu své ženy.

Velmi zajímavá je loutka Dupáka, která se obvykle chovala podobně jako Kašpárek. Většinou se toto veselé strašidlo objevovalo na konci představení jako překvapení pro dětské diváky. Kolikrát se objevilo během pohádky, jen dupajíce přešlo jeviště, aby tak pobavilo všechny přítomné v hledišti. Loutku vyrobil pan Kulda, hlavička se zachovala dodnes, ovšem dnes ji nenosí Dupák nýbrž Hejkal.

Vznik marionety Černocho je vskutku velmi originální. Tělíčko vyřezal František Sekyra a namaloval Jan Duchoň, hlavička byla zakoupena a obleček ušila paní Marie Šťastná. Na první pohled se na loutce nejeví nic zvláštního, opak je ale pravdou. Snad nikdo by dnes totiž neřekl, že Černoch byl původně úplně jiná postava, a to dokonce ženská postava Káči od Miloše Kopeckého, známého českého pohádkáře.

„Duchoň potřeboval černocho do jedné hry, tak úpravu na černocho udělal pan František Sekyra. Uřízl drdol vlasů a načernil hlavu.“⁷⁰

O prvenství nejstaršího dřevěného člena Tyjátru se dělí dvě loutky, nikdo však přesně nedokáže určit, která z nich byla vyrobena dříve. Z několika zdrojů prvenství připadá postavě Skřítky vyrobené z lipového dřeva. Je však neznámá doba vzniku i samotný autor. Výstřížek z novin uložený v kronice souboru však přisuzuje toto prvenství loutce Kostlivce.

„Máme asi šedesát loutek a některé jsou staré i několik desetiletí. Většina jich pochází z padesátých let. Tehdy je vyráběl můj otec. Naší nejstarší loutkou je Kostlivec. Je starý přes sedmdesát let, ale je dokonalý.“⁷¹

Naopak nejmladšími loutkami je dvojice dětí, Luboš a Lucinka, které vyřezal pan Pavel Svoboda v roce 2018. Obličej loutky Luboše údajně vyřezal podle své vlastní fotografie, když byl malý kluk.⁷²

Postavy doplňuje skupinka zvířátek, která nesmí v žádném loutkovém divadle chybět. U dětí sklízí zpravidla mnoho úspěchu, a tak se nelze divit tomu, že jejich počet neustále

⁷⁰ Expozice loutek. Marionety Horažďovice [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <http://marionety.muzeumhd.cz/?lang=cz>

⁷¹ Nejstarší dřevěnou loutkou je sedmdesátiletý Kostlivec. *Klatovsko*, rozhovor se Stanislavem Sekyrou (toho času principálem souboru). 31. srpna 2004, strana 11.

⁷² Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

narůstá. Patří mezi ně Kozlík, Divoké prase, Liška, Pejsek, Žába či Drak, který není vyrobený ze dřeva, ale z látky. Nesmí chybět liščata ke hře *Budulínek*, ani Mravenec hrající na housličky, jenž je ošacen jako Sekorův Ferda Mravenec.

4. SOUČASNOST

Do současného dění souboru Tyjátr Horažďovice jsem byla schopná nahlédnout především díky osobním rozhovorům či písemné korespondenci s jednotlivými členy souboru. Všichni mi ochotně věnovali svůj volný čas, někteří mě dokonce nechali nahlédnout do svých soukromých archivů, zápisů či fotografií. Já jim za to tímto moc děkuji.

Značka Tyjátru dnes zaštiťuje jak skupinu činoherní, tak tu loutkovou. Ke sloučení došlo v roce 2006, jak už bylo zmíněno výše. Loutkovému divadlu se sice dodnes občas říká Rolnička, oficiální název pro obě skupiny však zní Tyjátr Horažďovice. Název i logo, o kterém padla zmínka v kapitole Historie činoherního divadla, už se od dob svého zavedení zažily, a tak každý hned ví, odkud vítr vane.

Základna souboru, která dnes čítá čtyřicet devět členů, není podle slov samotných ochotníků tak početná, a proto je několik ochotníků součástí jak sekce činoherní, tak loutkové. Loutkoherců je v současnosti celkem osmnáct. Seznam všech současných členů Tyjátru uvádím v Příloze 4. Průměrný věk členů souboru dnes čítá padesát čtyři let. Věkový rozdíl mezi nejmladším a nejstarším členem souboru činí neuvěřitelných šedesát šest let.

Pokud srovnáme činnost dnešních ochotníků s těmi před mnoha desítkami let, zjistíme, že současný Tyjátr neuvádí takové množství her, jako uváděl soubor dříve. Zatímco před sto lety bylo běžné zahrát i více než deset her ročně, dnes jsou to v průměru pouhé dvě hry. Není se však čemu divit, doba se mění, lidé mají stále více možností, jak trávit svůj volný čas, nemluvě o tom, že dříve bylo divadlo téměř jediný způsob kulturního vyžití. Rozdíl spočívá i v tom, že dříve měli ochotníci mnohem více času na samotné zkoušení, jelikož to byl často jejich jediný koníček. I to se od těch dob změnilo.

Nejinak je tomu i v divadle loutkovém. Na rozdíl od dob pana Duchoně, kdy byli loutkoherci jako sám pan Duchoň, pan Říha, paní Rajtmajerová či paní Doubková schopni zároveň loutky vodit i mluvit, je dnešní generace rozdělena na vodiče a mluviče. Dělat obojí naráz je přece jen náročné. Dřívější generace, která vynikala výborným umem vodění loutek, také nepotřebovala právě díky tomuto faktu tolik zkoušek.

„Pan Duchoň vždy napsal nebo sehnal nějakou hru a u nich doma v kuchyni rozdál role. Tam jsme si to přečetli a v neděli se šlo hned hrát.“⁷³

To, jak jsou ochotníci pracovití, dokládá nespočet zápisů v kronikách o jejich bohaté nevidadelní činnosti. Už od samého vzniku se nesoustřeďovali jen na sehrání divadelních představení, ale společně s dalšími horažďovickými spolky zajišťovali nespočet aktivit pro své spoluobčany. V každé době dokázali využít svých kvalit, talentu a všemožného umu, aby šířili radost a zpestřili životy lidí kolem sebe. Od nepaměti se účastní různých slavností města či okolních obcí, pořádají karnevaly, masopustní průvody, silvestrovské oslavy, dobročinné akce, organizují různé společenské akce, večery při hudbě a poezii a pomáhají při pořádání krajských divadelních přehlídek. Některé ze zmíněných společenských akcí musely být kvůli jistým byrokratickým překážkám po několika úspěšných ročnicích bohužel zrušeny, ochotníci se ale nevzdávají a za každé situace přichází s novými a vždy úžasnými nápady. Za zmínku stojí tři projekty, které se za léta staly horažďovickou tradicí a jsou mezi občany snad nejoblíbenější.

Velkou událostí pro celé město je bezesporu zimní divadelní ples s každoročním zaměřením na jiné téma. Na programu nalezneme úvodní divadelní představení, tombolu, tradiční dámskou volenku a mnoho dalšího. Úplně první divadelní ples nesoucí název „C. a K. Tyjáter bál“ se uskutečnil 16. února 2007. V roce 2020 se ples pořádal v duchu „Života na zámku“. Kulturní dům se tak zaplnil kněžnami, hrabaty i například šachovými figurkami, které k životu na zámku také dozajista patří.⁷⁴ Snad nikdo v té době netušil, že se jedná o zatím poslední uskutečněný bál až dodnes. V roce 2021 totiž restriktce spojené s onemocněním Covid-19 znemožnily již tradiční akci po mnoha letech uskutečnit.

Historické městské oslavy „Slavnosti kaše“ jsou již od svého vzniku v režii města Horažďovice, ochotníci mají ale velký podíl na jejich organizaci i programu. Jedná se o každoroční připomínku smrti slavného českého krále Rudolfa Habsburského, jenž skonal za branami města v roce 1307. Panovník se celý život potýkal se zažívacími problémy, a proto se jeho jídelníček skládal jen a pouze ze zmíněné kaše, která jeho citlivé orgány tolik

⁷³ Rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

⁷⁴ Ochotníci Tyjátru Horažďovice připravili opět velmi pestrý divadelní ples, který se konal v pátek v kulturním domě v Horažďovicích. Klatovský deník [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/foto-video-divadelni-ples-byl-i-s-komentovanou-prohlidkou-zamku-20200203.html

nedráždila. Odtud tedy název a myšlenka oslav. Akce je oblíbená jak u dětí, tak u dospělých. Návštěvníci mohou ochutnat různé druhy kaše, nakoupit krásné ručně vyrobené produkty na tradičním jarmarku, poslechnout si některou z kapel, zhlédnout loutkové či sokolnické představení. Každoročně nechybí soutěž o nejchutnější recept, utkání o největšího jedlíka kaše, kašová bitva, možnost vyzkoušet si historické zbraně či navštívit věštkyni.

Tradiční „Mikulášská nadílka“, kdy se někteří členové souboru vydávají vždy 5. prosince za dětmi do horažďovických domácností v převleku Mikuláše, anděla a čerta, aby odměnili děti poslušné a potrestali děti neposlušné, přerostla v průběhu let ve spolupráci s čertí partou Rudy Hájka do jedinečné akce pod názvem „Horažďovické peklo“. To se konalo ve zdejším pivovaru, kam se každoročně sjížděly stovky rodin z celé České republiky! Děti měly možnost, poprvé v roce 2011, nahlédnout do různých pekelných zákoutí a vyzkoušet si tak na vlastní kůži pekelný život za pomoci všemožných aktivit. Mohli prozkoumat pekelné kadeřnictví, čertí porodnici, školu a nespočet dalších čertovských provozoven. Kvůli sporům s městským vedením se peklo muselo nejdříve přestěhovat do nedalekých Střelských Hoštic, později byli ochotníci nuceni akci zrušit úplně.⁷⁵

Ať už byly akce přerušeny z jakéhokoliv důvodu, ochotníci se rozhodně nevzdávají a mají dalších plánů a nápadů na budoucí akce dostatek.

Nejenom nedivadelní aktivity, ale i samotná divadelní činnost souboru byla na počátku roku 2020 náhle přerušena kvůli opatřením v souvislosti s onemocněním Covid-19. Divadelní bál sice proběhl, ale akce, které byly naplánované na březen a déle, byly zrušené. Jednalo se například o připravovaný další ročník Západočeské oblastní přehlídky ochotnického divadla.

Činoherní skupina v té době právě začala zkoušet novou hru *Důkaz* D. Auburna. Ochotníci se sešli přibližně na dvě zkoušky, od března 2020 se scházet přestali a hra čeká na svou realizaci dodnes. Následovala pauza v podstatě až do léta roku 2021, kdy se někteří z členů spolku vyslovili, ať se opět hraje. Spolek se tedy začal opět scházet a nacvičil představení *NaHraně* ve formě scénického čtení, což byla nejen pro aktéry, ale i pro horažďovické diváky, kteří měli možnost inscenaci zhlédnout na přelomu léta a podzimu, novinka. Zatím poslední zaznamenanou aktivitou ochotníků je pomoc s organizací již

⁷⁵ Rozhovor s panem Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

XXXVII. ročníku Západočeské oblastní přehlídky, která se konala v první polovině března tohoto roku. Tyjáter se sice kvůli absenci schůzek a zkoušek sám na jevišti nepředvedl, ale o to více elánu a chuti mají všichni členové nejen do dalšího ročníku přehlídky, ale i do nacvičování jakékoliv nové hry pro své věrné horažďovické diváky.

Loutky byly kvůli covidovým opatřením ochuzeny o celou jednu sezónu, a to sezónu 2020-2021, kdy na podzim 2020 sice loutkáři uvedli jednu první pohádku, která však byla zároveň i poslední, jelikož následující týden došlo k zákazu všech společenských akcí. Loutkoherci přišli samozřejmě i o tradiční účast na Skupových Strakonicích či Dni řemesel v Chanovicích. Následující sezónu již však byli schopni odehrát celou, i když bohužel jen pro diváky očkované proti nemoci Covid-19. I loutkoherci, kteří nebyli očkovaní, museli se svou činností přestat. To se naštěstí ke konci sezóny změnilo, a tak už všichni, očkovaní i neočkovaní, mohou znovu neomezeně mezi horažďovické loutky zavítat.

V březnu 2022 soubor reaguje na světové události, odmítá hrát pohádku *Žabka carevna* a místo toho zahraje klasickou *Popelku*. Dobrovolné vstupné z představení putuje na podporu ukrajinských obyvatel, kteří se dostali do války s Ruskem. Horažďovičtí loutkáři se během těchto dnů pilně připravují na již padesátý pátý ročník „Skupových Strakonic“ a já jim držím palce, aby dosáhli výsledků, které si přejí a právem zaslouží.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo ucelit ochotnickou divadelní činnost města Horažďovice od počátků v roce 1845 až do těchto dní. Mým záměrem bylo shrnout historii amatérského souboru, podrobně představit repertoár posledních zhruba čtyřiceti let a přiblížit život a zásluhy některých z ochotníků. Toho jsem docílila na základě prostudování dostupných elektronických i písemných pramenů a využití informací získaných z rozhovorů s jednotlivými stále aktivními členy souboru. Práce se dělí na několik kapitol, jež se dále dělí na další podkapitoly.

První kapitola představuje město Horažďovice a jeho spojitost s divadelnictvím. Stručně uvádím některá historická data, informuji o současných kvalitách města a zmiňuji osobnosti, které odtud pochází.

Druhá kapitola se nejdříve věnuje 177leté historii činoherního divadla v Horažďovicích. Začíná rokem 1845, kdy vzniká divadelní společnost tzv. Dilletanten Gessellschaft, a končí současností, tedy rokem 2022, kdy soubor již několik let nese název Tyjátr Horažďovice. Je nastíněno dění uvnitř souboru v návaznosti na historické události, politické či hospodářské podmínky, které měly na soubor samozřejmě vliv. Jedná se především o dvě světové války, dobu komunistického režimu a dobu porevoluční. Dále se věnuji volbě repertoáru, a to od roku 1980, velmi výjimečného roku pro horažďovické ochotníky, kdy si s nimi zahrál slavný Ladislav Pešek. Na závěr představuji důležité postavy souboru.

Obdobně jsem rozvrhla i kapitolu následující, která pojednává o historii, repertoáru a členech loutkového divadla. Začínám rokem 1923, kdy se díky nadšení pana Jana Duchoně počíná psát historie horažďovického loutkářství. Zmiňuji události až do roku 1965, kdy činnost na dvacet dva let utichla, aby mohla v roce 1987 znovu nastartovat. Od tohoto roku se také podrobně věnuji repertoáru. V závěru se opět zabývám jednotlivými členy, jak živými, tak těmi dřevěnými. Uvádím osudy jednotlivých marionet a zmiňuji některé zajímavosti o nich.

V kapitole o současném dění v souboru shrnuji události posledních dvou let, které byly značně ovlivněny opatřeními v souvislosti s onemocněním Covid-19. Podávám i

informace o tom, co se v souboru děje právě teď. Neopomínám představit ani nedivadelní činnost ochotníků, která je vsutku obdivuhodná.

Díky této práci jsem měla možnost poznat historii města Horažďovice ve spojení s ochotnickým divadlem, o které jsem donedávna věděla jen velmi málo. Přála bych si, aby moje práce posloužila stejně jako mně i dalším občanům Horažďovic, aby jim odkryla opony a oni se tak mohli dozvědět více o činnosti některých svých spoluobčanů.

Při psaní své práce jsem se seznámila se spoustou inspirativních lidí, kteří mi dovolili nahlédnout do jejich soukromí. Nejen díky osobním rozhovorům, ale i díky pročitání kronik jsem pochopila, jak náročné ochotničení je. Děkuji všem za spolupráci. Neskutečně si vážím toho, co děláte, a do budoucna Vám přeji všechno dobré!

RESUMÉ

Tato bakalářská práce se zaměřuje na dění v ochotnickém divadelním souboru ve městě Horažďovice na Klatovsku, který dnes nese název Tyjátr Horažďovice. Práce se soustředí na vývoj souboru od jeho založení v roce 1845 až po současnost, tedy do roku 2022. Popisuje historii, repertoár a osobnosti jak divadla činoherního, tak loutkového. Blíže specifikuje repertoár od roku 1980, nechybí ani kompletní seznam všech premiér. Práce zmiňuje i příběhy horažďovických marionet a nedivadelní činnost souboru.

Klíčová slova: ochotnické divadlo, amatérské divadlo, tradiční divadlo, loutkové divadlo, divadlo, historie, repertoár, osobnosti, loutky, marionety, Horažďovice

This bachelor thesis focuses on the events in the amateur theatre group in Horažďovice in the Klatovy region, which is now called Tyjátr Horažďovice. The thesis concentrates on the development of the ensemble from its foundation in 1845 to the present, i.e., to 2022. It describes the history, repertoire and personalities of both drama and puppet theatre. It specifies the repertoire since 1980, including a complete list of all premieres. The work also mentions the stories of the Horažďovice marionettes and the non-theatrical activities of the company.

Key words: amateur theatre, community theatre, traditional theatre, puppet theatre, theatre, history, repertoire, personalities, puppets, marionettes, Horažďovice

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ**Prameny**

Galerie horažďovických ochotníků. 1880-1998.

KOUBA, Jan. *Dějiny divadelního souboru v Horažďovicích – přehled od roku 1845 do roku 1980.* 13. prosince 1980. Městské muzeum Horažďovice.

Kronika divadelního souboru Horažďovice. 1983-2007.

Kronika loutkového divadla Horažďovice. 1987–2009.

Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2009-2011.

Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2011.

Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960-1982.

Literatura

CHALUPNÁ, Jitka a kol. *Horažďovice, Perla Otavy: malý průvodce.* Horažďovice: Infocentrum města Horažďovice, 2010.

TRČKA, Václav, ŠTASTNÝ, Karel a kol. *Tyjátr Horažďovice 1845-2015: Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.* Horažďovice: Tyjátr Horažďovice, 2015. ISBN 978-80-260-9177-6.

Periodika

Historický úspěch Tyjátru. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města.* 2011, č. 3. ISSN 1802-7741.

Jan Duchoň – Čestný občan města Horažďovic. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města.* 2008, č. 12, str. 3. ISSN 1802-7741.

Loutkáři v Regenu. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města.* 2009, č. 7. ISSN 1802-7741.

Nejstarší dřevěnou loutkou je sedmdesátiletý Kostlivec. *Klatovsko, rozhovor se Stanislavem Sekyrou*. 31. srpna 2004.

Nové publikace. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2010, č. 1. ISSN 1802-7741.

Ochotníci se letos představují detektivkou. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2004, č. 5. ISSN 1802-7741.

Slavnostní otevření nově zrekonstruovaných prostor grantového projektu „Prácheňské marionety – oživlá lidová kultura“ 1. srpna 2015 v Městském muzeu Horažďovice. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2015, č. 8. ISSN 1802-7741.

Tyjátr Horažďovice se představuje. *Horažďovický obzor: Měsíčník věnovaný hospodářskému, kulturnímu a společenskému povznesení města*. 2006, č. 4. ISSN 1802-7741.

Elektronické zdroje

ČEPKOVÁ, Kristýna. *Horažďovice 2019 – 36. ročník*. Amatérská scéna [online]. [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.amaterskascena.cz/clanek/horazdovice-2019-36-rocnik-3u4l0.html>

Expozice loutek. Marionety Horažďovice [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <http://marionety.muzeumhd.cz/?lang=cz>

Jan Duchoň. Tyjátr Horažďovice [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/historie-loutkova.html>

Ochotníci Tyjátru Horažďovice připravili opět velmi pestrý divadelní ples, který se konal v pátek v kulturním domě v Horažďovicích. Klatovský deník [online]. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/foto-video-divadelni-ples-byl-i-s-komentovanou-prohlidkou-zamku-20200203.html

Ševčíkova akademie [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.sevcikacademy.cz/>

VOKOUN, Martin. *Horáždovice. Méně je někdy více*. Amatérská scéna [online]. [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.amaterskascena.cz/clanek/horazdovice-mene-je-nekdy-vice-ph6y6.html>

Rozhovory a korespondence

Osobní rozhovor s paní Ivanou Petrusovou ze dne 9. února 2022.

Osobní rozhovor s Karlem Šťastným ze dne 15. února 2022.

Osobní rozhovor s paní Boženu Salákovou ze dne 21. února 2022.

E-mailová korespondence s Lubošem Kalčíkem ze dne 12. března 2022.

E-mailová korespondence s Karlem Šťastným ze dne 20. března 2022.

Jiné zdroje

Archiv Městského muzea Horažďovice.

PETRUS, Martin. *Historie a současnost kulturního života Horažďovicka*. Plzeň, 2005. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební kultury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Frolík.

Soukromý archiv pana Karla Šťastného.

ŠTĚCHOVÁ, Michaela. *Ochotnické dění v obcích na Sušicku, Horažďovicku a Klatovsku*. Plzeň, 2021. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury. Vedoucí práce PaedDr. Jiří Staněk, CSc.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Seznam sehraných inscenací od roku 1845	V
Příloha 2: Seznam zakládajících členů znovuoobnověného loutkového divadla v r. 1987	XIX
Příloha 3: Seznam nacvičených loutkových her od roku 1987	XIX
Příloha 4: Seznam současných členů Tyjátru (k březnu 2022)	XXI

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Pohled na náměstí města Horažďovice (Zdroj: vlastní.).....	XXIII
Obrázek 2: Kulturní dům Horažďovice (Zdroj: vlastní.)	XXIII
Obrázek 3: Plakát z roku 1863 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXIV
Obrázek 4: Plakát z roku 1919 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXV
Obrázek 5: Plakát z roku 1947 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXVI
Obrázek 6: Plakát z roku 1985 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXVII
Obrázek 7: Plakát z roku 2010 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Čarodějky ze Salemu. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/carodejky-ze-salemu.html)	XXVIII
Obrázek 8: Plakát z roku 2021 (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Akce a výstavy v sezóně 2021. <i>Městské muzeum Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/)	XXIX
Obrázek 9: Fotografie z divadelního představení Noc na Karlštejně z roku 1893 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.).....	XXX
Obrázek 10: Fotografie z divadelního představení Strakonický dudák z roku 1907 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.).....	XXX
Obrázek 11: Fotografie z divadelního představení Paličova dcera z roku 1921 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.).....	XXXI
Obrázek 12: Fotografie z divadelního představení Prodaná nevěsta z roku 1947 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.).....	XXXI
Obrázek 13: Fotografie z divadelního představení Lucerna z roku 1980 (Zdroj: Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960–1982.)	XXXII
Obrázek 14: Fotografie z divadelního představení Tvrdohlavá žena z roku 2006 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Tvrdohlavá žena. Tyjáter Horažďovice [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/tvrdohlava-zena.html)	XXXII
Obrázek 15: Fotografie z divadelního představení Čarodějky ze Salemu z roku 2010 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Čarodějky ze Salemu. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/carodejky-ze-salemu.html)	XXXIII
Obrázek 16: Fotografie z divadelního představení Žitkovské bohyně z roku 2015 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Žitkovské bohyně. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/zitkovske-bohyne.html)	XXXIII
Obrázek 17: Návrh scény ke hře Král Václav IV. od Emanuela Kumpery z roku 1921 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)	XXXIV
Obrázek 18: Návrhy kostýmů ke hře Babička z roku 1957 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXXIV
Obrázek 19: Pochvalné uznání panu E. Kumperovi z roku 1900 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)	XXXV

Obrázek 20: Obálka brožury „Stanovy spolku divadelních ochotníků v Horažďovicích“ z roku 1896 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXXVI
Obrázek 21: Časopis „Divadelní věstník“ z roku 1902 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXXVII
Obrázek 22: Zápis od národního umělce Ladislava Peška v Pamětní knize z roku 1980 (Zdroj: Pamětní kniha uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXXVIII
Obrázek 23: Program inscenace hry Babička z roku 1986 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.).....	XXXVIII
Obrázek 24: Program inscenace Tvrdohlavá žena z roku 2006 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)	XXXIX
Obrázek 25: Městské muzeum a zámek Horažďovice (Zdroj: vlastní.)	XXXIX
Obrázek 26: Loutkový sál v Městském muzeu Horažďovice (Zdroj: vlastní.)	XL
Obrázek 27: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice (Zdroj: vlastní.).....	XL
Obrázek 28: Kulisy namalované panem Janem Duchoněm v 1. polovině 20. století (Zdroj: vlastní.).....	XLI
Obrázek 29: Kolotoč loutek (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Kolotoč loutek. <i>Městské muzeum Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/)	XLI
Obrázek 30: Prácheňské marionety – Kašpárek hrací (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html)	XLII
Obrázek 31: Prácheňské marionety – Kašpárek uváděcí (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html)	XLII
Obrázek 32: Prácheňské marionety – Vodník (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html)	XLIII
Obrázek 33: Prácheňské marionety – Černoch (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html)	XLIII
Obrázek 34: Prácheňské marionety – Luboš a Lucinka (Zdroj: soukromý archiv pana Karla Šťastného.)	XLIV
Obrázek 35: Prácheňské marionety – Vlk (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html)	XLIV
Obrázek 36: Rozpis loutkových představení z 1. poloviny 20. století (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.)	XLV
Obrázek 37: Plakát loutkového představení z roku 2021 (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Akce a výstavy v sezóně 2021. <i>Městské muzeum Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/)	XLVI
Obrázek 38: Dopis od pana Josefa Skupy pro pana Jana Duchoně z 1. poloviny 20. století (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.) ...	XLVI
Obrázek 39: Pan Jan Duchoň s Kašpárkem z 1. poloviny 20. století (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.)	XLVII
Obrázek 40: Zakládající listina napsaná panem Janem Duchoněm z roku 1923 (Zdroj: Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2009-2001.).....	XLVIII

Obrázek 41: Pozvánka na „Ochotnický Silvestr 1988“ (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.).....	XLIX
Obrázek 42: Horažďovické peklo, 2012 (Zdroj: soukromý archiv pana Karla Šťastného.)	XLIX
Obrázek 43: Plakát na 5. divadelní bál „Cesta kolem světa za 1 noc“ (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)	L
Obrázek 44: Logo ochotnického souboru Tyjáter Horažďovice vzniklé v roce 2006 (Zdroj: <i>Tyjáter Horažďovice</i> [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://www.tyjatr.cz/index.php).....	L

PŘÍLOHY

Příloha 1: Seznam sehraných inscenací od roku 1845

V následujícím přehledu uvádím vždy rok, autora, název a režii dané inscenace v podobě – rok; autor: *název* (režie). Jedná se o přehled her uveřejněný v *Almanachu divadelního souboru Tyjátr ke 170. výročí jeho založení*, který jsem rozšířila. U některých z premiér nebylo možné některé údaje dohledat. U dalších z inscenací uvádím, z mého pohledu, další zajímavé doplňující informace.

1845 *Noční můra*

Die Mädchenfreundschaft oder der türkische Gesandte

J. N. Štěpánek: *Berounské koláče aneb Kéž bych se byl neoženil*

V. K. Klicpera: *Divotvorný klobouk*

1846 ochotníci se hráli pět představení (dvě německy, tři česky)

1847 *Posvícení v Kocourkově*

1861 J. Kořenovský: *Obžínky*

Každý něco pro vlast

1862 J. K. Tyl: *Paličova dcera*

Vdovec

Manžel bez ženy

J. K. Tyl: *Bankrotář*

1863 *Ze sedmi ta nejškaredější*

Doktora Fausta domácí čepička

J. K. Tyl: *Láska v nárožním domě*

Dva přátelé a jediný kabát

Svéhlavost – jednoaktovka

M. Kopecký: *Oldřich a Božena* – jednoaktovka, zpěvohra

Starý učitel, Voják Francouz (Učitel ve francouzském zajetí)

B. Schiller: *Loupežníci*

K. Töpfer: *Dobrý tón*

F. Pravda: *Štědrý den*

Garner: *Černý Petr*

V. K. Klicpera: *Divotvorný klobouk*

- 1864** E. Raupach: *Mlynář a jeho dítě*
Sládkova dcera
Jeden jako druhý
J. K. Tyl: *Paní Marjánka, matka pluku*
- 1867** F. V. Jeřábek: *Cesty veřejného mínění*
- 1868** *Katovo poslední dílo*
Ženské slzy, Jeden z nás se musí oženit – jednoaktovky
J. M. Boleslavský: *Chudý písničkář*
- 1881** A. V. Valenta-Mělnický: *Morduňk při měsíčku – opereta*
G. Golli: *Don César*
F. V. Klenka: *Pylades bez Oresta aneb Ifigenie v Landškrouně – opera*
Kouzelná hlína – opera
- 1882** J. K. Tyl: *Bankrotář*
Romeo v kanceláři
- 1883** *Je hluchý, Překvapení, Vražda v Uhelném trhu – jednoaktovky*
Sedlák Zlatodvorský
Z chládku, Nebezpečné sousedství, Damoklův meč – jednoaktovky
Pan Měsíček, obchodník – veselohra
Strýčkové
Spanilá Cigorie
- 1884** J. K. Tyl: *Paličova dcera*
- 1886** *Básník sokem – veselohra (při Ceciliánské zábavě)*
- 1888** *Homorfie a její galání – tragikomická opera*
- 1889** *Petr jako Pavel – fraška*
Pan sekretář
- 1890** *Čest hasičstvu (hráno v hostinci na Loretě)*
A. L'Arronge: *Doktor Kalous*
Známost z divadla
F. V. Klenka, K. Šípek: *Pylades bez Oresta – opera*
- 1891** V. Štěch: *Maloměstské tradice*
- 1892** L. Stroupežnický: *Paní mincmistrová*
V. Blodek: *V studni – opera (hráno v novém sále na Modré)*

- 1893** F. V. Klenka, K. Šípek: *Pylades bez Oresta* – opera (hráno v Sušici)
V. Štěch: *Maloměstské tradice*
J. Štolba: *Maloměstští diplomaté*
F. Schönthan: *Hloupý kousek* – veselohra
J. Rosen: *Jací jsou ti naši muži*
J. Vrchlický: *Noc na Karlštejně*
L. Stroupežnický: *Paní mincmistrová*
- 1894** O. Blumethal: *Cesta na východ*
E. Pailleron: *Jiskra*, K. Kukla: *Anatomové*, J. Štolba: *Únos* – jednoaktovky (na Nové hospodě)
F. J. Jeřábek: *Služebník svého pána*
V. Blodek: *V studni* – opera (při Krajině národopisné výstavě)
- 1895** F. Schönthan: *Jaromír Kvítek*
G. Davis: *Ženílky*
J. Vrchlický: *Závěť lukavického pána*
F. V. Jeřábek: *Veselohra*
Spojenci
- 1896** K. Kovařovic: *Edip Král* – opera (též v Nepomuku)
Popelička – francouzská opereta
F. Schönthan: *Únos Sabine*
E. Raupach: *Mlynář a jeho dítě*
Pro Josefku
- 1897** B. Smetana: *Prodaná nevěsta* – opera (sbormistr F. Fišer)
Popelička – opereta
- 1898** J. Štolba: *Na letním bytě*
Kouzelná hlína – opera
- 1899** *Dva šťastné dny*
G. Davis: *Ženílky*
Nioba
Kontrolor spacích vagonů
- 1900** R. Kneisl: *Ona něco ví* – veselohra
L. Stroupežnický: *Černé duše* – historické drama

- G. Davis: *Katakomy* – veselohra
- F. F. Šamberk: *Blázinec v I. poschodí*
- E. Pailleron: *Myška* – veselohra
- 1901** *Tři klobouky*
Známost z divadla, Každý má něco, všichni mají moc, Nedorozumění, Kouzelník Pařížský – jednoaktovky
- O. Blumenthal, G. Kadelburg: *U bílého koníčka* – veselohra
- O. Blumenthal, G. Kadelburg: *To jsem sám rád* – veselohra
- V. Štěch: *Třetí zvonění* – veselohra (50. narozeniny Daniela Mayera)
- S. K. Macháček: *Ženichové* – veselohra
- A. Jirásek: *Vojnarka* – 50. narozeniny Aloise Jiráska
- F. F. Šamberk: *Jedenácté přikázání* – veselohra
Přísný zákaz plukovní, Konkurenti – jednoaktovky
- 1902** J. Štolba: *Mořská panna*
F. X. Svoboda: *Směry života*
F. F. Šamberk: *Jedenácté přikázání* – pro divadel. Spolek „Tyl“ (hráno v Žihobcích)
F. F. Šamberk: *Era Kubánkova*
- 1903** J. B. Kühnl: *Následky dostaveníčka* – veselohra (S. Král)
F. F. Šamberk: *Palackého třída 27* – žertovná hra
L. Stroupežnický: *V ochraně Napoleona I.* – žert v jednom jednání
F. X. Svoboda: *Lapený Samsoněk* – fraška v jednom dějství
L. Stroupežnický: *Naši furianti*
- 1904** *Praha je Praha*
Chytrák nad chytráky
R. Kneisl: *Chudý písničkář*
Ohnivá země
- 1905** S. K. Macháček: *Ženichové* – veselohra (zahradní slavnost na Ostrově)
Dva erby
Král Koko
Závěť
J. Štolba: *Vodní družstvo*
J. Vrchlický: *Noc na Karlštejně* – pro divadelní Spolek „Tyl“ (hráno v Žihobcích)

- 1906** J. K. Tyl: *Jiříkovo vidění* – pro Spolek „Tyl“ (hráno v Žihobcích) – 50. výročí úmrtí J. K. Tyla
Tyla
J. Štolba: *Její systém*
Hadrián z Římsu
Ravigiolo
J. K. Tyl „Paličova dcera“ – 50. výročí úmrtí J. K. Tyla
- 1907** J. K. Tyl: *Strakonický dudák* (70 účinkujících)
V. Sardon: *Fedora*
Rodinná vojna
Ptačí mozky
Obětní beránek
- 1908** *Deskový statek*
Vojtěch Žák – výtečník
F. Schönthan: *Zlaté rybky*
A. Jirásek: *Otec*
Pan ředitel
F. Suppe: *Dívčí ústav* – opereta
- 1909** J. Štolba, J. L. Turnovský: *Staří blázni*
A. Jirásek: *Lucerna* (1905 premiéra v ND)
J. K. Tyl: *Strakonický dudák*
- 1910** *Terno – fraška*
- 1911** J. Vrchlický: *Rabínské moudrosti*
P. Nebeský: *U bílého koníčka* (slavnost na Ostrově)
Komtesa Kukně
Páni
Žabci
V. Šmíd: *Lapený Lišák*
- 1912** *Pan sekretář*
V tiché uličce
V zakletém zámku
J. Vrchlický: *Noc na Karlštejně* (hráno též v Žihobcích)
F. A. Šubert: *Jan Výrava*

- A. Bisson: *Žárlivá*
- 1913** *Přítěž, Staré hřichy, Sluníčko* – veselohry
Bratři Mrštníkové: *Maryša*
- 1914** F. Hervé: *Mamzelle Nitouche* – opereta
- 1915** *Bílý lístek*
A. Fredro, F. Volák: *Dámy a husaři* – zpěvohra
Zlaté časy
J. K. Tyl: *Jiříkovo vidění*
Kaňka
Reprezentantka domu
Svatojánské ohně
- 1917** *To byla noc*
F. X. Svoboda: *Směry života*
Památka z válečného lazaretu
- 1918** G. Preisová: *Gazdina roba*
V panském čeledníku – jednoaktovka (50. výročí ND)
- 1919** E. Bozděch: *Světa pán v županu* (hráno též ve Strakonících)
F. F. Šamberk: *Jedenácté přikázání*
E. Bass: *Náhrdelník* – komedie
L. Stroupežnický: *Naši furianti*
W. Shakespeare: *Zkrocení zlé ženy*
Bramborová vojna – komická opera
V. Šmíd: *Lapený lišák* – opereta
- 1920** Macháček: *Ženichové*
E. A. Paulton, H. Paulton: *Nioba*
H. Ibsen: *Strašidla*
L. Stroupežnický: *Zvíkovský rarášek*
L. Stroupežnický: *Paní mincmistrová*
V. Krylov, J. Ščerbinský: *Ta třetí*
A. Strindberg: *Tanec smrti* – j. h. Václav Vydra, člen ND
L. Verneuille, M. Bezděchová: *O Adrienu*
J. Štolba: *Mořská panna*

- 1921** V. K. Klicpera: *Veselohra na mostě* (E. Kumpera)
S. K. Macháček: *Ženichové* (E. Kumpera)
J. K. Tyl: *Paličova dcera* (E. Kumpera)
F. J. Jeřábek: *Služebník svého pána* (E. Kumpera)
L. Vernenille, M. Bezděchová „O Adrienu“ (hráno ve Strakonících) (E. Kumpera)
J. Vrchlický: *Pomsta Catullova* (E. Kumpera)
E. Bozděch: *Zkouška státníková* (E. Kumpera)
F. Suppo: *Dívčí ústav* – opereta (E. Kumpera)
L. Stroupežnický: *Naši furianti* (na Lipkách, Sjezd bývalých ochotníků) (E. Kumpera)
A. Jirásek: *Vojnarka* – 70. narozeniny A. Jiráska (E. Kumpera)
J. Štolba: *Staré hříchy* (E. Kumpera)
A. Dvořák: *Král Václav IV.* (přítomen autor Arnošt Dvořák) (E. Kumpera)
F. X. Svoboda: *Poslední muž* (E. Kumpera)
K. Čapek: *R.U.R.* (E. Kumpera)
Vražda na uhelném trhu, Odveta, Manželská věrnost – jednoaktovky
- 1922** Molière: *Šibalství Skapinova* (E. Kumpera)
J. Hilbert: *Podzim doktora Marka* (E. Kumpera)
E. A. Šubert: *Jan Výrava* – 150 účinkujících (slavnost na Ostrově) (E. Kumpera)
O. Povážlivý: *Číslo šesté* (E. Kumpera)
A. Jirásek: *Lucerna* (E. Kumpera)
- 1923** L. Fulda, J. Kühnl: *Ztracený ráj* (K. Sabat)
P. Nebeský: *U bílého koníčka* (při letní slavnosti na Ostrově) (E. Kumpera)
L. Stroupežnický: *Černé duše* (E. Kumpera)
W. Shakespeare: *Večer tříkrálový* (E. Kumpera)
- 1924** K. Schönherr: *Ďáblice* (S. Král)
J. F. Karas: *Otec božího lidu* – 500. výročí smrti Jana Žižky (S. Král)
K. Scheinflug: *Druhé mládí* (S. Král)
- 1925** *Zlámaný žebřík* – veselohra
F. Šrámek: *Soud*
J. Hilbert: *Vina* (S. Král)
O. Schäfer: *Pes a kočka* (S. Král)

- 1926** L. Novák: *Bengle* (K. Sabat)
J. Kvapil: *Oblaka* (K. Sabat)
J. Štolba: *Její systém* (K. Sabat)
J. K. Tyl: *Paní Marjánka, matka pluku* (K. Sabat)
- 1927** V. Skoch: *Šimon a Polyxena* (S. Král)
A. Bisson: *Reduta* (S. Král)
Dvě Laurinky, Míšenský porculán, Málo, málo – jednoaktovky
- 1928** V. Štech: *Třetí zvonění* (J. Burda)
J. Štolba: *Závěť* (J. Burda)
J. Kopta: *Revoluce – 10. výročí ČSR*
V. Neubauer: *Sextánka*
Křivé broky
- 1929** W. Wig: *Masér v dámské lázni – americká fraška*
F. Arnold, E. Bach: *To neznáte Hadimršku* (jako host Marie Rosůlková)
Běhouňková: *Moderní manželství slečny Jacquelinny*
T. Labuša: *Filiálka Bohnic*
V. Werner: *Srdce na uzdě* (K. Sabat)
Malička zpívá medvídkovi, My jsme hoši od pěchoty, Počestný dům – jednoaktovky
- 1930** E. Rada *Vrah – oslava 80. narozenin T. G. Masaryka* (K. Sabat)
A. Jirásek: *Otec* (V. Roubal)
A. Bernard, B. Vrbský: *Šofér* (S. Král)
J. Štolba: *Mořská panna* (hráno ve Volyni)
R. Medek: *Plukovník Švec* (50 účinkujících) (S. Král)
J. Hais Týnecký: *Na horské faře*
Bratři Čapkové: *Lásky hra osudná*
B. Rajská – Smolíková: *Děvče od Čerchova*
Jawohl
B. Conners: *Popelka Patsy* (V. Roubal)
- 1931** J. Hilbert: *Hnízdo v bouři* (J. Blahoš)
F. Langer: *Grandhotel Nevada* (J. Blahoš)
Molnár: *Žena čtyř mužů* (J. Blahoš)
A. H. Horáková: *Žena legionářova* (J. Blahoš)

- K. Novák: *Kluk jako buk* (J. Blahoš)
Očarovaný jelen (J. Blahoš)
Veselé módistky
- 1932** A. Caiillavet, R. de Flers, E. Rey: *Rozkošná příhoda* – franc. veselohra (J. Blahoš)
 B. Rajska – Smolíková: *Její veličenstvo láska* (J. Blahoš)
 J. Herman, R. Pohorská: *Vdavky Nanyňky Kulichovy* (M. Sutá, S. Křižan)
 S. Michaelis: *Revoluční svatba* – drama z franc. revoluce (S. Král)
 J. Hais-Týnecký: *Noc na Pancíři* – veselohra ze Šumavy (J. Blahoš)
Sňatkoví podvodníci
- 1933** A. Dumas: *Dáma s kaméliemi* (J. Blahoš)
 A. Sedláčková, B. Vrbský: *Na zapřenou* (S. Křižan)
 V. Rakous: *Modche a Rézi* (K. Sabat)
 A. Horáková: *Páni* (S. Král)
Maminko, proč mne prohlížejí, Katakomby, Chata, Kocour, Slepec – jednoaktovky
- 1934** R. Jesenská: *Je veliká láska na světě*
 V. Werner: *Choulostivá historie* (V. Minichthaler)
 R. Branald: *Manžel v kleci* (V. Minichthaler)
 J. Štolba: *Překvapení (Staré hříchy)* (K. Jiříček)
 J. Těpa: *Slečna doktor* (S. Král, S. Křižan)
 K. Novák: *Hřích Adama a Evy*
Největší kamarád je pes, Štěstí má křidélka ptačí, Panenka z marcipánu –
 jednoaktovky
- 1935** O. Minařík: *Zorka* (V. Brada)
 G. Berr, L. Vernenil: *Škola poplatníků* (V. Brada)
 M. Maeterling, M. Kalašová: *Stilmondský starosta* (S. Křižan)
- 1936** V. Werner: *Lidé na kře* (M. Naxerová)
Páni – franc. veselohra
 J. Poch: *Miláček* (S. Král)
 V. Werner: *Medvědí tanec* (M. Naxerová)
 K. Novák: *Milionářem proti své vůli* (F. Fanta)
Ta naše jedenáctka, Zatoulané štěstí, Prší – jednoaktovky
- 1937** K. Čapek: *Bílá nemoc*

- L. Fodor, S. Langer: *Maturita* (S. Křižan)
B. Lovrič: *Kapitán Niko* (S. Král)
M. Eiseman: *Polibek a dost* – hudební a zpěvní veselohra (J. Blahoš)
- 1938** Burian: *Ryba a host* (A. Hajsler)
K. Schönherr: *Ďáblice*
M. Reed: *Ano, dceruško* (M. Naxerová)
- 1939** J. Deval: *Slečna panská* (M. Naxerová)
J. Snížek: *Příklady táhnou* (M. Naxerová)
A. Jirásek: *Vojnarka*
O. Scheinflugová: *Okénko* (M. Naxerová)
Legenda o dvou svatých, Hradčany, Čs. národní beseda, Bel ami – jednoaktovky
- 1940** A. Jirásek: *Lucerna*
L. Stroupežnický: *Paní mincmistrová* (J. Grill)
L. Stroupežnický: *Zvíkovský rarášek* (J. Grill)
- 1941** G. Preissová: *Její pastorkyně* (J. Grill)
V. Werner: *Červený mlýn* (hra byla zakázaná) (J. Grill)
O. Dubovský: *Až vstaneme z mrtvých* (F. Malík)
J. K. Tyl: *Paličova dcera* (J. Grill)
- 1942** E. Schůrek: *Ulice zpívá* (J. Blahoš)
F. Tetauer: *Zpovědník* (A. Grillová)
- 1943** hrál v Horažďovicích R. Deyl st. ve hře *Valdštýnská šachta*
hrál v Horažďovicích R. Deyl st. ve hře *Klobouk dolů*
Milovat je nmoderní – veselohra
K. Krpata: *Hvězdy nad hradem* (J. Petr)
F. X. Svoboda: *Poslední muž* (J. Suchan)
- 1944** *Divoké srdce* (J. Petr)
A. Breidchl, A. Bernášek: *Vzbouření v ústavu šlechtičen* – veselohra (A. Melka)
L. Stoupežnický: *Naši furianti* (J. Petr)
- 1947** B. Smetana: *Prodaná nevěsta* – ochotníci hrají v komparsu (J. Pták, E. Kumpera ml.)
V. Werner: *Červený mlýn* (hra, která byla za války zakázaná) (V. Minichthaler)
Královský polibek (J. Fiedler)
Zvon Ungeltu (J. Fiedler)

- 1948** O. Scheinpflugová: *Guayana* – oslavy narozenin T. G. Masaryka (J. Fiedler)
- 1950** J. Štolba: *Na letním bytě* (J. Fiedler)
- 1952** A. Jirásek, A. Fencel: *Psohlavci* (V. Behenský)
- 1953** P. Karvaš: *Lidé z naší ulice* (V. Behenský)
- 1954** K. Čapek: *Matka* (A. Turek)
A. Brejchl: *Vzbouření v ústavu šlechtičen* (M. Naxerová)
- 1955** J. Priestley: *Inspektor se vrací* (V. Behenský)
A. S. Puškin: *Don Juan, Mozart, Salieri* (A. Benda)
K. Simonov: *Ruská otázka* (A. Benda)
- 1956** A. Jirásek: *Lucerna* – hudbu složil a řídil E. Kumpera ml. (A. Benda)
J. Voskovec, J. Werich, J. Rachlík: *Nebe na Zemi* (hudba: J. Ježek, Trojan) (A. Benda)
G. Zapolská: *Morálka paní Dulské* (Vraný)
G. B. Shaw: *Pekelník* (A. Benda)
- 1957** B. Němcová, J. Pleskot: *Babička* (B. Vlková)
Bratři Mrštíkové: *Maryša* (F. Koc)
A. S. Puškin: *Don Juan, Mozart, Salieri* (A. Benda)
- 1958** A. Fredr, M. Rusinský: *Dámy a husaři* – veselohra (A. Turek)
Sněhurka a 7 mužíčků (DDM) (B. Vlková)
V. Thiele: *Zajatec osady Pidižvíků* – mladí ochotníci (J. Strnadová, M. Haasová)
F. Kožík: *Přátelství* (K. Brynda)
- 1959** H. Ibsen: *Nora* (K. Brynda)
F. Pavlíček: *Černá vlajka* (V. Behenský)
- 1960** R. Piskáček: *Perly panny Serafínky* – opereta (B. Vlková)
J. Kvapil: *Princezna Pampeliška* (F. Koc)
F. Goodrichová, A. Hackett, O. Ornest: *Deník Anny Frankové* (V. Behenský)
- 1961** Kubásek: *Hledá se hrdina* (J. Horák)
J. Drda: *Dalskabáty, hříšná ves* (J. Vala)
Hos: *Zelený mužiček* (J. Horák)
- 1962** A. Parnis: *Ostrov Afrodity* (J. Vala)
J. Šelle: *Kašpar, Melichar, Baltazar* (J. Horák)
F. Kožík: *Zelená princezna Pírinka* (B. Vlková)
- 1963** *Sestry a růže* (B. Vlková)

- A. Salynský: *Krutá Maska* (J. Vala)
Ve slepé uličce (J. Horák)
Kouzelná čepice (DDM)
J. K. Tyl: *Tvrdohlavá žena* (F. Koc)
- 1964** H. Prokopová: *Jolana a VIII. B* (J. Horák)
J. K. Tyl: *Strakonický dudák* (J. Vala)
- 1965** J. Janovský: *Velký komediant* (J. Horák)
Česká beseda (DDM) (B. Vlková)
Když ptáčka lapají (F. Koc, J. Rajchl)
L. Stroupežnický: *Naši furianti* (120. výročí) (F. Koc)
- 1966** V. Brošková: *Vodníkova Bělíčka* (přítomna autorka) (Z. Soukupová)
W. Ebert: *Gangsteři z Valence* (P. Fux)
- 1967** *Jů, to se řekne* (estráda, DDM) (B. Vlková)
R. Tarabusi: *Kaviár nebo čočka* (B. Vlková)
K. J. Erben: *Zlatý kolovrat* (Z. Soukupová, H. Vorudová, R. Doubková)
A. Jirásek: *Lucerna* (F. Koc)
- 1968** *V našem království* (dětský karneval) (H. Vorudová)
F. F. Šamberk, K. Hašler: *Podskalák* (F. Koc)
- 1970** O. Daněk: *Sňatková podvodnice* (B. Vlková)
J. K. Tyl: *Paličova dcera* (F. Koc, H. Vorudová)
- 1971** K. Konstantin: *Teče voda proti vodě* (B. Vlková)
M. Holková: *Královnin prsten* (J. Rajchl)
K. Čapek: *Bílá nemoc* (J. Vala)
- 1972** J. Makarius: *Smrt obchází Dianu* (B. Vlková)
A. Breidahl: *Vzbouření v ústavu šlechticů* (M. Rajtmajerová, F. Koc)
- 1973** M. Gorkij: *Vassa Železnovová* (M. Rajtmajerová, F. Koc)
S. Radešinský: *Císař pán o ničem neví* (A. Benediktová)
- 1974** *Koráb Racek* (DDM) (B. Vlková)
O. Zelenka: *Košilka* (M. Rajtmajerová)
F. Kožík: *Zelená princezna Pírinka* (DDM) (B. Vlková)
J. Solovič: *Meridián* (A. Benediktová)
- 1975** E. Rannet: *Kriminální tango* (M. Rajtmajerová)

- V. Špilar, K. Tobis, V. Mírovský, V. Rohan: *Na tý louce zelený* (B. Vlková)
- 1976** O chytrém zlatníkovi (DDM) (J. Horáková)
J. Solovič: *Stříbrný jaguár* – pokračování hry „Meridián“ (A. Benediktová)
N. Tánská: *Případ finského nože* (M. Rajtmajerová)
- 1977** P. Hajný: *Domácí víno* (A. Benediktová)
G. Zapolská: *Morálka paní Dulské* (M. Rajtmajerová)
- 1978** J. Sypal: *Napoleon z Doubku* (B. Vlková)
I. Hermanová: *Babičky druhé generace* (M. Rajtmajerová)
- 1979** *Je jich pět* (pohádka DDM) (J. Horáková)
- 1980** V. Brosková: *Vodníková Bělička* (Z. Soukupová)
A. Jirásek: *Lucerna* – j. h. L. Pešek v roli vodníka Ivana (F. Koc)
– 135. výročí a 50. výročí úmrtí Aloise Jiráska
- 1981** E. Braginskij: *Sůva* (M. Rajtmajerová)
- 1982** J. K. Tyl: *Strakonický dudák* (B. Vlková)
- 1983** J. Drda: *Dalskabáty, hříšná ves* (J. Kouba)
Z. Horák: *Český Honza* (A. Benediktová)
- 1984** E. Braginskij: *Hra fantazie* (J. Kouba)
Z. Kozák: *O ševci Ondrovi a komtesce Julince* (A. Benediktová)
- 1985** G. Scarnici, R. Tarabusi: *Otcové se rodí ve skříni* (B. Vlková)
F. Langer: *Grandhotel Nevada* (J. Rajchl)
B. Němcová: *Babička* (140. výročí) (J. Kouba)
G. Scarnici, R. Tarabusi: *Otec ve skříni* (B. Vlková)
- 1986** K. Čapek: *Bílá nemoc* (P. Fux)
M. Holková: *Královnin prsten* – pohádka se zpěvy (A. Benediktová)
- 1988** O. Zelenka: *Námluvy* (M. Vaněčková)
- 1989** J. Makarius: *Tři bílé šípy* (P. Fux)
- 1990** K. Třebická: *Cesta k domovu* (B. Vlková)
- 1993** Z. Skořepa: *Čert a Káča* (B. Saláková)
- 1994** V. Werner: *Právo na hřích* (B. Saláková)
- 1995** V. Špilar, K. Tobis, V. Rohan, V. Mírovský: *Na tý louce zelený* (J. Kouba)
J. Drda: *Dalskabáty, hříšná ves* (K. Šťastný)
- 1996** J. K. Tyl: *Paní Marjánka, matka pluku* (B. Saláková)

- F. F. Šamberk: *Blázinec v I. poschodí* (K. Šťastný)
- 1998** G. S. Kaufman – M. Hart – J. Werich: *Přišel na večeři* (K. Šťastný)
- 2000** F. F. Šamberk, K. Hašler: *Podskalák* (K. Šťastný)
- 2001** G. Feydeau: *Brouk v hlavě* (M. Šťastná)
- 2002** G. Chevallier, P. Markov, J. Brabec: *Zvonokosy* (K. Šťastný)
- 2003** J. Brandon – Thomas: *Charleyova teta* (K. Šťastný)
- 2004** A. Christie: *Neočekávaný host* (K. Šťastný)
- 2005** I. Fischer – Z. Petr: *Pan Pickwick* (K. Šťastný)
- 2005** Slavnostní galavečer k 160. výročí
- 2006** J. K. Tyl: *Tvrdohlavá žena* (B. Saláková, M. Vaněčková)
R. Cooney: *Rodina je základ státu* (K. Šťastný)
- 2007** R. Cooney: *Prachy? Prachy!* (K. Šťastný)
Z. Kozák: *Čáry báby Cotkyle* (A. Kazdová)
N. Robbins: *Hrobka s vyhlídkou* (L. Listopadová)
- 2008** Z. Kozák: *Zapeklitá komedie* (A. Kazdová)
R. Hawdon: *Úžasná svatba* (K. Šťastný)
- 2010** A. Miller: *Čarodějky ze Salemu* (K. Šťastný)
- 2011** N. Simon: *Řeči* (K. Šťastný)
- 2012** V. Štech: *Třetí zvonění* (K. Šťastný)
L. N. Tolstoj: *Anna Karenina* (K. Šťastný)
- 2013** J. Koloděj: *Jak čert vyletěl z kůže* (A. Hlaváčová)
I. Kraus: *Víkend* (A. Hlaváčová)
D. Foley: *Z(a)tracená* (K. Šťastný)
- 2014** C. Goldoni: *Poprask na laguně* (K. Šťastný)
D. Laurentová: *Bouřka na obzoru* (A. Hlaváčová)
- 2015** K. Tučková: *Žitkovské bohyně* (K. Šťastný)
L. Aškenazy, J. Borna: *Jak jsem se ztratil* (M. Straková)
- 2016** J. Vrchlický: *Noc na Karlštejně* (K. Šťastný)
- 2018** L. Chaumar: *Velké Ihaní* (M. Straková)
- 2019** P. Hamilton: *Plynové lampy* (J. Kouba)
- 2021** K. Šťastný: *NaHraně* (K. Šťastný)

Příloha 2: Seznam zakládajících členů znovuoobnověného loutkového divadla v r. 1987

Hlavatý Jiří

Holá Zdena

Hůdová Růžena

Mašková Marie

Mužíková Libuše

Petrus Jan

Petrusová Ivana

Saláková Božena

Sekáčová Marcela

Sekyra Stanislav

Svobodová Květoslava

Šťastná Marie

Trčková Hana

Vondryška Miroslav

Zíma Jiří

Příloha 3: Seznam nacvičených loutkových her od roku 1987

Budulínek

Čerti na hradě

Čertimlýn

Červená Karkulka

Červená Karkulka trochu jinak

Dlouhý, Široký a Bystrozraký

Dobrá víla Jarmilka

Dupynožka

Dvakrát o kohoutkovi

Hanička a baba Jaga

Honza a zlá princezna

Honza, čert a Kašpárek

Jak dostal Honza princeznu

Jak Kašpárek o hladu vyhnal čerty ze hradu

Jak Kašpárek s Honzou utopili vodníka

Jak princ s vodníkem vytopili peklo

Jak se Kašpárek nechtěl učit

Jak se Kašpárek těšil na Ježíška

Jak švec čerta ošidil

Kašpárek a betlémská hvězda

Kašpárek a strašný drak Buchtorád

Kašpárek zachraňuje cirkus

Kašpárkovo dobrodružství u loupežníků

Kašpárkův hlídací ústav

Míček Flíček

O mlsné princezně

O Plaváčkovi

O Růžánkovi

O strašně líném Honzovi

O vševědovi

O zlé koze

Obr a ptáček s modrým ocáskem

Očarovaný sen

Perníková chaloupka

Pohádka naruby

Pohádka o Pampelišce

Popelka

Princezna a Abuk

Princezna Medunička

Princezna Rozmarýnka

Princezna Včelka

Skřítkové a Budlibani

Sněhurka a sedm trpaslíků

Tajemství hradu Helšaftu

Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Vánoční pohádka
Vizionář (hra pro dospělé)
Vodníkova Hanička
Vražda v salonním coupé (hra pro dospělé)
Vzduchoplavci
Začarovaný les
Zlatovláska
Žabka carevna

Příloha 4: Seznam současných členů Tyjátru (k březnu 2022)

Bernatová Eva
Burda Václav
Hlaváčová Andrea
Horák Jiří
Horáková Jaroslava
Hůdová Růžena
Chalupná Jaroslava
Chalupná Markéta
Chalupný Josef
Janouškovec Jiří
Jedlička Antonín
Jindra Jiří
Jindrák Zdeněk
Kalčík Luboš
Kouba Jan
Koudelková Květa
Kůsová Lenka
Listopadová Lucie
Mašková Marie
Mužíková Libuše
Němcová Denisa
Petrus Martin

Petrusová Ivana
Petrusová Michaela
Podlešáková Alena
Pustková Ludmila
Rücker Václav
Říha Zbyněk
Saláková Božena
Seiferová Kateřina
Smejkalová Petra
Staněk Jaroslav
Staňková Kateřina
Svatošová Ludmila
Šantová Milena
Šlechta Vladimír
Šlechtová Vladimíra
Štampach Martin
Šťastná Klára
Šťastná Marie
Šťastný Karel
Šuba Antonín
Šůsová Martina
Trčka Václav
Trčková Jana
Vaněčková Marie
Vítovcová Markéta
Votavová Květa
Votavová Květa

Obrázek 1: Pohled na náměstí města Horažďovice (Zdroj: vlastní.)

Obrázek 2: Kulturní dům Horažďovice (Zdroj: vlastní.)

Na ochotnickém obecním divadle

HORAŽDOVICÍCH

bude se dne *6. září 1863* provozovati :

Loupežníci
cinoha v pěti jednáních o
Bulvička bohillova.

Osoby:
Maximilian hrabě z. Moos,
Karel jeho synovec,
Franc jeho synovec,
Amalie z. Eberichů,
Háman st. tech.ický lesovocěk,
Fruchtberg
Stygar
Koller
Kacman
Simm
Swarc
Lufel
Losinsky jistoký st. tech.ický
Festiniar
Daniel
Sluha Loupežníci

Stavující, podle Loupežníci

Děj se honá v Německu a trvá 2 dny

Cenny míst rak. čísla:
 I. místo: *40* kr., II. *26* kr., místo k stání 15 kr. a galerie 10 kr.
 Děti platí na I. a II. místo polovic.

Otevření kasy *6* hodin. Začátek v *7* hodin.

Čistý výnos jest dobročinným účelům věnován.

Tiskem Václava Vetterla v Pisku.

Obrázek 3: Plakát z roku 1863 (Zdroj: sbírka plakátů uložena v Městském muzeu Horažďovice.)

**JEDNOTA DIVAD. OCHOTNÍKŮ
V HORAŽDOVICÍCH.**

⊗

Hotel „Modrá hvězda“.
V neděli dne 2. listopadu 1919.

⊗

Ku přání P. T. obecnstva opakují se:

**NAŠI
FURIANTI**

Obraz života v jihočeské vesnici o 4 dějstvích.
Napsal Ladislav Stroupežnický.

OSOBY:

Filip Dubský, sedlák a starosta obce	J. Jungr
Marie Dubská, jeho žena	M. Fuchsová
Václav, jejich syn	Al. Kulda
Petr Dubský, Filipův otec, výměnkář	J. Hokr
Jakub Bušek, sedlák a první radní	K. Jiříček
Frančiška Bušková, jeho žena	E. Mayerová
Verunka, jejich dcera	M. Krčmaříková
Martin, jejich syn	malý Minichthaler
Matěj Šumbal, sedlák a obecní výbor	Ph. Mg. O. Příbramský
Marie, jeho žena	E. Kumperová
Pavel Kožený, sedlák a obecní výbor	B. Barborka
Kašpar Šmejkal, sedlák a obecní výbor	J. Vrána
Valentín Bláha, vysloužilý voják	St. Král
Josef Habersperk, švec	J. Mojér
František Fiala, krejčí	V. Minichthaler
Tereza, jeho žena	M. Smržová
Krystina, 17letá	H. Šafářová
Matěj, 15letý	Vl. Měřička
Pepička, 12letá	m. R. Minichthalerová
Josífek, 11letý	m. R. Minichthaler
František, 9letý	m. V. Minichthaler
Manča, 7letá	m. M. Naxerová
Filípek, 5letý	m. J. Minichthaler
Obecní kovář	J. Fajer
Karel Kudlička, učitel a obecní písař	F. Fišer
Marek Ehrmann, majitel hospody	Em. Kumpera
Tobiáš Nedochočil, cest. obchod. dřev. ná-	K. Mrskoš
Markýtko, jeho sestra, j. dobím od Domažlic	M. Příbramská
Závodčí četník z městečka Rožic	St. Zborník
Vojta, čeledín na živnosti Dubského	G. Zíka

Muzikanti, ženy, děti, čeled, chasníci, sousedé.
Děj roku 1869 ve vesnici Honicích v jižních Čechách. Po prvním
a třetím dějství delší přestávka.

Začátek určitě v 7 hodin večer. / Konec o 10. hodině.
Ceny míst: Křeslo K 5.-, I. místo K 4.-, II. místo K 2.50,
k stání K 1.50, galerie K 1.-.

Předprodej vstupenek u člena p. V. Minichthaler.

TISKÁRNA JOSEF PALL, STRAKONICE.

Obrázek 4: Plakát z roku 1919 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Okres. rada osvětová ve Strakonících, Míst. rada osvětová v Horažďovicích,
Kroužek rodáků z Horažďovic a okolí se sídlem v Praze
Těl. jednota Sokol Horažďovice a pěvecký spolek »Prácheň« v Horažďovicích

uspořádají v sokolovně v Horažďovicích

v sobotu dne 12. července 1947 ve 20 hodin
v neděli dne 13. července v 15 hodin a ve 20 hodin

na oslavu 85. výročí založení pěveckého spolku »Prácheň«
v Horažďovicích a na paměť prvního provedení Smetanovy
Prodané nevěsty v Horažďovicích před 50 léty
operu Bedřicha Smetany

Prodaná nevěsta

o třech dějstvích na slova K. Sabiny.

Provedení řídí Dr. Emanuel Kumpera. — Sbory navštívil se členy pěveckého spolku »Prácheň« abormistr Dr. Karel Plák. — Výtvarná spolupráce akad. mal. Jan Jáchym, Alois Moravec a Frant. Kilián ml. — Choreografie: Naďa Hromádková-Maštovská, sólistka pohybové skupiny Mláďa Mayerové v Praze. — Orchester Pražské zpěvohry, spojených souborů opery Studia a Komorní zpěvohry. — Balet tančí dorost Sokola Horažďovice.
— Vlášeny a líčení p. V. Minichthaler, Horažďovice. —

OSOBY A OBSAZENÍ:

Krušina, sedlák	Emanuel Glombíček **
Ludmila, jeho manželka	Milada Bohdanecká **
Mařenka, jejich dcera	Marie Budíková *
Mícha, gruntovník	Karel Majer
Háta, jeho manželka	Soňa Červená **
Vašek, jejich syn	Otakar Janků **
Jeník, Michův syn z prvního manželství	Josef Kraus **
Kecál, vesnický dohazovač	Dr. Jan Matějček ***
Principál komediantů	Jeronym Majer
Esmeralda, komediantka	Helena Vorudová
Indián, komediant	Dr. Karel Plák

Vesnický lid, komedianti, muzikanti, děti.
Místo a čas děje: Vesnice o pouli.

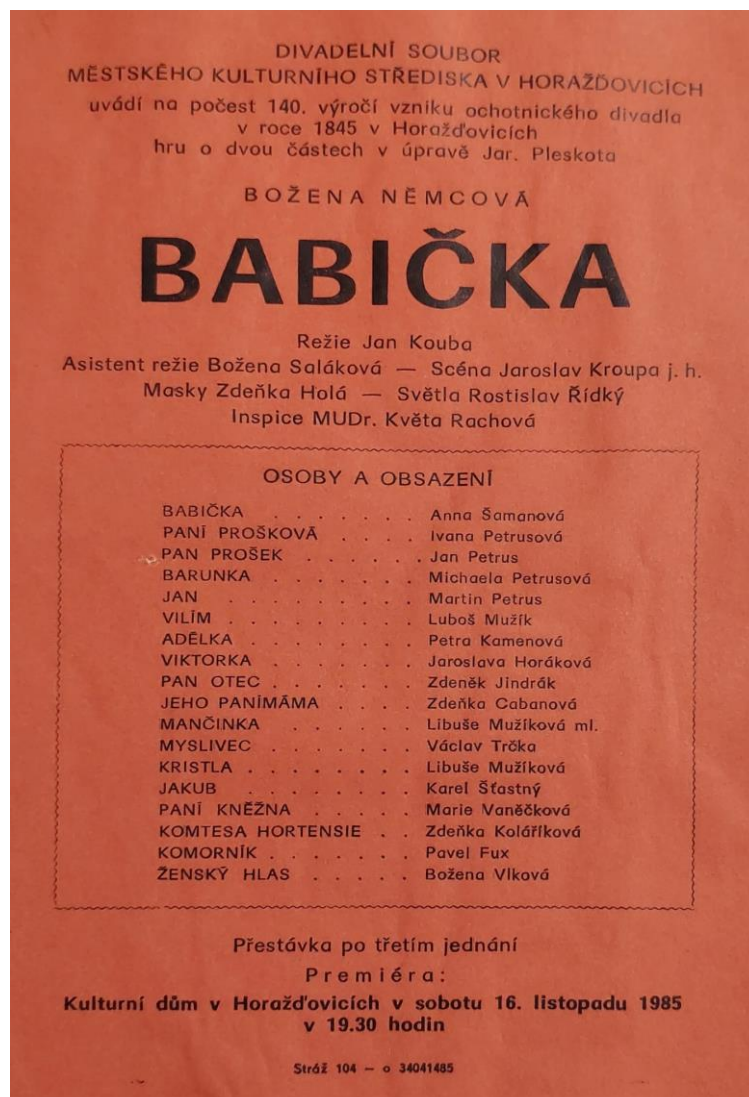
Ceny míst: 50.— Kčs, 40.— Kčs, 30.— Kčs, k stání 15.— Kčs.

* primadona opery Národního divadla v Praze.
** členové opery Pražské zpěvohry.
*** koncertní pěvec z Klatov a stálý host Pražského rozhlasu.

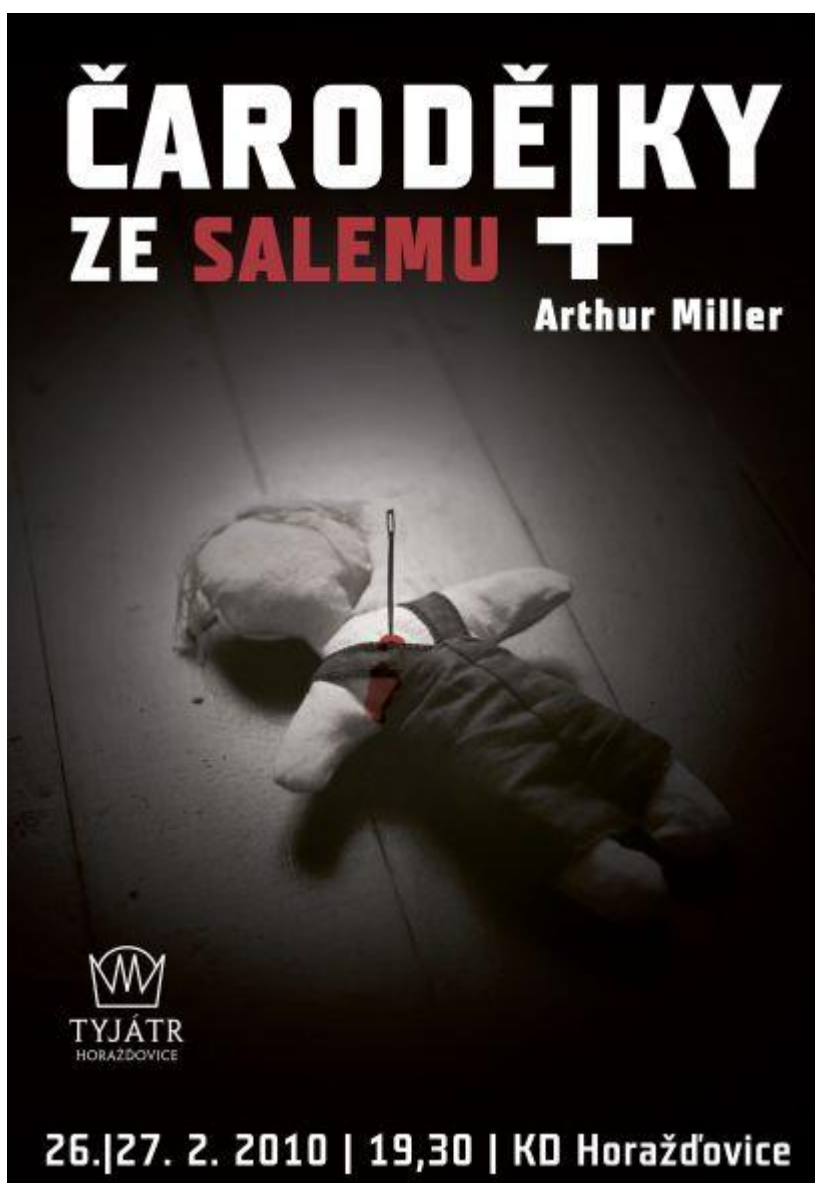
1947 (nakl. Prácheň, Sabin)

TA 45

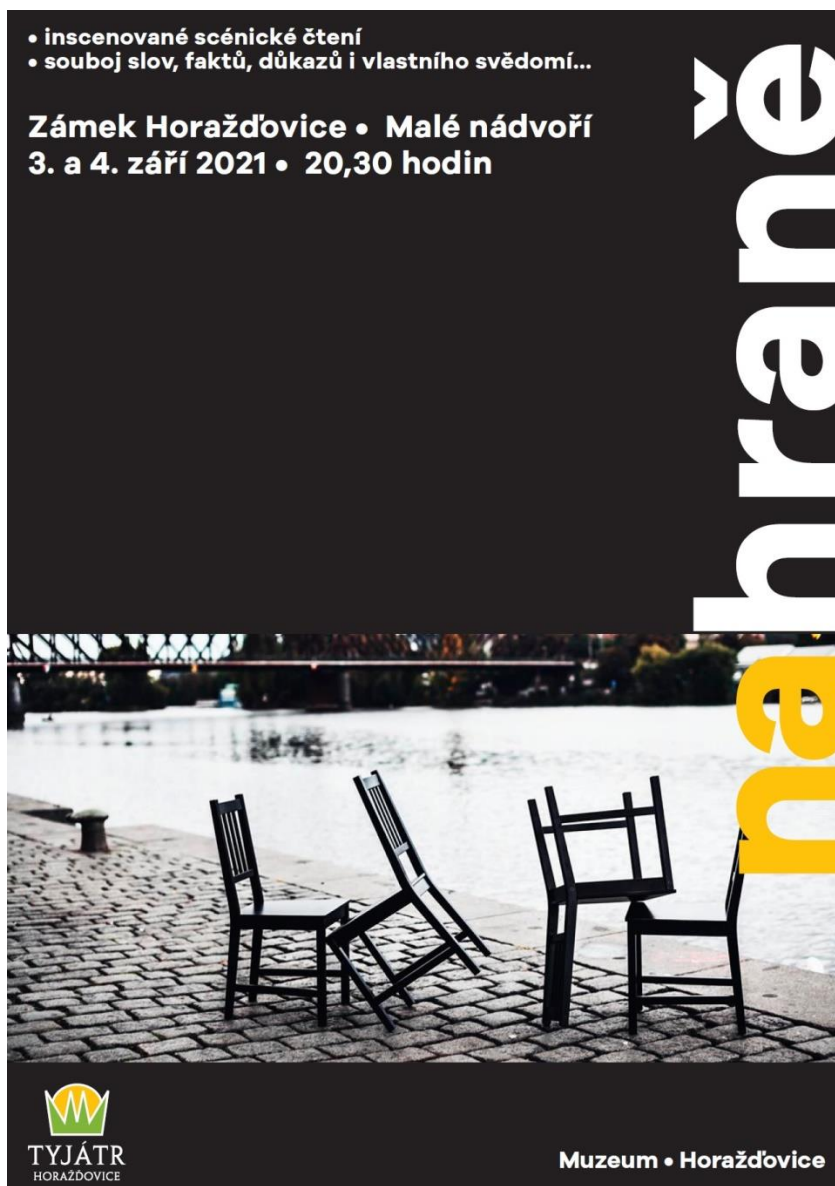
Obrázek 5: Plakát z roku 1947 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 6: Plakát z roku 1985 (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 7: **Plakát z roku 2010** (Zdroj: Tyjátr Horažďovice: Archiv inscenací. Čarodějky ze Salemu. *Tyjátr Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/carodejky-ze-salemu.html>)

Obrázek 8: **Plakát z roku 2021** (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Akce a výstavy v sezóně 2021. *Městské muzeum Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/>)

Obrázek 9: **Fotografie z divadelního představení Noc na Karlštejně z roku 1893** (Zdroj: Tyjátr Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.)

Obrázek 10: **Fotografie z divadelního představení Strakonický dudák z roku 1907** (Zdroj: Tyjátr Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.)

Obrázek 11: **Fotografie z divadelního představení Paličova dcera z roku 1921**
(Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.)

Obrázek 12: **Fotografie z divadelního představení Prodaná nevěsta z roku 1947**
(Zdroj: Tyjáter Horažďovice 1845–2015, Almanach divadelního souboru ke 170. výročí jeho založení.)

Obrázek 13: Fotografie z divadelního představení *Lucerna* z roku 1980 (Zdroj: Pamětní kniha horažďovických divadelních ochotníků. 1960–1982.)

Obrázek 14: Fotografie z divadelního představení *Tvrdohlavá žena* z roku 2006 (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. *Tvrdohlavá žena*. Tyjáter Horažďovice [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/tvrdohlava-zena.html>)

Obrázek 15: Fotografie z divadelního představení **Čarodějky ze Salemu** z roku **2010** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Čarodějky ze Salemu. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/carodejky-ze-salemu.html>)

Obrázek 16: Fotografie z divadelního představení **Žitkovské bohyně** z roku **2015** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Archiv inscenací. Žitkovské bohyně. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/zitkovske-bohyne.html>)

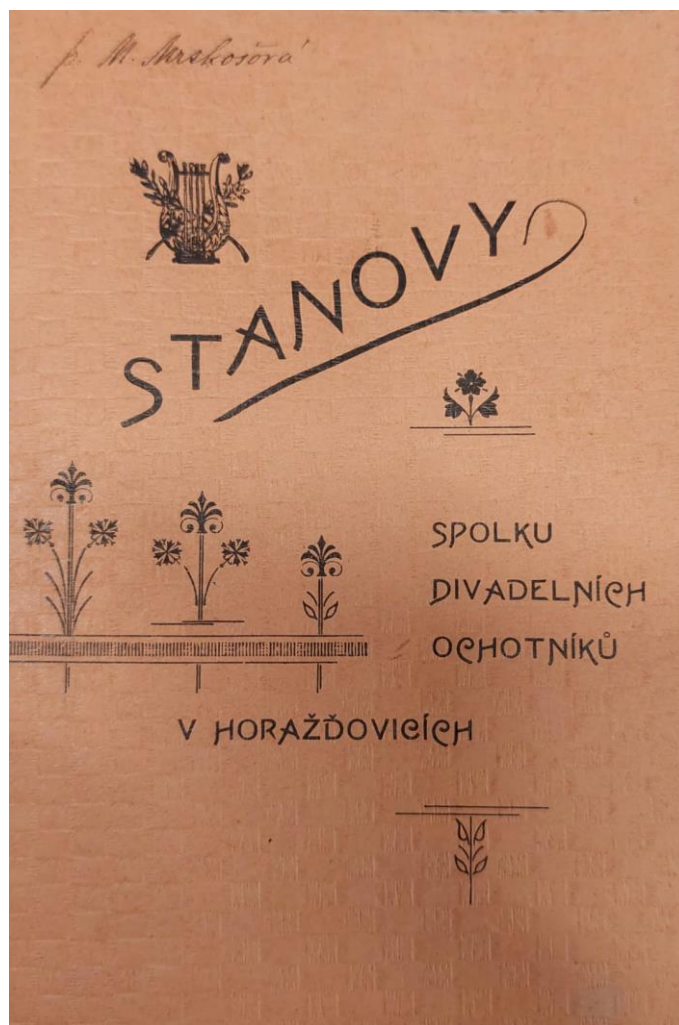
Obrázek 17: Návrh scény ke hře **Král Václav IV.** od Emanuela Kumperty z roku **1921** (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 18: Návrhy kostýmů ke hře **Babička** z roku **1957** (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 19: Pochvalné uznání panu E. Kumperovi z roku 1900 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 20: Obálka brožury „Stanovy spolku divadelních ochotníků v Horažďovicích“ z roku 1896 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

15.

321 MM

1902.

Věstník vyjde před každým divadelním představením a rozesílá se zdarma a franko v č. 800 exemplářích.

DIVADELNÍ VĚSTNÍK.

Za malý inzerát se platí K — 60
 „ v řádku „ „ „ „ 1—
 „ „ „ „ „ „ 2—
 „ „ „ „ „ „ 4—
 „ „ „ „ „ „ 8—
 „ celou stranou „ „ 15—

Vydává Jednota divadelních ochotníků v Horaždovicích.

Ochotnické divadlo v Horaždovicích.

Pondělí velikonoční, dne 31. března. Hotel „Rudrá Dvůr“

Repertoární hra Národního divadla v Praze.

Mořská panna.

Žert ve třech jednáních. Napsal Josef Štolba.

OSOBY:

Hvěz, statkář	p. K. Jiršek	Mladý manžel	p. V. Salanský.
Hvěz, jeho choť	sl. E. Pichovská	Mladá pani	sl. M. Sedláčková.
Mladší statkář	p. M. Kral	Starý manžel	p. K. Novák.
Sajka, tovarník	p. E. Kumpera	Alma, jeho choť	sl. B. Mayerová.
Sklepník na rýnském parníku	p. J. Junger	Švejs díma	sl. E. Kumperevová.
První velocepista	p. J. Zák	Pán v silndru	p. M. Mayer ml.
Činík	p. A. Horiánek	Švejs, vrchní sklepník v hotelu v Ostende	p. F. Hodler.
První	p. X. Ficevský	Švejs hotelu	p. F. Hájek.
První	sl. A. Roučková	První panáka	sl. J. Adierová.
První	m. E. Bouchková	Druhá panáka	sl. M. Mayerová.
První	M. Jiršková	Neznámý pán	p. B. Hodler.
Třetí	malý J. Salanský.	Kvintilánka	sl. B. Baboř.
První	p. K. Jiršek	Modistka	sl. E. Kuterová.
První	E. Kumpera.	Truhlárna	sl. B. Benlová.
Třetí		Děj za našich časů.	

První jednání v jídelně rýnského parníku, vyjíždějícího z Mohuče, druhé dne následujícího v hotelu v Ostende, a třetí tamtéž asi deset dní po druhém.

V meziaktí laskavě koncertuje orchester zpěv. spolku „PRAČEN“.

Začátek určitě o půl 8. hod. večer. Konec v 10 hodin.

Předprodej lístků u p. Jos. Mejera.

Vstupenky k tomuto představení počnou se vydávati P. T. členům ve středu dne 28. března vždy o 9. hod. ráno. rozprodej vstupenek zahájen pak bude v pátek dne 28. března vždy o 9. hod. ráno.

Příští představení ku konci dubna.

Dr. Josef Štolba.

autor žertu „Mořská panna“, jest zajímavou osobností mezi spisovateli dramatickými a jeho práce, které nejčastěji jsou hrány na jevištích divadelních, jsou vynikajícím jevem v dramatické literatuře. Znaje důkladně život a jeho potřeby, rukou umělců kreslil pro své divad. hry postavy, jejich kolorit, propracoval do nejmenších odstínů, uchvacuje diváka svou životností. I Jednota naše, stanovíc svůj repertoir, sahá nejčastěji k jeho pracím.

„Maloměstští diplomáti“, jejich original vlastní rukou autora pro nás jeví se zřetelně upravený uložen na památku v archivu, pak jednoaktovka „Unos“, a tříaktová veselohra „Na letním bytě“, její v krátké době svého trvání provedla Jednota divadel. ochotníků v Horaždovicích, nevynímá tak snadno z paměti našeho obecenstva. Švejsi dram. pracemi vodil nás již dr. Štolba různým ovzduším. Uvedl nás v doménosti maloměstských i v rodině velkoměstských pánů domcích, zavrel nás mezi umělce, vyvířil nám život telezních zřizovců,

Obrázek 21: Časopis „Divadelní věstník“ z roku 1902 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Drazí přátelé!
 Vážím si vaší práce —
 je potřebná.
 Obdivuji co všechno musíte
 podstoupit než je to „vyfozené“
 představení!
 Do budoucna přeji hodně
 divadelní práce a hodně
 úspěchů!!
 Váš
 ← Jereček
 15. 6. 80
 Horažďovice

Obrázek 22: Zápis od národního umělce Ladislava Peška v Pamětní knize z roku 1980 (Zdroj: Pamětní kniha uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Program inscenace " BABIČKA"
 na měsíc duben 1986:-----
 1.pondělí 14.4. v 18 hodin - zkouška + výdej kostýmů
 2.středa 16.4. v 18 hodin - generálka
 3.čtvrtek 17.4. v 19 hodin představení v Chanovicích
 odjezd od kult.domu v 17 hodin!
 4.neděle 20.dubna v 10 hodin - představení na Krajské přehlídce
 Stavění scény a sraz všech v 08.00 hr

Všichni si vyzvedněte divadelní scénáře v kult.domě do 14.4.1986!
 Všechny vás žádám o dodržení tohoto programu.Zařídte si své
 pracovní i jiné povinnosti tak,abyste byli všas na každé zkoušce,
 v jiných termínech nelze zkoušet a pro dobré jméno našeho souboru
 i každého z vás je potřeba odvést co nejlepší výkon jak v Chanovicích,
 tak i v neděli na Krajské přehlídce.
 Koncem měsíce května a začátkem června bychom měli sehrát ještě
 představení v Klatovech,Sušici,Nýrsku a Velharticích.Toto bude
 známo nejpozději do 20.dubna 1986.

Jan Kouba
 režisér

Obrázek 23: Program inscenace hry Babička z roku 1986 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Rozpis zkoušek divadelní hry *Tvrdohlavá žena* září - listopad 2006

5. září	úterý	18 hod.	informativní setkání, seznámení s obsahem a obsazením
6. září	středa	18 hod.	čtená zkouška celé hry
12. září	úterý	18 hod.	1. jednání
13. září	středa	18 hod.	2. jednání
14. září	čtvrtek	18 hod.	3. jednání
19. září	úterý	18 hod.	1. jednání
26. září	úterý	18 hod.	1. jednání bez knížek, prosím pomoc nápovědy
3. říjen	úterý	18 hod.	1. jednání nápověda + inspicie
4. říjen	středa	18 hod.	2. jednání nápověda
10. říjen	úterý	18 hod.	2. jednání nápověda
11. říjen	středa	18 hod.	2. jednání nápověda + inspicie
17. říjen	úterý	18 hod.	3. jednání nápověda
18. října	středa	18 hod.	3. jednání nápověda + inspicie
26. října	čtvrtek	17-18 hod.	zkoušky kostýmů od 18 hod. zkouška v kostýmech
31. října	úterý	18 hod.	zkouška celé hry, nápověda, inspicie
2. listop.	čtvrtek	18 hod.	celá hra, nápověda, inspicie, světla, hudba
7. listop.	úterý	18 hod.	celá hra, nápověda, inspicie, světla, hudba, kostýmy
14. listop.	úterý	18 hod.	GENERÁLKA
15. listop.	středa	11 hod.	představení pro školy
15. listop.		19,30 hod.	PREMIÉRA
16. listop.	čtvrtek	19,30 hod.	DRUHÉ PŘEDSTAVENÍ

Zkoušet se bude v kulturním domě v Horažďovicích. Prosím o dochvilnost, chodte tak, abyste si posilující objednávky stačili vyřídít do 18 hodin a nerušili a nezdržovali neustálým odbíháním.
Případnou neúčast na zkoušce omluvte na telef. mobil 606432153.
Těším se na radostnou spolupráci.

Božena Saláková, režisérka 4.9. 2006

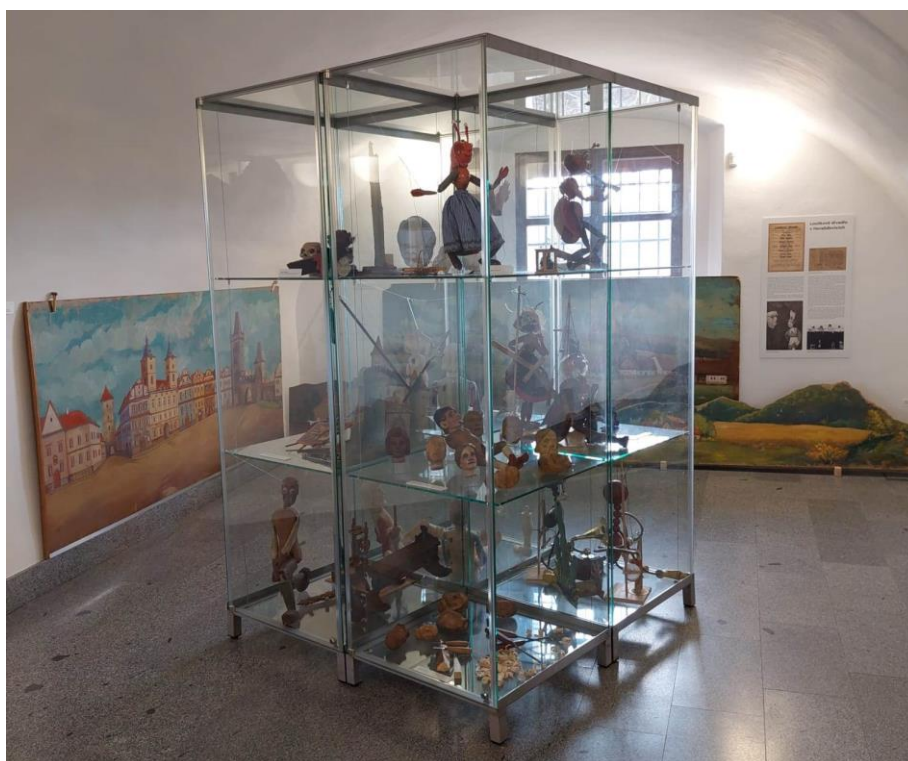
Obrázek 24: Program inscenace *Tvrdohlavá žena* z roku 2006 (Zdroj: soubor dochovaných dokumentů v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 25: Městské muzeum a zámek Horažďovice (Zdroj: vlastní.)

Obrázek 26: Loutkový sál v Městském muzeu Horažďovice (Zdroj: vlastní.)

Obrázek 27: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice (Zdroj: vlastní.)

Obrázek 28: Kulisy namalované panem Janem Duchoněm v 1. polovině 20. století (Zdroj: vlastní.)

Obrázek 29: Kolotoč loutek (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Kolotoč loutek. *Městské muzeum Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/>)

Obrázek 30: **Prácheňské marionety – Kašpárek hrací** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html>)

Obrázek 31: **Prácheňské marionety – Kašpárek uváděcí** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html>)

Obrázek 32: **Prácheňské marionety – Vodník** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html>)

Obrázek 33: **Prácheňské marionety – Černoch** (Zdroj: Tyjáter Horažďovice: Dřevění členové. *Tyjáter Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html>)

Obrázek 35: **Prácheňské marionety – Vlk** (Zdroj: Tyjátr Horažďovice: Dřevění členové. *Tyjátr Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/dreveni-clenove.html>)

Obrázek 34: **Prácheňské marionety – Luboš a Lucinka** (Zdroj: soukromý archiv pana Karla Šťastného.)

Loutkové divadlo

těl. jednoty Sokol Horažďovice - zahradní sál hotelu „Modrá Hvězda“

předvede v měsíci listopadu, prosinci a lednu následující hry:

V neděli 4. listopadu **Don Šajn.** ve 4 hodiny odpo.

Rytířská hra o 3 jedn. podle lidových loutkářů.

V neděli 18. listopadu **Kalif čápem.** ve 4 hodiny odpo.

Výpravná orientální pohádková hra o 4 jedn. od Vl. Havlíka.

V neděli 2. prosince **Mikulášské představení**

zakončené nadílkou všem hodným děťátkům.
Dárky určené pro děti se přijímají v neděli dopoledne v budově divadla.

Ve středu 5. prosince **Mikulášský večírek** v 8 hodin večer.

s veselým programem s hudbou, zakončený rozdáváním dárek. — Dárky se přijímají v obchodě A. Duchoné. Restauracní zařízení.

Ve středu 26. pros. **Kašpárek v Kocourkově.** ve 4 hodiny odpo.

Kratochvílná komedie o 3 jednáních od Jarosl. Hlouška.

Na Nový Rok **Princezna Včelka.** ve 4 hodiny odpo.

Pohádková hra o 3 jednáních. Napsal F. Tomek.

V neděli 13. ledna **Čertův hrad.** ve 4 hodiny odpo.

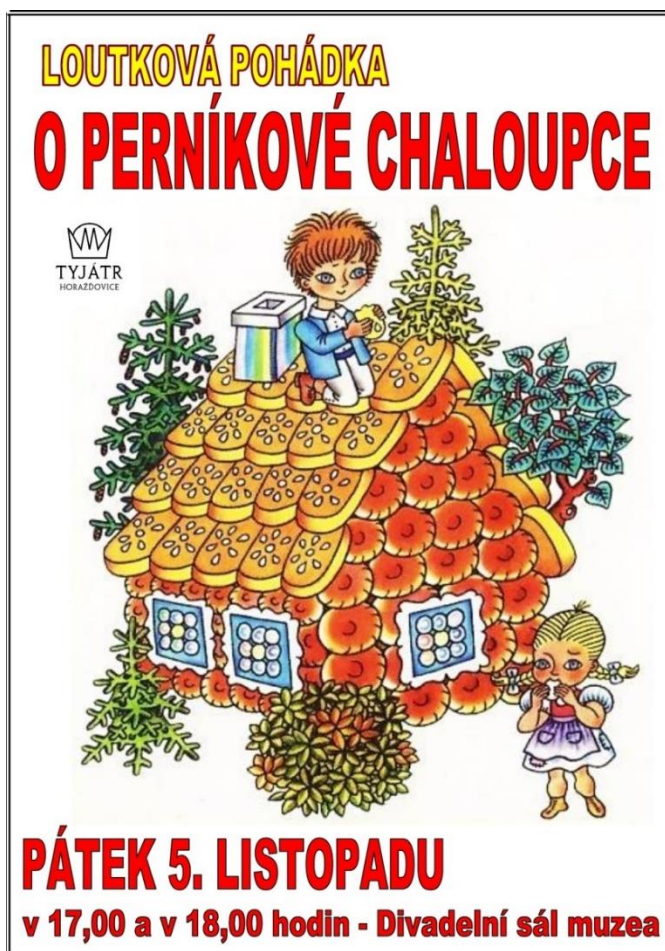
Pohádka o 4 jedn. od Franti. Čecha.

Režie a arangement: Duchoň, Růžek Bedřich a Láda, Zahnbauer Josef.
Kostymy: H. a M. Duchoňová. Loutky, Kába. Dekorace: Duchoň.
Oznámení her nalézá se ve výkladě sl. Turkové a na Modré.

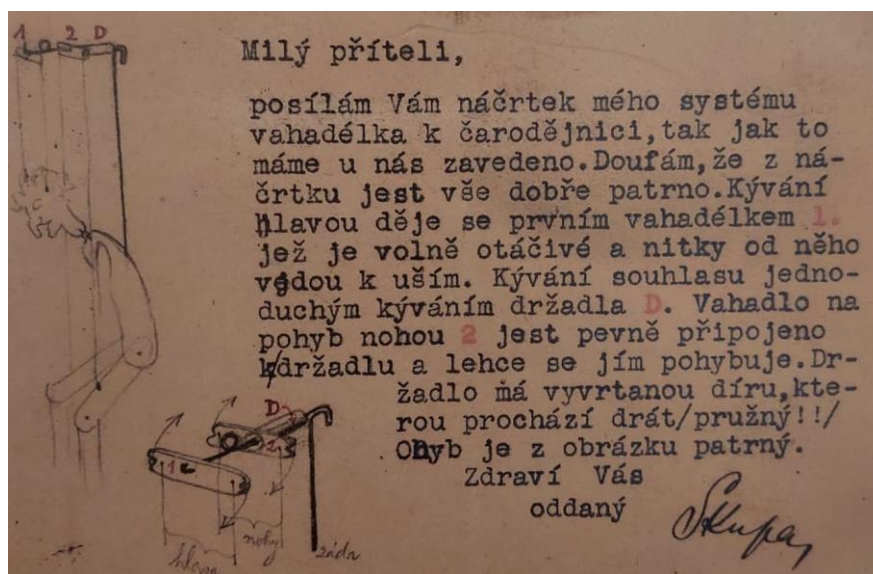
Zahajujeme opět naši činnost, směřující k zábavě a radosti malých spoluobčanů a spoluobčanek. Činíme tak nenáročně, jedinou odměnou naší jsou radostné tvářičky a zdravý dětský smích našich návštěvníků. Divadlo je moderně zařízeno, zveme Vás srdečně k návštěvě. NA ZDAR!

Petř. Pítkra.

Obrázek 36: Rozpis loutkových představení z 1. poloviny 20. století (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 37: Plakát loutkového představení z roku 2021 (Zdroj: Městské muzeum Horažďovice: Akce a výstavy v sezóně 2021. *Městské muzeum Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.muzeumhd.cz/index.php/category/av2021/>)

Obrázek 38: Dopis od pana Josefa Skupy pro pana Jana Duchoně z 1. poloviny 20. století (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 39: **Pan Jan Duchoň s Kašpárkem z 1. poloviny 20. století** (Zdroj: Expozice prácheňských marionet v Městském muzeu Horažďovice.)

Několik slov uvodem
 k historii loutkového divadla
 Sokola.

Ujal jsem se práce směřující k
 založení loutk. divadla Sokola.
 Byla to práce velká - neboť nebylo
 peněz - utvořil jsem potřebu tímto
 zřízeného divadla. Za peníze, které
 dostal, psal ruce - až to byl pachtatel
 lásko, konceptu, latě, prken a platinu.
 Mnozí jím všichni teprve začali
 používat, a jak féricko! - Uvedu jen
 fakt že Sušický Sokol koupil divadlo
 loutkové a divoké firmy za 15.000 Kč
 slovy: patnáct tisíc! - Rozumíte,
 že měli všichni zřízené, platinu, to se jim
 lehko bralo. A dnes bych nemohl se
 Sušickým divadlem! Dal jsem se do
 malování, namaloval všechny dekorace
 jejich malba by stála nejméně 3.000 Kč -
 mé sestry našly obleky - rovněž slušná
 úspora - protože dříve všichni loutky
 žádá například 40 Kč - A 50 loutkami = 2.000 Kč
 a tak se divadlo doplňuje stále - a stále
 je třeba nových a nových malostí.
 Vše se musí kupovat, ale přijde to
 poměrně levně, spojí-li se to s naší prací.
 Dnes divadlo reprezentuje slušný peníz
 - vzhledem naší práci - za něj bych jim
 hořle přistoupil - mnozí nevěřili dříve. Ale
 to už je tak na světě zavedeno.

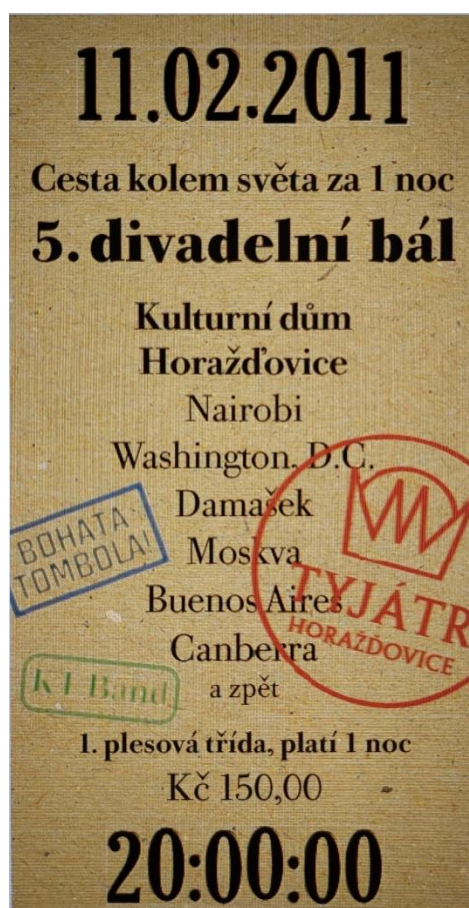
Obrázek 40: Zakládající listina napsaná panem Janem Duchoněm z roku 1923
 (Zdroj: Kronika loutkového divadla Horažďovice. 2009-2001.)

Obrázek 41: Pozvánka na „Ochotnický Silvestr 1988“ (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 42: Horažďovické peklo, 2012 (Zdroj: soukromý archiv pana Karla Šťastného.)

Obrázek 43: Plakát na 5. divadelní bál „Cesta kolem světa za 1 noc“ (Zdroj: sbírka plakátů uložená v Městském muzeu Horažďovice.)

Obrázek 44: Logo ochotnického souboru Tyjátr Horažďovice vzniklé v roce 2006 (Zdroj: *Tyjátr Horažďovice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.tyjatr.cz/index.php>)